SLAGEN IN CULTUUR 2

culturele
basisinfrastructuur
2013 – 2016

RAAD VOOR CULTUUR

De Raad voor Cultuur is het wettelijke adviesorgaan van de regering en het parlement op het terrein van kunst, cultuur en media.

De raad is onafhankelijk en adviseert, gevraagd en ongevraagd, over actuele beleidskwesties en subsidiebesluiten.

Slagen in Cultuur is een advies over de toekenning van vierjaarlijkse cultuursubsidies in de culturele basisinfrastrucuur 2013 – 2016.

Slagen in Cultuur 2
culturele basisinfrastructuur 2013 – 2016

Voorwoord

In dit advies zijn de vier opeenvolgende adviezen gebundeld die de Raad voor Cultuur naar aanleiding van *Slagen in Cultuur* aan de staatssecretaris van OCW heeft aangeboden en gepubliceerd.

Het eerste advies, van 13 juli 2012, gaat over de reacties die instellingen bij het ministerie van OCW hebben ingediend naar aanleiding van *Slagen in Cultuur*.

Het tweede advies, van 13 augustus 2012, betreft de aanvragen voor de zogeheten 'onvervulde plekken' in de culturele basisinfrastructuur. Daarnaast gaat dit advies ook in op de aangepaste plannen van instellingen, waarvan een plaats in de culturele basisinfrastructuur was gekoppeld aan de voorwaarde van een verbeterd en/of nieuw plan.

Het derde advies, van 31 augustus 2012, betreft de aanvragen voor de plek van een symfonieorkest met begeleidingsactiviteiten voor dans.

Het vierde advies tenslotte, van 17 september 2012, gaat opnieuw over de reacties van instellingen.

Alle subsidieadviezen die de raad in het kader van de basisinfrastructuur 2013 – 2016 heeft gegeven, zijn te vinden op www.cultuur.nl.

Aanvullend advies

13 juli 2012

Inleiding 15

Slagen in Cultuur
Aanvullend advies
13 juli 2012 15
Algemeen beeld en werkwijze 16
Algemene opmerkingen 17
Categorale indeling musea 20
Afwijkende besluiten van
de staatssecretaris 22
Advies over de verdeling van
de HGIS-middelen 24

Advies reacties 27

Podiumkunsten 28
Theater

Ro Theater 29
Tryater 31
Het Zuidelijk Toneel 33

Jeugdtheater 36

Theatergroep Kwatta 37
Het Nationale Toneel 38
De Toneelmakerij 40

Dans 42

Danshuis Station Zuid 43
Internationaal Danstheater 44
Introdans 46
Noord Nederlandse Dans 47
Opera en Ballet Amsterdam
(De Nederlandse Opera &
Het Nationale Ballet) 48
Scapino 51

Opera 52

Aurora Muziek en Opera 53

Symfonieorkesten 56

Het Brabants Orkest /
Zuid-Nederlands Orkest 57
Limburgs Symfonie
Orkest 59
Nederlands Philharmonisch
Orkest 60
Nederlands Symfonieorkest 61
Noord Nederlands Orkest 62
Rotterdams Philharmonisch
Orkest 63

Musea 66

Amstel 218 (Collectie Six) 67
Geldmuseum 68
Huis Doorn 69
Imagine IC 70
Keramiekmuseum
Princessehof 71
Letterkundig Museum 72
Mauritshuis 74
MOTI, Museum
of the Image 76
Museum Boerhaave 77
Museum de Gevangenpoort 78
Museum Meermanno 79
Museum Volkenkunde 81
Naturalis 82
Nederlands Fotomuseum 83
Nederlands
Openluchtmuseum 84
Paleis Het Loo 85
Persmuseum 87
Rijksmuseum Amsterdam 88
Rijksmuseum van Oudheden 91
Rijksmuseum Twenthe 93
Het Scheepvaartmuseum 94
Slot Loevestein 96
Teylers Museum 98
Van Gogh Museum 100
Zuiderzeemuseum 101

Beeldende kunst 102
Presentatie-instellingen

de Appel 103
BAK, Basis voor Actuele Kunst 104
Kunsthal 106
Kunstvereniging Diepenheim 108
Noorderlicht 110
NP3 112
Onomatopee 113
Schunck 114
Smart Project Space 115
Stroom 117
West 118
W139 120

Ondersteunende instelling

Europees Keramisch Werkcentrum 121
Rijksakademie van beeldende kunsten 123

Film 124
Festival

Nederlands Film Festival 125

Letteren 128

Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten 129

Bibliotheken 132

Sectorinstituut Openbare Bibliotheken 133

Het vervolg

13 augustus 2012

Inleiding 139

Slagen in Cultuur, Het vervolg
13 augustus 2012 139

Adviezen 141

Podiumkunsten 142
Jeugdtheater
Integrale beoordeling 143

Het Houten Huis 147
De Jonge Republiek 150
Het Nationale Toneel / NTJong 153
Theatergroep Kwatta 156
Theatergroep Max (Maas) 158

Symfonieorkesten 160

Orkest voor Zuid-Nederland 161

Musea 164

Letterkundig Museum / Museum Meermanno 165
Persmuseum 167

Ondersteunende instelling

Karel van Mander Instituut 170

Beeldende Kunst 172
Ondersteunende instelling

De Ateliers / Rijksakademie van beeldende kunsten 173

Het vervolg 2

31 augustus 2012

Creatieve industrie 178

NIADEC/AVE 179

Bibliotheken 182

Sectorinstituut Openbare Bibliotheken 183

Amateurkunst en cultuureducatie 186

Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst 187

Bovensectorale ondersteunende instellingen 190

Dutch Centre for International Cultural Cooperation 191

Advies reactie 195

Podiumkunsten
Theater 196

Theater Instituut Nederland 197

Inleiding 201

Slagen in Cultuur, Het vervolg 2
31 augustus 2012 201

Adviezen 203

Podiumkunsten
Symfonieorkesten 204
Integrale afweging 205

Stichting Kernensemble 209
Holland Symfonia 212
Residentie Orkest 215

Advies reacties 219

Beeldende Kunst 220
Ondersteunende instelling

Rijksakademie van beeldende kunsten 221

Bibliotheken 224

Sectorinstituut Openbare Bibliotheken 225

Het vervolg 3

17 september 2012

Advies reacties 229

Podiumkunsten
Symfonieorkesten 230

Stichting Kernensemble 231
Residentie Orkest 235

Bijlagen

Adviesaanvragen 238

Aanvullende adviesaanvraag
BIS 2013 – 2016 238
Aanvullende adviesprocedure 242
Aanvullende adviesprocedure
BIS 2013 – 2016 246
Reactie instelling op advies
Slagen in Cultuur,
Het vervolg 2 248

Errata 250
Slagen in Cultuur

Colofon 253

Slagen in Cultuur
Aanvullend advies

13 juli 2012

Slagen in Cultuur
Aanvullend advies

13 juli 2012

De Raad voor Cultuur adviseert de regering over de toekenning van subsidies aan instellingen in het kader van de culturele basisinfrastructuur 2013 – 2016. Op 21 mei 2012 heeft de raad daarvoor zijn advies *Slagen in Cultuur* gepubliceerd.

Op verzoek van de staatssecretaris gaat de raad met dit aanvullend advies in op de reacties van instellingen waarvan de raad subsidieaanvragen heeft beoordeeld. De staatssecretaris heeft de instellingen de mogelijkheid gegeven te reageren op feitelijke onjuistheden in de adviezen van de raad. Samen met het aanvullend advies van de raad is dit een onderdeel van de procedure die uiteindelijk uitmondt in de subsidiebesluiten die het kabinet op Prinsjesdag openbaar maakt.

Zoals al aangekondigd in *Slagen in Cultuur* gaat de raad in dit aanvullend advies ook in op de eerdere adviesaanvraag over de verdeling van middelen voor internationalisering, de zogenoemde HGIS-middelen.

Het advies is opgebouwd uit twee delen.

In dit eerste deel wordt kort stilgestaan bij de uitgangspunten die de raad bij de behandeling van de reacties heeft gebruikt. Daarnaast bevat het een aantal algemene opmerkingen naar aanleiding van deze reacties. Ook gaat de raad in op vragen van musea over de categorie indeling in het subsidieadvies. De staatssecretaris kondigt in zijn adviesaanvraag aan dat hij van drie adviezen van de raad zal afwijken. Op pagina 22 gaat de raad daar nader op in. Tot slot is het advies over de verdeling van middelen voor internationalisering opgenomen.

In het tweede deel van dit aanvullend advies worden per sector de reacties van de instellingen besproken.

Algemeen beeld en werkwijze

Subsidieadvisering brengt met zich mee dat er naast honorering ook afwijzing van aanvragen plaats vindt. Zeker in deze tijden van grote bezuinigingen op cultuur. In een aantal gevallen heeft de raad een keuze moeten maken tussen kwalitatief goede aanvragen omdat er niet voldoende plekken waren in de basisinfrastructuur of omdat de regeling op het specifiek cultuurbeleid geen ruimte bood. Bij de afweging is de raad zich terdege bewust geweest van de gevolgen voor de betreffende instellingen. De raad heeft dan ook begrip voor teleurgestelde en kritische reacties.

Ongeveer de helft van de aanvragende instellingen heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid te reageren op het advies. De reacties van de instellingen zijn verschillend van aard. Het gaat vaak niet of niet alleen om feitelijke onjuistheden maar ook om nadere uitleg, aanvullende en nieuwe informatie. Ook geven sommige instellingen inhoudelijk commentaar op het oordeel van de raad.

De raad heeft ook reacties op het advies ontvangen van andere partijen, waarin zij bijvoorbeeld hun steun betuigen aan door de raad beoordeelde instellingen. De raad is daarvoor erkentelijk. Zij spelen echter geen rol als het om dit aanvullend advies gaat.

De raad heeft bij het opstellen van zijn subsidieadviezen gebruik gemaakt van het onafhankelijke deskundigenoordeel uit zijn commissies.

De werkwijze bij deze beoordeling is toegelicht in *Slagen in Cultuur*; deze toelichting is overigens sinds de start van het adviestraject ook te vinden op de website van de raad (www.cultuur.nl). Voor dit aanvullend advies heeft de raad opnieuw zijn commissies geraadpleegd.

De raad heeft het advies vastgesteld en hij draagt hiervoor, zoals gebruikelijk, de verantwoordelijkheid.

In dit aanvullende advies licht de raad, desgevraagd en waar nodig, zijn oordelen toe. De reactie spitst zich toe op de vraag of sprake is van feitelijke onjuistheden en zo ja, of die van invloed zijn op het afgegeven subsidieadvies aan de staatssecretaris. Aanvullende en nieuwe informatie kan niet worden betrokken om tot een herzien oordeel te komen.

Het ministerie van OCW heeft de instellingen in deze fase niet om aanvullende informatie verzocht. Gebruik ervan zou leiden tot ongelijke behandeling van de aanvragers.

Algemene opmerkingen

In een aantal reacties wijzen instellingen niet op feitelijk onjuistheden, maar wordt een toelichting gevraagd op (onderdelen van) het raadsadvies. Omdat sommige vragen in meer dan één reactie terugkomen, clustert de raad de beantwoording daarvan in deze paragraaf. In het vervolg van het advies wordt voor algemene aspecten naar deze paragraaf verwezen.

Op welke informatie baseert de raad zijn subsidieadvies?

De raad heeft zijn subsidieadviezen gebaseerd op de subsidieaanvraag die instellingen hebben ingediend voor de periode 2013 – 2016. Instellingen hebben op basis van de regeling tot 1 februari 2012 de gelegenheid gekregen om deze aanvraag in te dienen. Het ministerie van OCW heeft hiervoor een aanvraagmodule gebruikt. De informatie die instellingen daarin hebben opgenomen, is aan de raad ter beschikking gesteld. Deze informatie is voor de raad leidend geweest bij de beoordeling van de aanvragen.

Voor de beoordeling van het realiteitsgehalte van de subsidie-aanvragen is het nodig dat de raad een beeld heeft van het functioneren van een instelling. Hij heeft daarvoor gebruik gemaakt van deskundigen. Zoals toegelicht in het advies *Slagen in Cultuur* heeft de raad voor elke groep soortgelijke instellingen een commissie ingesteld. [1]

De commissieleden zijn geselecteerd op hun expertise en ervaring, zijn veelal werkzaam in het culturele veld en in elk geval goed bekend met de sector waarover zij oordelen. Commissieleden hebben geen belang bij instellingen die in aanmerking kunnen komen voor een subsidie binnen de basisinfrastructuur. [2] De commissies hebben bij hun advisering over de aanvragen, indien beschikbaar, gebruik gemaakt van verslagen van monitorgesprekken, voor zover het instellingen uit de huidige basisinfrastructuur (2009 – 2012) betreft.

1
Zie 'Slagen in Cultuur', bijlage 4.2, voor de samenstelling van de commissies.

2
Voor overzicht van samenstelling raad en commissies zie bijlage 4.3 advies 'Slagen in Cultuur', www.cultuur.nl.

Bij de podiumkunsteninstellingen is ook gebruik gemaakt van rapporten van commissieleden en geselecteerde voorstellingsbezoekers.

Andere bronnen die de raad heeft geraadpleegd zijn jaarverslagen, visitatierapporten van de (voorheen) langjarig gesubsidieerde instellingen en andere openbare stukken. Deze bronnen zijn soms aangehaald om een aspect toe te lichten.

In de reacties werd een enkele keer gevraagd naar de status van de informerende gesprekken die de afgelopen jaren met musea zijn gevoerd.

Musea behoorden tussen 2009 en 2012 tot de instellingen met een langjarig subsidieperspectief en zijn daarom de afgelopen beleidsperiode gevisiteerd. Om zicht te houden op algemene ontwikkelingen in het museumbestel heeft de raad in de afgelopen jaren wel informerende gesprekken gevoerd met de door het Rijk gesubsidieerde musea. [3] Deze gesprekken hebben plaats gevonden voordat de raad de aanvragen van de musea heeft ontvangen. Uitspraken van de raad tijdens deze gesprekken staan dan ook los van deze beoordelingsronde.

Welke rol speelden de analyses die zijn uitgevoerd door externe bureaus bij de beoordeling van het criterium ondernemerschap?

Ten behoeve van de subsidieadviezen heeft de raad RebelGroup/KwinkGroep (op het gebied van ondernemerschap) en Claudia de Graauw – Onderzoek & Advies (op het gebied van educatie en talentontwikkeling) gevraagd een analyse te maken van de subsidieaanvragen die de instellingen hebben ingediend. Deze analyses zijn ter beschikking gesteld aan de commissies ter ondersteuning van de beoordeling van deze criteria.

In de analyses wordt beschreven in welke mate ondernemerschap – dan wel de educatie en talentontwikkeling – in de aanvraag aan de orde komen, wat de reikwijdte is van de plannen met betrekking tot deze criteria en in hoeverre plannen onderbouwd zijn. De analyses zijn gebaseerd op de subsidieaanvragen zelf, de adviesbureaus beschikten niet over andere bronnen.

Overigens is bij de samenstelling van zowel de commissies als de raad gelet op de aanwezigheid van kennis op het gebied van ondernemerschap en educatie.

De raad heeft in zijn advies gesteld dat de publieksinkomsten en het publieksbereik bij theater en jeugdtheater met 90% toenemen. Dat is foutief geformuleerd, en vanwege de dubbeltelling van één instelling verkeerd berekend.

De correcte weergave is als volgt: de publieksinkomsten van de aanvragende theater- en jeugdtheatergezelschappen nemen in de periode 2010 – 2016 volgens de plannen in totaliteit toe met 77%; de eigen inkomsten van die instellingen groeien in totaliteit met 76%.

Deze foutieve berekening heeft op de beoordeling van individuele instellingen geen nadelige invloed gehad. Het ministerie van OCW zal na afronding van het gehele subsidieadvies de algemene analyse publiceren van RebelGroup/KwinkGroep over ondernemerschapsaspecten van culturele instellingen die tot de basisinfrastructuur worden toegelaten.

3 Met uitzondering van het Persmuseum omdat het gesprek agendatechnisch niet haalbaar bleek.

Waarop baseert de raad zijn uitspraken over governance?

De opmerkingen over *governance* in het advies van de raad waren in enkele gevallen ook aanleiding voor een reactie. Uit de reacties maakt de raad op de suggestie te hebben gewekt dat hij zich in het advies uitsprak over het functioneren en de competentie van de toezichthouders.

Dat is uitdrukkelijk geen punt van overweging geweest. De raad erkent dat zijn woordkeus hiertoe aanleiding heeft gegeven. Hij maakt graag van deze gelegenheid gebruik dit recht te zetten. Zijn opmerkingen over *governance* zijn uitsluitend bedoeld als constateringen dat bepaalde informatie hierover bij de aanvraag ontbrak of onvolledig was.

Hoe verhoudt het oordeel in de visitatierapporten zich tot het oordeel in het subsidieadvies?

Een aantal instellingen behoorden als gezegd tot de zogeheten instellingen met een langjarig subsidieperspectief waarvoor een visitatiesysteem gold. [4] In enkele reacties van met name musea wordt gewezen op een discrepantie tussen het advies van de raad en het oordeel van de visitatiecommissie.

De opdracht en aard van de twee beoordelingen is wezenlijk anders. Bij visitaties wordt het functioneren van de instellingen zelf beoordeeld, in het advies *Slagen in Cultuur* heeft de raad zich primair een oordeel gevormd over de subsidieaanvragen waarin de voorgenomen activiteiten van de instellingen voor de komende vier jaar centraal staan. Een subsidieaanvraag kan van andere kwaliteit zijn dan de beoordeling die een visitatiecommissie heeft gegeven over het functioneren van de instelling.

Zoals eerder uiteengezet, is voor het beoordelen van subsidieaanvragen wel een beeld nodig van het functioneren van de instelling zelf. Met dit beeld wordt het realiteitsgehalte van de aanvragen ingeschat.

De raad maakt daarvoor gebruik van de expertise en ervaring van de leden van commissies. Aan de commissies zijn de eerder genoemde (openbare) bronnen beschikbaar gesteld. Visitatierapporten maken daar onderdeel van uit. Zij zijn in de adviezen soms gebruikt om een aspect toe te lichten, maar zijn niet doorslaggevend voor een subsidieadvies.

Overigens heeft de raad in eerdere adviezen gewezen op de voor- en nadelen van de visitatiesystematiek. [5] Zo heeft de raad in 2010 opgemerkt dat het instrument tekort schiet om individuele musea te beoordelen in het kader van een subsidiebeslissing. Het is een instrument voor de kwaliteitszorg van de musea zelf, gebaseerd op door de musea vastgestelde criteria.

De raad ziet daarvan zeker het belang, maar constateerde in 2010 dat de visitaties tot dan toe te weinig inzicht gaven in de wijze waarop de instellingen beleidsprioriteiten uitwerken in onder meer collectiebeheer, maatschappelijk belang, financiële gegevens, publieksbereik, internationale activiteiten. Een visitatiesysteem dat ruimte geeft voor verschillende commissiesamenstellingen per groep musea, maakt het bovendien niet goed mogelijk instellingen onderling te vergelijken – laat staan een rangorde te maken.

4
Het gaat om De Nederlandse Opera, Het Nationale Ballet, musea, Nationale Reisopera, Nederlands Danstheater, sectorinstituten en orkesten.

5
Raad voor Cultuur, 'Advies evaluatie subsidiesystematiek', *maart 2010.*
Raad voor Cultuur, 'Instrumentarium specifiek museumbeleid', *april 2008.*

Categorale indeling musea

In het advies *Slagen in Cultuur* heeft de raad uiteen gezet hoe hij is omgegaan met de opdracht van de staatssecretaris, neergelegd in de subsidieregeling, een rangorde van aanvragende musea te maken. [6]

Hier herhaalt de raad dat hij er voor heeft gekozen deze rangorde te koppelen aan vijf categorieën en de aanvragende instelling in één van die categorieën in te delen. De hoogte van de geadviseerde subsidie aan elk museum is verbonden aan de categorale indeling van dat museum.

Uitgangspunt bij de toekenning van de subsidies in het advies van de raad is het totaal beschikbare budget van 142 miljoen euro met daarop in mindering gebracht de lasten voor huisvesting en beleidsverplichtingen, die de staatssecretaris eerder is aangegaan.

Het kortingspercentage per categorie is toegepast op het 'richtbedrag' dat het ministerie van OCW heeft vastgesteld. Voor de bepaling van dit richtbedrag verwijst de raad dan ook naar het ministerie van OCW.

Een grotere verfijning in de rangorde, bijvoorbeeld door elke instelling een plaats toe te wijzen, is naar de mening van de raad op basis van de aanvragen niet op een verantwoorde wijze te maken.

De raad heeft over deze benadering vragen gekregen uit de sector. In de reacties waarop in dit aanvullend advies wordt ingegaan, worden die vragen meestal gekoppeld aan een uiteenzetting waarom het advies van de raad over de categorie indeling niet juist was. Naar aanleiding daarvan heeft de raad zijn indeling en de presentatie daarvan in het advies opnieuw tegen het licht gehouden. Hij komt tot de conclusie dat er weliswaar geen aanleiding is de door hem gekozen benadering te herzien, maar dat de omschrijving van de categorieën wel aanpassing behoeft.

Allereerst wijst de raad erop dat de indeling in categorieën uitsluitend betrekking heeft op de verdeling van de korting op het rijksbudget voor musea de komende vier jaar. Hij heeft daarvoor zijn oordeel over de kwaliteit van de subsidieaanvragen als uitgangspunt genomen. De categorie indeling moet dus niet worden gezien als een kwaliteitsladder van musea, maar als een kwaliteitsoordeel over de aanvragen. Sterke, overtuigende aanvragen zijn positief gewaardeerd, zwakkere aanvragen zijn minder gewaardeerd.

De raad constateert dat hij door de wijze van formuleren bij de beschrijving van de categorieën (*Slagen in Cultuur*, pagina 214) sterk de indruk heeft gewekt dat de categorieën betrekking hebben op een oordeel over het functioneren van instellingen in plaats van een kwalificatie van de subsidieaanvraag, hetgeen ook blijkt uit de reacties van de instellingen. De raad meent daarom de omschrijving van de categorieën als volgt te moeten herzien:

6
Artikel 3.27 van de regeling op het specifiek cultuurbeleid. Rangorde:
1:
Ten behoeve van de beslissing aan welke instellingen vierjaarlijkse instellingsubsidie wordt verleend, maakt de minister een rangorde van de instellingen die voor subsidie in aanmerking komen op grond van artikel 3.23.
2:
In de rangorde hebben instellingen waar mee de Staat der Nederlanden gedurende de looptijd van de vierjaarlijkse instellingssubsidie een overeenkomst heeft voor het beheer van museale voorwerpen als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, van de Regeling materieel beheer museale voorwerpen die aan het Rijk toebehoren dan wel zijn toevertrouwd, voorrang op andere instellingen.

Categorie 1
Instellingen die goede aanvragen hebben ingediend en daarmee een voorbeeldfunctie voor de sector vervullen.

Categorie 2
Instellingen die aanvragen hebben ingediend die de raad als voldoende heeft beoordeeld, maar die op enkele onderdelen voor verbetering vatbaar zijn.

Categorie 3
Instellingen die aanvragen hebben ingediend die de raad als matig heeft beoordeeld omdat de aanvragen niet of onvolledig zijn uitgewerkt. Het zicht op het toekomstig functioneren van de instelling is hierdoor (nog) niet duidelijk.

De aanvragen in de categorie 1 tot en met 3 hebben met elkaar gemeen dat zij alle tenminste voldoende scoren op het criterium kwaliteit.

Categorie 4
Instellingen die aanvragen hebben ingediend die door de raad als onvoldoende worden beoordeeld of waarvan het collectieniveau een rijkssubsidie niet rechtvaardigt.

Categorie 5
Instellingen die aanvragen hebben ingediend die niet voldoen aan de formele vereisten of niet functioneren als museum.

De raad heeft de aanvragen van de musea opnieuw tegen het licht gehouden en beoordeelt of deze aangepaste beschrijving van de categorieën leidt tot een wijziging in de categorale indeling van musea. Dat is bij het overgrote deel niet het geval. Bij twee musea komt de raad tot de conclusie dat de aanvraag thuishoort in een andere categorie. In die gevallen is tevens sprake van feitelijke onjuistheden in het aanvankelijk subsidieadvies. Het gaat hier om Het Scheepvaartmuseum en Teylers Museum. Het subsidieadvies plaatst deze instellingen nu in categorie 2. Zie de desbetreffende reacties in het sectorale deel.

Nu twee musea verschuiven van categorie 3 naar categorie 2, moeten de kortingspercentages worden aangepast om binnen het beschikbare budget te blijven. De raad adviseert de percentages voor categorie 1 en 3 te handhaven en voor categorie 2 aan te passen aan de nieuwe situatie. Deze verdeling sluit aan bij de omschrijving van de categorieën.

De percentages zijn:
categorie 1 blijft 2%
categorie 2 wordt 6,6% (was 5,6%)
categorie 3 blijft 11,1%

Voor alle instellingen in categorie 2 wijzigen dus de geadviseerde subsidiebedragen.

Afwijkende besluiten van de staatssecretaris

In zijn adviesvraag van 4 juni 2012 kondigt de staatssecretaris aan dat hij drie adviezen van de raad niet zal overnemen. Het betreft de presentatie-instelling Stroom, het advies over de toekenning van de samenwerkingssubsidie tussen het Rotterdams Philharmonisch Orkest en het Residentieorkest, en het advies rond Amstel 218 (Collectie Six). Aan zijn voornemen ten aanzien van Stroom koppelt de staatssecretaris het verzoek om een andere instelling voor te dragen voor subsidiering. De raad merkt hierover het volgende op.

Stroom

De raad betreurt het zeer dat de staatssecretaris zijn advies niet volgt. Voor presentatie-instellingen zijn in de nieuwe basisinfrastructuur maar liefst vijf plekken minder beschikbaar dan in de vorige. De raad is dus zeer selectief geweest bij zijn beoordeling. De rigiditeit van de regeling was bij die afweging belemmerend. Hij heeft instellingen moeten afwijzen die in meer of mindere mate aan alle criteria voldoen. De raad heeft bij zijn keuze gelet op een evenwichtig palet aan inhoudelijk verschillende presentatie-instellingen in de basisinfrastructuur en is aan het argument van spreiding tegemoet gekomen. De raad adviseert om in een volgende subsidieperiode bij deze sector het gebruik van normbedragen voor een beperkt aantal instellingen los te laten.

In de adviesvraag verzoekt de staatsecretaris een ander voorstel te doen voor een presentatie-instelling, op basis van de al ingediende aanvragen. Achtergrond van deze vraag is dat de staatssecretaris heeft aangegeven af te willen wijken van het positieve advies van de raad voor Stroom, omdat de instelling met 16,4% niet voldoet aan de eigen inkomstennorm van 17,5% over de jaren 2010 – 2011. Deze cijfers zijn de raad door het ministerie van OCW beschikbaar gesteld. Stroom heeft inmiddels een reactie gegeven met een andere uitkomst.

De raad blijft achter zijn positieve advies over Stroom staan. Mocht de staatssecretaris evenwel bij zijn standpunt blijven, dan stelt de raad voor om Noorderlicht het bedrag van € 200.000 toe te kennen. [7] Noorderlicht behoorde bij de instellingen die volgens de raad voldoen aan de criteria van de regeling, maar is op basis van de onderlinge vergelijking van instellingen niet voorgedragen voor een plek in de basisinfrastructuur. Bij de afweging die de raad nu maakt geeft de positieve waardering van Noorderlicht op de criteria geografische spreiding en internationaal belang de doorslag ten opzicht van andere aanvragers. De keuze voor Noorderlicht, een instelling gevestigd in het noorden van het land, draagt bij aan de regionale spreiding van presentatie-instellingen. Daarnaast onderscheidt Noorderlicht zich in positieve zin van andere presentatie-instellingen door zijn internationale positie en netwerk.

7
Op grond van artikel 3.3, vierde lid van de Regeling kan de aanvraag om subsidie als bedoeld in artikel 3.29, derde lid (presentatie-instelling met groot internationaal netwerk) tevens worden aangemerkt als een aanvraag op grond van artikel 3.29, tweede lid (presentatie-instelling).

Rotterdams Philharmisch Orkest en Residentieorkest

De raad stelt vast dat de staatssecretaris hier het argument gebruikt dat over het toekennen van het extra budget van 1 miljoen euro al afspraken zijn gemaakt tussen de gemeenten Rotterdam en Den Haag. Het bevreemdt de raad dat dit is gebeurd voordat hij zijn advies heeft uitgebracht, ook van andere instellingen wordt gevraagd om eerst een kwalitatief goed plan te leveren voordat bestuurlijke en/of financiële afspraken worden gemaakt. De raad heeft begrepen dat de staatssecretaris geen afstand doet van het inhoudelijk advies en dat een nieuw plan in een latere fase aan de raad zal worden voorgelegd voor advisering.

Amstel 218 (Collectie Six)

De raad heeft kennisgenomen van het voornemen van de staatssecretaris, met gebruikmaking van de hardheidsclausule uit de regeling, andere subsidieconsequenties te zullen verbinden aan het inhoudelijk oordeel van de raad. De raad begrijpt hieruit dat de staatssecretaris geen afstand neemt van het inhoudelijk oordeel van de raad.

Advies over de verdeling van de HGIS-middelen

Adviesaanvraag

In de adviesaanvraag culturele basisinfrastructuur 2013 – 2016 van 15 februari jl. heeft de staatssecretaris de raad gevraagd een advies uit te brengen over de verdeling van middelen voor internationalisering over de fondsen. Omdat niet alle fondsen uitgewerkte plannen presenteerden voor de inzet van de HGIS-middelen heeft het ministerie van OCW hen de gelegenheid gegeven om de beleidsplannen op dit punt nogmaals te bezien en zo nodig aan te vullen. In zijn brief van 11 april 2012 heeft de het ministerie van OCW de raad op de hoogte gesteld van de beleidsplannen van de fondsen die van deze mogelijkheid gebruik hebben gemaakt.

Het ministerie van OCW heeft de fondsen gevraagd om waar mogelijk gezamenlijk plannen in te dienen en daarbij zoveel mogelijk uit te gaan van de focuslanden. Voor internationalisering vanuit de fondsen is 1,8 miljoen euro uit het HGIS-middelen beschikbaar voor de volgende doelen:

- activiteiten voor marktverruiming
- goede uitgangspositie voor jong Nederlands talent op de internationale markt
- een kwalitatief hoogwaardige presentatie van Nederlands bewezen talent en vernieuwend aanbod op de relevante presentatieplekken.

De raad wordt verzocht in het aanvullend advies over de basisinfrastructuur 2013 – 2016 advies uit te brengen over de internationale plannen van de fondsen en daarbij uit te gaan van de hierboven genoemde bestedingsdoelen, als ook van de uitgangspunten ten aanzien van het strategische internationale cultuurbeleid in de nota *Meer dan kwaliteit*.

De raad heeft zich gebogen over de plannen van het Nederlands Filmfonds, Fonds Podiumkunsten, Fonds voor Cultuurparticipatie, Mondriaanfonds, Nederlands Letterenfonds en Stimuleringsfonds voor Architectuur.

Overwegingen

Het is de raad gebleken dat het beleidskader onvoldoende aanknopingspunten heeft geboden voor de fondsen om tot een gezamenlijke visie en aanpak te komen. De raad constateert ook dat de ingediende plannen in de uitwerking zeer ongelijkwaardig zijn. Deze ongelijkwaardige uitwerking houdt volgens de raad mede verband met het feit dat de criteria nog onvoldoende richting bieden.

In zijn algemeenheid vindt de raad dat de plannen van de fondsen bijdragen aan de doelen die de staatssecretaris voor ogen heeft, maar zij zijn onvoldoende onderling vergelijkbaar. De raad kan daarom geen afgewogen oordeel geven.

De raad hecht groot belang aan heldere uitgangspunten voor en (interdepartementale) regie over het internationale cultuurbeleid, zowel vanuit cultureel als economisch en maatschappelijk perspectief. Een scherp geformuleerd beleidskader moet richting geven aan de internationaliseringsactiviteiten van de fondsen. Daar moet wel bij worden opgemerkt dat het volgens de raad onrealistisch is te verwachten dat de beoogde strategische inzet in de focuslanden bereikt kan worden met een totaalbudget van 1,8 miljoen euro. Dit bedrag is een deel van een reeds versnipperd budget van 4,6 miljoen euro aan HGIS-middelen. Verdere versnippering zal volgens de raad niet bijdragen aan het realiseren van de ambities. Om de continuïteit van de internationaliseringsactiviteiten van de fondsen op de korte termijn echter te waarborgen stelt de raad voor om de HGIS-middelen voor de komende twee jaar beschikbaar te stellen aan de fondsen.

De raad zal in 2013 nader advies uitbrengen over internationaal cultuurbeleid en daarin ook de gelegenheid aangrijpen om aandacht te schenken aan de besteding van de HGIS-middelen.

Conclusie en advies

De raad adviseert de staatssecretaris om HGIS-middelen toe te kennen aan het Nederlands Filmfonds, Fonds Podiumkunsten, Fonds voor Cultuurparticipatie, Nederlands Letterenfonds, Mondriaanfonds en Stimuleringsfonds voor Architectuur. Als verdelingsgrondslag adviseert de raad om de middelen toe te kennen in dezelfde verhouding als de omvang van de budgetten die de fondsen op dit moment voor internationalisering inzetten.

De raad stelt voor om de HGIS-middelen voor cultuurfondsen toe te kennen voor een periode van twee jaar en daarna de inzet en verdeling van deze middelen opnieuw te bezien in het licht een ambitieus, herijkt internationaal cultuurbeleid. De raad zal hierover de regering in 2013 adviseren.

Advies reacties

Podiumkunsten
Theater

Ro Theater

Reactie

In een reactie op de inleiding van het theaterdeel van het advies stelt het Ro Theater dat “in tegenstelling tot wat de raad stelt” het gezelschap internationaal zeer succesvol is.

De raad kan dat op basis van de cijfers in de aanvraag niet zonder meer beamen. Hij heeft in het advies geschreven dat de instelling de komende jaren af en toe in het buitenland optreedt en baseert dat op de gegevens uit de subsidieaanvraag zelf: vier uitvoeringen in 2013 en acht uitvoeringen in 2016.

Het Ro Theater bestrijdt dat Marjolijn van Heemstra als vierde vaste maker bij het Ro Theater een heel andere artistieke stijl heeft dan de drie huidige regisseurs.

De raad erkent dat alle makers vernieuwend en dwars theater maken en heeft waardering voor het scherpe artistieke profiel van de instelling. Hij is wel van mening dat ieder van deze makers een andere stijl heeft: in zijn ogen is er wel degelijk een verschil tussen de feestelijke familievoorstellingen van Pieter Kramer, de rauwe ensceneringen van repertoirestukken door Alize Zandwijk, de conceptuele, ontregelende voorstellingen van Jetse Batelaan en de theatrale egodocumenten van Marjolijn van Heemstra.

Het gezelschap vindt dat de raad in zijn advies te weinig aandacht besteedt aan de innovatieve kracht van het Ro Theater, en aan de rol die het gezelschap speelt bij de stimulering van de Nederlandse toneelschrijfkunst.

De raad heeft ze wel degelijk in zijn oordeel over de instelling betrokken, maar niet geëxpliciteerd.

De instelling kan zich niet vinden in de opmerking over de subsidieafhankelijkheid in relatie tot de stijging van de eigen inkomsten. Zij schrijft dat deze stijging mede het gevolg is van een uitbreiding van het aantal reprises.

De raad plaatst de opmerking over de subsidieafhankelijkheid niet in de context van het percentage van de totale inkomsten maar in de context van de afhankelijkheid van de twee inkomstenbronnen: inkomsten uit voorstellingen en subsidie. De instelling ontwikkelt geen alternatieve inkomstenbronnen, zoals bijdragen uit private middelen. Uit de aanvraag blijkt dat de instelling in 2013 één en in 2016 twee kleine/middelgrote zaalproducties in reprise neemt, in tegenstelling tot zeven kleine/middelgrote en grote producties in 2009 en 2010. Volgens deze cijfers zal het aantal reprises dus niet toe- maar afnemen.

Daarnaast vraagt de instelling zich af waarop de opmerking van de raad over de lage liquiditeit en de zorgelijke financiële situatie is gebaseerd.

De raad constateert dat de liquiditeitsratio en het weerstandsvermogen in 2009, 2010 en 2011 onder de normen lagen, waardoor de cijfers in de ogen van de raad reden van aandacht behoeven. [8] Omdat er geen strategie bij tegenvallende inkomsten is beschreven, spreekt de raad zijn zorgen uit over dit aspect van het ondernemerschap.

Het Ro Theater weerspreekt de constatering van de raad dat het niet samenwerkt met het nieuwe jeugdtheatergezelschap Maas.

De raad juicht de samenwerking toe, maar deze is noch in het activiteitenplan van het Ro Theater noch in dat van Maas beschreven.

De instelling betreurt de keuze van de raad om het gezelschap niet te honoreren als groot theatergezelschap (met 2,5 miljoen euro subsidie), maar als middelgroot gezelschap (met 1,5 miljoen euro subsidie).

De raad heeft hiervoor begrip, maar volgens de regeling kunnen slechts twee van de drie gezelschappen in de drie grote steden als groot gezelschap worden aangemerkt. De raad heeft de aanvragen van de verschillende grote gezelschappen tegen elkaar afgewogen (zie de inleiding Theater in *Slagen in Cultuur*).

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Theaterproductie Rotterdam bij te stellen.

8
Gehanteerde normen:
Liquiditeitsratio:
< 1 = kritisch;
1 – 1,3 = extra aandacht;
> 1,3 = in orde
Weerstandsvermogen:
< 10% = kritisch;
> 10% = in orde

Tryater

Reactie

Tryater reageert op de opmerking van de raad dat de aanvraag onvoldoende is uitgewerkt. De instelling schrijft dat zij een nieuwe 'omgekeerde' manier van produceren heeft, waardoor er meer op korte termijn geprogrammeerd kan worden. Daardoor kan de instelling nog niet zo veel prijsgeven over het repertoire en de gastregisseurs.

De raad heeft in het activiteitenplan gelezen dat de instelling meer ruimte wil bieden aan de ontwikkeling van nieuw materiaal en op onderzoek gerichte projecten. Maar dat laat volgens de raad onverlet dat de instelling explicieter had kunnen zijn in het noemen van namen en het beschrijven van de plannen en de gevolgen van deze manier van produceren voor het artistieke en zakelijke proces.

De instelling vraagt zich af waarom de raad aanspoort tot het aantrekken van meer talent van buiten, zodat het gezelschap zich verder kan ontwikkelen.

De raad is van mening dat dergelijk talent het mogelijk maakt Tryater, dat door het spelen in de Friese taal een kleine theatergemeenschap is, nieuwe artistieke impulsen te geven.

De instelling bestrijdt de opmerking van de raad dat de verwachte stijging van de hoeveelheid bezoekers rooskleurig is. Zij refereert aan de bezoekcijfers van 2011, die hoger zijn dan de verwachte aantallen in 2013 en 2016.

De raad bevestigt dat hij de gegevens van 2011 niet in zijn oordeel heeft betrokken (zie hiervoor ook de inleiding in *Slagen in Cultuur*). Op basis van de cijfers over 2011 constateert de raad dat de verwachting met betrekking tot het publieksbereik inderdaad realistisch zouden zijn.

De instelling geeft aan dat de financiële situatie minder zorgelijk is dan de raad voorspiegelt. De instelling heeft in 2010 grote tegenslagen gehad, maar in 2011 is er geen sprake meer van een negatief eigen vermogen.

De raad waardeert de wijze waarop de instelling de afgelopen tijd heeft gewerkt aan het verbeteren van de financiële situatie. Niettemin constateert hij dat ook in 2011 een aantal bedrijfseconomische indicatoren – liquiditeitsratio, solvabiliteit en weerstandsvermogen – onder de normen lagen, waardoor de cijfers in de ogen van de raad reden van aandacht behoeven. [9]

Educatie is volgens de instelling breed verankerd binnen het gezelschap; daarom vindt zij het niet nodig dat de raad zich zorgen maakt over de borging ervan. De instelling geeft aan dat zij op dit vlak samenwerkt met een aantal ZZP'ers.

9
Gehanteerde normen:
Liquiditeitsratio:
< 1 = kritisch;
1 – 1,3 = extra aandacht;
> 1,3 = in orde
Weerstandsvermogen:
< 10% = kritisch,
> 10% = in orde
Solvabiliteit:
< 0 = kritisch;
0 – 10% = waakzaam;
> 10% = in orde

De raad spreekt zijn zorg uit omdat er volgens de aanvraag slechts één personeelslid verantwoordelijk is voor educatie en de borging ervan in zijn ogen niet voldoende is beschreven.

De instelling beschrijft de vier pijlers op het gebied van talentontwikkeling en weerspreekt daarmee dat dit een ad hoc karakter heeft, zoals de raad oordeelt.

De raad is bekend met deze pijlers omdat ze ook in de subsidieaanvraag worden beschreven; het genoemde programma Spoetnik wordt in de aanvraag echter niet expliciet als talentontwikkelingsproject benoemd. In de aanvraag en in de reactie wordt evenwel niet uitgewerkt hoe jong talent (met name jonge makers) zich kan ontwikkelen, met welke stappen die ontwikkeling plaatsvindt, hoe de makers worden begeleid en hoe ze hun vakkennis kunnen verdiepen.

De instelling bestrijdt dat de acteursopleiding Jong Tryater te weinig verbindingen heeft met het reguliere kunstvakonderwijs: er werken docenten van de toneelschool Arnhem en Amsterdam mee.

De raad waardeert deze samenwerking, maar was daarvan niet op de hoogte omdat zij niet is vermeld in de aanvraag.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Fryske Toaniel Stifting Tryater bij te stellen.

Het Zuidelijk Toneel

Reactie

Het Zuidelijk Toneel is van mening dat de raad de staatssecretaris onvolledig en onjuist heeft geïnformeerd over de financiële situatie van de instelling. Hij verklaart de negatieve exploitatie in 2009 door de verhuizing van de instelling van Eindhoven naar Tilburg; het tekort in 2010 is volgens de instelling ontstaan uit een reorganisatie. Ook wijst de instelling erop dat zij in dat jaar een lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten heeft afgelost.

De raad neemt de redenen van de tekorten voor kennisgeving aan. Hij prijst Het Zuidelijk Toneel dat het genoemde stappen heeft gezet in het kader van zijn ondernemerschap. Hij constateert dat de financiële situatie van de instelling in 2011 al is verbeterd. Niettemin wijzen de cijfers uit dat indicatoren die de financiële continuïteit van de instelling waarderen, namelijk de liquiditeitsratio, solvabiliteit en weerstandsvermogen onder de normen lagen, waardoor de cijfers in de ogen van de raad reden van aandacht behoeven. [10] Bezien vanuit het verdienmodel van de instelling vormt dit een risico.

De instelling vindt dat in het advies te veel nadruk ligt op de Theaterspektakels die de instelling initieert en dat er onvoldoende aandacht is voor de andere activiteiten en nieuwe beleidskeuzen, zoals regies van de artistiek leider op basis van het wereldrepertoire. Ook aspecten uit het activiteitenplan die niet expliciet in de adviestekst worden genoemd, zijn tijdens de beraadslagingen aan bod gekomen.

De raad heeft geschreven dat hij er onvoldoende vertrouwen in heeft "dat de artistieke invulling van de grootschalige theaterproducties voldoende kwaliteit heeft en onderscheidend is". Dit heeft niet alleen betrekking op de Theaterspektakels, maar ook op andere grootschalige projecten, zoals de jaarlijkse reisproductie en het locatieproject die in het activiteitenplan worden aangekondigd.

Daarnaast stelt de instelling dat de raad te weinig oog heeft voor de ambities op het gebied van publieksbereik en cultureel ondernemerschap die het Zuidelijk Toneel met de Theaterspektakels nastreeft. De instelling vindt ook dat de raad zich in zijn beoordeling te veel heeft laten leiden door de zogenoemde *peer* achtergrond.

De raad heeft waardering voor het grote aantal bezoekers dat met de Theaterspektakels wordt bereikt, de verbinding die de instelling hierdoor heeft met lokale schouwburgen en de aanzuigende werking op publiek dat normaal niet naar gesubsidieerd theater gaat. Hij is echter van mening dat de kwaliteit van de producties hierbij achterblijft en de verbinding van verschillende disciplines voor onvoldoende meerwaarde zorgt.

10
Gehanteerde normen:
Liquiditeitsratio:
< 1 = kritisch;
1 – 1,3 = extra aandacht;
> 1,3 = in orde
Weerstandsvermogen:
< 10% = kritisch,
> 10% = in orde
Solvabiliteit:
< 0 = kritisch;
0 – 10% = waakzaam;
> 10% = in orde

De raad heeft de verschillende beoordelingscriteria (zoals publieksbereik, ondernemerschap en artistieke kwaliteit) ten opzichte van elkaar gewogen. Hij vindt een breed publiek bereiken een belangrijke doelstelling. In het advies over Het Zuidelijk Toneel heeft het oordeel over het publieksbereik echter niet opgewogen tegen de kwaliteit die de raad – op basis van het volgen van de instelling – van de toekomstige producties verwacht.

Voor wat betreft de achtergrond van de commissieleden en hun competenties, verwijst de raad naar de inleiding.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Het Zuidelijk Toneel bij te stellen.

Podiumkunsten
Jeugdtheater

Theatergroep Kwatta

Reactie

Theatergroep Kwatta weerspreekt de opmerking van de raad dat de instelling verwacht het dalende subsidiebedrag van het ministerie van OCW te kunnen compenseren met een stijging van de provinciale subsidie. Kwatta stelt dat er geen sprake is van een stijging. De provincie heeft toegezegd de subsidie in 2013 terug te brengen naar het oude niveau, nadat deze vanwege een bestuurlijke uitruil met het ministerie van OCW in 2009 was verlaagd.

Hoewel de subsidie van het ministerie van OCW de komende periode afneemt, constateert de raad dat de instelling niet minder afhankelijk wordt van subsidie. Vanwege de verwachte verhoging van de provinciale subsidie blijft de totale subsidie immers ongeveer even hoog.

De instelling bestrijdt de mening van de raad dat de toename van het aantal bezoekers aan schoolvoorstellingen niet realistisch is. Zij geeft aan dat deze voorstellingen in de toekomst worden gespeeld in een theater *trailer*, waarin meer leerlingen passen dan in een schoolklas.

De raad vindt dit een afdoende verklaring voor de aangekondigde toename.

De instelling reageert daarnaast op de vraagtekens die de raad heeft geplaatst bij de verwachte groei van het aantal toeschouwers, met name buiten de standplaats. Zij schrijft dat zij in de komende periode samen met Het Gelders Orkest een productie voor de grote zaal gaat maken. De instelling verwacht dat zij, gelet op de gemaakte afspraken met een groot aantal theaters en de bekendheid van de titel van de voorstelling, een groot publiek zal trekken.

De raad vindt deze verklaring voldoende om een toename van het aantal bezoekers te verwachten.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Theatergroep Kwatta bij te stellen.

Het Nationale Toneel

Reactie

Het Nationale Toneel weerspreekt de bewering van de raad dat de huidige artistiek leider van Stella gedurende vier jaar twee producties zal regisseren. Volgens het activiteitenplan zal hij jaarlijks bij NTJong een voorstelling maken voor de vlakkevloertheaters en twee keer in samenwerking met het Residentie Orkest een muziektheaterproductie maken.

De raad erkent deze feitelijke onjuistheid in het advies.

De instelling bestrijdt dat de sleutelpersonen bij NTJong ontbreken. Zij stelt dat deze vanuit Stella in dienst komen bij NTJong. Daarnaast worden er gesprekken gevoerd met mogelijke kandidaten voor de functie van artistiek leider, maar in deze fase kunnen nog geen namen worden genoemd.

De raad is van mening dat de artistiek leider essentieel is voor de koers van NTJong en dat hij de daadwerkelijke sleutelpersoon is van deze afdeling van het Nationale Toneel. De instelling stelt in haar reactie zelf ook dat deze artistiek leider zijn stempel op het gezelschap moet kunnen drukken. Zolang de naam van deze persoon nog niet bekend is, kan de raad de concrete uitwerking van het beleid van NTJong niet beoordelen. De kaders waarbinnen die persoon zou moeten opereren, vindt de raad niet overtuigend.

De instelling schrijft dat ze – gelet op het *format* van de subsidie-aanvraag en de zeer korte tijd – keuzes heeft moeten maken bij het opstellen van het activiteitenplan en daarom alleen de missie heeft beschreven en plannen op hoofdlijnen heeft geschetst.

De raad heeft dit niet aangewend als reden om de aanvraag van het Nationale Toneel anders te beoordelen dan aanvragen met een voldragen plan.

De instelling schrijft dat de artistieke meerwaarde is gelegen in het slechten van de waterscheiding tussen jeugdtheater en theater voor volwassenen en het verbeteren van de kwaliteit van jeugdtheater.

De raad ziet in de plannen onvoldoende uitgewerkt hoe jeugd-theater en theater voor volwassenen elkaar artistiek zouden moeten bevruchten en beïnvloeden. De aanvraag biedt te weinig aanknopingspunten om er in deze fase (nog voor de benoeming van een artistiek leider) voldoende vertrouwen in te hebben dat er de juiste randvoorwaarden voor een dergelijke artistieke meerwaarde zijn.

De instelling stelt dat de bedrijfsmatige meerwaarde blijkt uit het reduceren van de overhead, waardoor er veel meer artistieke output mogelijk zal zijn.

De raad erkent dit, maar constateert dat er op andere vlakken geen bedrijfsmatige meerwaarde is. Volgens de cijfers in de aanvraag gaat de gefuseerde instelling voor een hoger (totaal) subsidiebedrag minder producties maken en minder voorstellingen spelen dan de twee afzonderlijke instellingen voorheen in totaal deden.

De instelling stelt dat zij geworteld is in de stad en veel samenwerkingsprojecten onderneemt. Stella voert veel (educatieve) activiteiten uit op het gebied van interculturaliteit.

De raad waardeert deze activiteiten en hoopt dat de gefuseerde instelling zich op dezelfde wijze zal inzetten voor het bereiken van een divers jong publiek. In de aanvraag heeft hij daarover te weinig teruggevonden.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Het Nationale Toneel bij te stellen.

De Toneelmakerij

Reactie

De Toneelmakerij constateert dat er een discrepantie bestaat tussen het enthousiasme van de raad over het werk van De Toneelmakerij en het 'ongemeen lage bedrag' dat volgens de subsidieregeling beschikbaar is.

De raad erkent dat de instelling wordt getroffen door een grote reductie van de rijkssubsidie. Hij vindt ook dat de instelling een bijzondere positie inneemt: zij is ontstaan uit een fusie van twee jeugdtheaterinstellingen en heeft daarmee gehoor gegeven aan de aanbeveling van de raad om in Amsterdam een groot jeugdtheatergezelschap te laten ontstaan. Doordat de door de raad geadviseerde differentiëring in het jeugdtheaterbestel niet in de subsidieregeling is overgenomen, wordt de instelling met circa 69% gekort.

De raad was bij de beoordeling gebonden aan de subsidieregeling en de hoogte van de normbedragen die daarin zijn vastgesteld. Niettemin benadrukt hij het belang van het bestaan van jeugdtheatergezelschappen met een groter volume. Hij is daarom van mening dat er meer ruimte voor maatwerk nodig is in de subsidieregeling.

De Toneelmakerij begrijpt niet waarop de raad de uitspraak heeft gebaseerd dat het aantal bezoekers van vrije voorstellingen met bijna 60%, en van schoolvoorstellingen met meer dan 15% zal stijgen.

De raad heeft voor deze berekening de cijfers van 2009 en 2013 – 2016 met elkaar vergeleken. De raad had bij de beoordeling niet de gegevens van 2011. Vergeleken met de publieksaantallen van 2011 zouden de genoemde stijgingen dan inderdaad lager zijn.

De Toneelmakerij vraagt zich af hoe de raad heeft vastgesteld dat de instelling van alle jeugdtheatergezelschappen de hoogste loonkosten per voorstelling heeft. Zij verklaart de hoogte van dit bedrag uit de hoogwaardige kwaliteit van voorstellingen en educatie. De instelling vraagt zich ook af waarom de raad de loonkosten alleen heeft vergeleken met de jeugdgezelschappen en niet met de theatergezelschappen in de basisinfrastructuur.

De raad heeft per instelling de hoogte van de loonkosten gedeeld door het totaal aantal voorstellingen en deze getallen per instelling met elkaar vergeleken. Loonkosten bestaan uit prijs en volume, ofwel salarissen en het aantal fte's. Het aantal fte's is gerelateerd aan de *output*, in dit geval voorstellingen, en is significant hoger dan het gemiddelde van de andere aanvragen. De raad realiseert zich dat een hogere kwaliteit tot hogere loonkosten kan leiden, maar ziet het ook als zijn taak instellingen erop te wijzen als deze kosten relatief hoog zijn.

Hij is van mening dat instellingen met relatief hoge kosten altijd moeten nagaan of die niet gereduceerd kunnen worden. Zonder dat dit gevolgen mag hebben voor de kwaliteit van de instelling, die de raad hoog acht.

De raad heeft instellingen met elkaar vergeleken die op basis van de subsidieregeling met elkaar concurreren en die – gelet op de taken die ze uitvoeren – het meest gelijkwaardig aan elkaar zijn en in hetzelfde veld opereren.

De Toneelmakerij verbaast zich erover dat de raad opmerkt dat de activiteiten op het gebied van talentontwikkeling oppervlakkig zijn uitgewerkt. Zij stelt dat zij naast de vele stagiairs en toneelscholen twee jonge regisseurs een traject heeft laten volgen, en wijst daarnaast op de plannen voor een meerjarig traject met een nieuwe jonge maker.

De raad waardeert dat De Toneelmakerij zich op deze manier inzet. Hij constateert echter dat in het activiteitenplan weinig woorden zijn gewijd aan de wijze waarop die vormen van talentontwikkeling plaatsvinden. Er is onvoldoende in de aanvraag duidelijk gemaakt waartoe de trajecten zullen leiden. Ook het is niet duidelijk op basis waarvan de nieuwe makers worden geselecteerd.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting De Toneelmakerij bij te stellen.

Podiumkunsten
Dans

Danshuis Station Zuid

Reactie

Danshuis Station Zuid is verheugd te lezen dat de raad waardering heeft voor de positie die de instelling heeft ingenomen in de ontwikkeling en doorstroming van talent. Het gezelschap benadrukt echter dat het ook altijd heeft gewerkt met gevestigde choreografen.

De raad onderkent dit en heeft het tegendeel ook niet in zijn advies willen beweren.

De instelling reageert op twijfels van de raad dat de publieksaantallen de komende jaren bijna zullen verdubbelen. Zij ziet sinds de oprichting een stijgende lijn in de bezoekcijfers en verwacht met de huidige vaste choreograaf een verdere toename.

De raad heeft waardering voor dit zelfvertrouwen, maar is zelf minder optimistisch. Hoewel hij de kwaliteit van deze vaste choreograaf onderkent, vraagt de raad zich af of hij de geschetste toename van publieksaantallen kan veroorzaken.

Danshuis Station Zuid noemt het ‘een hardnekkig misverstand’ dat het negatieve eigen vermogen is ontstaan als gevolg van de investering in de nieuwe huisvesting. De instelling schrijft dat de kosten van het mobiele danshuis, in combinatie met het produceren van een grote zaalvoorstelling in de kernsteden, voor een tekort in 2010 heeft gezorgd.

De raad heeft zijn constatering ontleend aan het activiteitenplan, waarin staat dat “de investeringen in het fysieke danshuis en het innovatieve mobiele danshuis in 2009 en 2010 hebben geleid tot een negatief vermogen dat aan het eind van 2012 zal zijn weggewerkt”.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Danshuis Station Zuid bij te stellen.

Internationaal Danstheater

Reactie

Het Internationaal Danstheater bestrijdt dat het niet innovatief genoeg is, zoals de raad in zij advies beweert. De instelling benadrukt dat zij binnen de kaders van een grote artistieke omslag heel innovatief is, maar dat zij dat "langs de weg van geleidelijkheid" doet.

De raad heeft veel waardering voor deze omslag die de instelling in korte tijd heeft gemaakt. Niettemin ontbreken er in het activiteitenplan aanzetten om op korte termijn werkelijk artistiek te gaan vernieuwen, bijvoorbeeld door de werelddans *crossovers* te laten aangaan met andere dansvormen.

De instelling vraagt om een nadere uitleg van de uitspraak dat er geen overtuigende strategie is ontwikkeld om een jong en nieuw publiek te bereiken.

De raad constateert dat de instelling zich erg inzet om een nieuw publiek aan zich te binden. Hij vraagt zich wel af of dat voldoende kan worden bereikt met de producties die de instelling de komende tijd gaat ontwikkelen en die zij uitgebreid in haar aanvraag heeft omschreven. Omdat de instelling in de ogen van de raad onvoldoende plannen heeft voor artistieke innovatie per 2013, denkt hij dat een nieuw publiek onvoldoende aansluiting zal vinden bij het Internationaal Danstheater.

Het Internationaal Danstheater weerspreekt de opvatting van de raad dat de activiteitenlasten, in vergelijking met de beheerlasten personeel, onevenredig zwaar getroffen worden door de reorganisatie. Het gezelschap stelt dat de totale formatie beheerslasten 20% betreft; dat is volgens het Internationaal Danstheater laag in vergelijking met andere gezelschappen.

De raad heeft dit oordeel over de personeelslasten niet gebaseerd op een vergelijking met andere gezelschappen, maar op basis van de vergelijking tussen de activiteiten en het beheer. De personeelslasten voor beheer stijgen van 2010 tot 2013 met ongeveer 40%, terwijl de personeelslasten voor activiteiten ongeveer halveren. Daarbij constateert de raad ook nog dat het aantal personeelsleden beheer (fte's) in die periode meer dan 25% daalt. Om die reden vindt de raad dat de beheerslasten te veel gespaard worden in vergelijking met de activiteitenlasten.

Ten slotte reageert de instelling op de twijfels van de raad over de stijging van de publieksinkomsten. Zij wijst erop dat zij een grote trouwe achterban heeft, een Begunstigersclub die groeit en dat een groot deel van het dansaanbod zal wegvallen zodat de instelling meer afzetmarkt kan veroveren.

De raad prijst het zelfvertrouwen en de ondernemingszin van het Internationaal Danstheater, maar betwijfelt of de plannen werkelijk die potentie hebben.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidie-advies over Stichting Internationaal Danstheater bij te stellen.

Introdans

Reactie

Introdans vraagt zich af wat de raad bedoelt met de opmerking dat er een overlapping is van choreografen met andere gezelschappen.

De raad bedoelt hiermee het repertoire van het ensemble voor volwassenen én het ensemble voor de jeugd. De raad denkt hierbij niet alleen aan de door de instelling genoemde Ed Wubbe, maar ook aan bijvoorbeeld Hans van Manen, Jiri Kylián, Sidi Larbi Cherkaoui en Lightfoot/León.

De instelling wil graag weten wat de raad bedoelt met de opmerking dat de beide tableaus zich niet op elk vlak kunnen meten met de top van de dans in Nederland.

De raad vindt het niveau van de dansers van Introdans hoog, en heeft veel waardering voor het feit dat het de nadruk legt op investeren in jong Nederlands danstalent. Niettemin heeft de raad op basis van het voorstellingsbezoek geconcludeerd dat het niveau bij de top van de Nederlandse dans in bepaalde opzichten hoger is.

Introdans constateert dat in het raadsadvies een verwachte zaalbezetting wordt genoemd (respectievelijk 50% en 55%) die specifiek geldt voor premières en niet voor reprises.

De raad beaamt dit: deze percentages gelden voor premières, ofwel ‘nieuwe producties’.

Ten slotte wil de instelling een toelichting op de opmerking dat samenwerkingsverbanden beter benut moeten worden. Introdans stelt dat met praktisch alle instellingen wordt samengewerkt, en dat die zo veel als mogelijk worden benut.

De raad prijst Introdans dat ze zoveel partners in stad en regio heeft, zoals ze in haar reactie op het advies aangeeft. In de subsidieaanvraag wordt de samenwerking echter weinig concreet, enigszins vrijblijvend en zonder strategische visie beschreven.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Introdans bij te stellen.

Noord Nederlandse Dans

Reactie

Noord Nederlandse Dans bestrijdt dat het weinig voorstellingen speelt, zoals de raad beweert. De instelling wijst erop dat zij de afgelopen jaren meer voorstellingen heeft gespeeld dan zij volgens het prestatieoverzicht met het ministerie van OCW heeft afgesproken.

De raad prijst de instelling hiervoor. De opmerking dat Noord Nederlandse Dans weinig voorstellingen speelt is echter gebaseerd op een vergelijking met de andere dansgezelschappen die een aanvraag hebben ingediend. Noord Nederlandse Dans heeft in 2009 en 2010 het minste aantal voorstellingen van deze instellingen gespeeld.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Noord Nederlandse Dans bij te stellen.

Opera en Ballet Amsterdam (De Nederlandse Opera & Het Nationale Ballet)

Reactie

De instelling bestrijdt de uitspraak van de raad dat er nog weinig synergie op bedrijfsmatig niveau plaatsvindt. De drie fuserende instellingen werken op dit vlak al jarenlang geïntegreerd. Daarnaast stelt de instelling dat de fusie het sluitstuk is geweest van een jarenlange *efficiency* slag. De fusie zal volgens de instelling leiden tot een slagvaardiger aansturing van de organisatie; gelet op de eerder doorgevoerde integratie zullen de financiële effecten van de fusie beperkt zijn.

De raad waardeert de gerealiseerde samenwerking en efficiëntie in aanloop naar de fusie in 2013. Uit de aanvraag blijkt echter geen visie of ambitie om de efficiëntie in de komende jaren verder te optimaliseren (de beheerlasten 2010 – 2016 zijn vrijwel gelijk). In de aanvraag wordt gesteld dat met de integratie van de huidige stichtingen in één rechtspersoon de organisatie dynamischer en slagvaardiger kan inspelen op de eisen van deze tijd. In de aanvraag komt echter niet naar voren op welke wijze de waarde van centralisering van afdelingen en bundeling van expertise binnen één organisatie verder worden ontwikkeld en in kwalitatieve zin bijdragen aan de verschillende bedrijfsonderdelen.

De instelling weerspreekt de opmerking van de raad dat het publieksbereik van Het Nationale Ballet zich met name in de standplaats concentreert. Zij stelt dat uit metingen van het publieksbereik blijkt dat 60% van de bezoekers buiten de regio Amsterdam afkomstig is.

De raad heeft deze opmerking gerelateerd aan de constatering dat de instelling slechts een bescheiden ambitie heeft om buiten de standplaats in grote zalen te spelen. Hij is van mening dat de instelling een groter publiek, op grotere afstand van Amsterdam, kan en moet bereiken door meer reisvoorstellingen te spelen.

De instelling schrijft dat Het Nationale Ballet niet minder buiten de standplaats gaat spelen, en dankzij de tournee van het talentontwikkelingsprogramma Nxt juist meer in de regio zichtbaar zal zijn. Bovendien streeft de instelling naar een hogere realisatie van het aantal voorstellingen buiten de standplaats dan in het prestatieoverzicht is aangegeven.

De raad is van mening dat Het Nationale Ballet op dit moment te weinig met grote zaalvoorstellingen buiten de standplaats speelt, en dat ook in de komende periode te weinig gaat doen. De raad waardeert het initiatief om met Nxt meer in het land op te treden, maar de producties van Nxt worden gemaakt voor de vlakkevloertheaters.

De raad pleit juist voor een grotere landelijke spreiding van het voor Nederland unieke groot gemonteerde balletrepertoire.

Het Nationale Ballet bestrijdt dat zijn tableau groot is, en dat het dezelfde taken kan uitvoeren met een kleinere bezetting. Er is volgens de instelling geen sprake van overcapaciteit; de inhuur van meer *freelancers* zou duurder zijn en ten koste gaan van de uitvoeringskwaliteit. De instelling schrijft dat het tableau noodgedwongen moet worden gereduceerd van 81 naar 74 dansers, wat is in vergelijking met andere, buitenlandse, balletgezelschappen klein is.

De raad erkent dat het kernrepertoire van Het Nationale Ballet een groot tableau vereist, maar de jaarprogrammering van de instelling bevat ook producties met kleinere bezetting. De huidige omvang van het tableau zou het mogelijk moeten maken meer te reizen. Daarnaast benadrukt de raad dat het inzetten van *freelancers* niet betrekking heeft op de solisten, maar op leden van het corps de ballet.

De raad is er verbaasd over dat in de aanvraag de reductie van het tableau van 81 naar 74 dansers niet wordt vermeld. De raad kan deze opmerking ook niet plaatsen gezien de toename van de 'activiteitenlasten personeel' van € 10.753.000 (in 2010) naar € 11.082.300 (in 2016).

De instelling vindt het onterecht dat de raad zijn zorgen uitspreekt over de externe financiering van de juniorgroep Nxt, omdat hij van mening is dat het uitoefenen van een kerntaak niet door externe financiering moet worden bekostigd. De instelling beschouwt dit juist als een teken van goed ondernemerschap, en vindt het onwenselijk dat de raad zich op basis van de financieringsmix uitspreekt over kerntaken van de instelling. Naar aanleiding van de opmerking van de raad over de afhankelijkheid van Nxt van externe financiers meent de instelling dat de raad zich in het licht van de financieringsmix niet moet uitspreken over kerntaken en dat 30% van de activiteiten afhankelijk is van externe financiering.

Voor de raad is de financieringsmix niet leidend bij de beoordeling van aanvragen. Hij vindt talentontwikkeling een kerntaak van de instelling, en waardeert het dat cultureel ondernemerschap externe financiering genereert die leidt tot een sluitende exploitatie. In het activiteitenplan is beschreven dat Het Nationale Ballet externe financiering heeft gevonden die de juniorgroep Nxt drie jaar mogelijk maakt. De raad vindt dit initiatief in het kader van talentontwikkeling zeer belangrijk. Hij benadrukt dat de financiering ervan duurzaam moet zijn, en ziet het daarom als een risico dat de externe financiering vooralsnog voor drie jaar zeker is gesteld.

Op het gebied van talentontwikkeling bij de opera verwacht de raad een intern opleidingstraject. De instelling geeft in zijn reactie aan op basis van verkenningen tot maatwerk te zijn gekomen: regulier overleg en afstemming tussen instellingen over afzonderlijke en gezamenlijke activiteiten. Hiermee wordt volgens de instelling op een flexibele manier aangesloten bij de individuele behoefte aan leer- en podiumervaring.

Uit het activiteitenplan komt te weinig concreet naar voren in welke mate De Nederlandse Opera eigen activiteiten op het gebied van talentontwikkeling vormgeeft.

Door het wegvallen van aparte instellingen voor talentontwikkeling in de basisinfrastructuur en de sterke reductie op de budgetten van de reizende gezelschappen is dit onderwerp actueel en urgent.

In *Meer dan kwaliteit* [11] staat dat grote instellingen hun verantwoordelijkheid moeten nemen.

De raad juicht maatwerk toe, ook in relatie tot afstemming met de conservatoria en andere gezelschappen, maar is van mening dat dit moet gebeuren door substantiële inspanningen vanuit de eigen organisatie. Bijvoorbeeld in een intern opleidingstraject.

Op dit punt zijn de inspanningen van De Nederlandse Opera nu onvoldoende en geeft het beleidsplan onvoldoende inzicht in hoe zij dit in de volgende beleidsperiode denkt te gaan inrichten. De raad adviseert om die reden de aanvraag te laten aanvullen met een uitgewerkt plan voor talentontwikkeling bij de instelling zelf en voor de coördinatie van talenontwikkeling in het land.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Opera en Ballet Amsterdam bij te stellen.

11
De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap geeft zijn nieuwe visie op het cultuurbeleid. Kamerbrief 'Meer dan kwaliteit: een nieuwe visie op cultuurbeleid', *10 juli 2011*.

Scapino

Reactie

Scapino is van mening dat de conclusies die de raad trekt niet in alle gevallen in overeenstemming met de feiten in de aanvraag zijn, en in een aantal gevallen onvoldoende onderbouwd zijn. De instelling stelt echter dat zij in strikte zin geen feitelijke onjuistheden heeft waargenomen. Omdat Scapino haar opmerkingen niet toelicht, kan de raad er niet inhoudelijk op reageren.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidie-advies over Scapino Ballet Rotterdam bij te stellen.

Podiumkunsten
Opera

Aurora Muziek en Opera

Reactie

Aurora Muziek en Opera gaat in zijn reactie in op drie kwesties: de inleiding Opera, het advies over Stichting Aurora Muziek en Opera en het ontbreken van feitelijkheden in zowel de advisering over Aurora Muziek en Opera als de Nationale Reisopera (NRO).

De instelling geeft aan dat het advies op cruciale onderdelen afwijkt van wat de raad eerder over muziektheater heeft gepubliceerd en dat een bijgestelde visie of verwijzing naar eerder gepubliceerde documenten ontbreekt. Welke onderdelen het betreft, geeft de instelling niet aan.

De raad heeft met dit advies uitvoering gegeven aan de subsidieregeling culturele basisinfrastructuur 2013 – 2016, zoals vastgesteld door regering en parlement. Deze wijkt voor muziektheater af van de door de raad beoogde basisinfrastructuur, zoals gepresenteerd in *Noodgedwongen keuzen*. In de inleiding zijn alleen die overwegingen opgenomen die betrekking hebben op de afweging tussen verschillende aanvragen. Volgens de raad heeft hij bij deze overwegingen niet hoeven afwijken van eerder door de raad gepubliceerde visies op muziektheater.

In de reactie gaat de instelling in op de opmerking over samenwerking die de raad in de inleiding Opera in *Slagen in Cultuur* maakt en het ontbreken van een verwijzing naar de opdracht van de staatssecretaris om “te letten op de samenwerking met orkesten”. Volgens de instelling heeft de raad verzuimd nader onderzoek te doe naar het waarom van twee afzonderlijke aanvragen voor de operavoorziening in de regio Oost.

De laatste opmerking bevreemdt de raad: hij heeft in de inleiding van de subsidieaanvraag van Aurora Muziek en Opera kunnen opmaken wat voor deze instelling de aanleiding is geweest een aanvraag in te dienen. Hiervan heeft de raad kennisgenomen.

De opdracht te letten op de samenwerking met orkesten heeft de raad zakelijk geïnterpreteerd, in het verlengde van de vragen die zijn gesteld bij de orkesten: geven de voornemens van de aanvragende instellingen aanleiding tot problemen bij de aansluiting tussen operabestel en orkestenbestel. De raad gaat hier in de inleiding Orkesten (hoofdstuk begeleiding) van *Slagen in Cultuur* verder op in.

De instelling wijst op een feitelijk onjuiste argumentatie rond het begrip ‘schaal’, zowel in de zin van operavoorziening in het operabestel in Nederland, als wat betreft voorzieningenniveau en frequentie van het produceren van opera’s.

Beide grondleggers van de stichting richten zich primair op het uitvoeren van muziek. Zoals de instelling zelf stelt in de aanvraag en in de reactie op het advies geldt voor Combattimento Consort Amsterdam dat het daarnaast geregeld opera's heeft geproduceerd.

Volgens de raad betreffen dit activiteiten van een andere schaal, in kwaliteit als in frequentie en opzet, dan van een reizende operavoorziening verwacht mag worden.

Mede gelet op de primair muzikale achtergrond van beide grondleggers, koppelt de instelling dit daarnaast volgens de raad onterecht aan het feit dat met deze argumentatie elke vorm van een nieuwe toetreding tot het bestel wordt geblokkeerd. De instelling vraagt aan voor de op één na grootste plek in het operabestel.

De raad heeft waardering voor de ambitie van de instelling en de aanvraag maakte een geïnspireerde en frisse indruk. De instelling zou bijvoorbeeld een beroep kunnen doen op de middelen voor muziektheater bij het Fonds Podiumkunsten.

Wat het publieksbereik betreft, geeft de instelling aan dat het onjuist is dat de cijfers hierover de recente prestaties van de beide andere reizende gezelschappen overtreffen. Zij verwijst hierbij naar de cijfers over 2009 van de reizende gezelschappen en de eigen cijfers over 2013.

Wanneer naar de periode tot 2016 wordt gekeken, overtreffen de cijfers uit de aanvraag van Aurora Muziek en Opera wel de recente presentaties van de beide andere reizende gezelschappen. De onderbouwing is gestoeld op aannames van voor de economische crisis die zich voor het gekozen profiel nog niet hebben bewezen in de praktijk. De raad acht de inzet op publieksbereik en publieksinkomsten voor de komende periode daarmee onrealistisch hoog.

Over het *business model* geeft de instelling aan dat deze slechts deels afhankelijk is van het artistieke product, maar dat het met name gaat over sponsor- en mecenaatswerving en over omvangrijke besparingen in de backoffice. De instelling vindt daarom de constatering van de raad onjuist dat volgens hem niet wordt onderbouwd in hoeverre het *business model*, dat geënt is op meer regionale en symfonisch, klassieke muziek, van toepassing kan zijn op een nationaal opererende reizende operavoorziening.

De instelling geeft in haar aanvraag aan dat het toegenomen publieksbereik de basis is voor een versteviging van de financiering. De raad zet vraagtekens bij deze basis.

Naast de aard van het artistieke product gaat het in de vergelijking met het orkest ook om andere aspecten die relevant zijn voor het *business model*. Het gaat om een ander speelgebied (hoofdzakelijk regionaal versus hoofdzakelijk nationaal), een ander podiumcircuit (concertzalen versus theaterzalen) en het aantal programma's (meer dan 30 versus circa 7). In de aanvraag wordt onvoldoende aannemelijk gemaakt dat het *business model* voor sponsorwerving, publiekswerving en backoffice met vergelijkbare resultaten van toepassing kan zijn op het nieuwe operagezelschap.

De instelling bestrijdt dat de eigen 'gouden regel' wordt overtreden door in het eerste seizoen direct van start te gaan met zeven producties en licht toe hoe dit seizoen is opgebouwd en gefinancierd.

Deze toelichting beantwoordt op dit punt de vraag van de raad in zijn advies. Dit neemt niet weg dat de raad het verdienmodel niet zonder risico's acht, zoals hierboven ook is aangegeven.

Wat internationalisering betreft, wijst de instelling op een onjuiste gedachtegang: door de intenties voor internationalisering te koppelen aan het feit dat er geen buitenlandse publieksinkomsten verwacht worden.

De raad volgt de toelichting van de instelling dat het is gericht op delen van de ontwikkelingslasten en het doorspelen van de productie in eigen regio, in plaats van het geven van voorstellingen in het buitenland. De koppeling die in het advies wordt gelegd, is niet correct.

De instelling zegt dat er sprake is van subjectiviteit in de beoordeling van de raad en verwijst daarbij naar het advies over de Nationale Reisopera.

De raad wijst in dit verband op de inleiding van *Slagen in Cultuur* waarin beschreven staat hoe de adviezen tot stand gekomen zijn.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Aurora Muziek en Opera bij te stellen.

Podiumkunsten
Symfonieorkesten

Het Brabants Orkest / Zuid-Nederlands Orkest

Reactie

De raad heeft van Het Brabants Orkest (HBO) en het Zuid-Nederlands Orkest (ZNO) dezelfde reactie ontvangen, die hij hieronder behandelt. Bij de aanbieding van de reactie van Het Brabants Orkest zijn de gevolgen van de uitspraak van de Ondernemingskamer vermeld. De raad heeft hiervan kennisgenomen.

De instelling geeft aan dat de aanvragen van HBO en ZNO overeenkomen met de elementen waaraan een nieuw plan volgens de raad moet voldoen. Zij licht dit toe aan de hand van passages uit het ingediende aanvraag.

De raad is echter van mening dat de aanvraag op een aantal elementen te kort schiet.

Met betrekking tot kwaliteit, *output* en formatie geeft de instelling aan in het plan een stip aan de horizon te hebben geformuleerd. Er is daarbij berekend welke omvang, inzet en formatie van musici vereist zijn om de beoogde output te bereiken; er is ook in kaart gebracht welke activiteiten en *deliverables* vereist zijn om de transitie te bereiken. Daarnaast verwijst de instelling naar een vernieuwende en uitdagende visie op het gebied van *human resources management*, kwaliteit en kwaliteitsbewaking. De instelling bestrijdt hiermee dat het in de aanvraag "aan een visie ontbreekt op de noodzakelijke voorwaarden om een succesvolle fusie te realiseren en een nieuw kwalitatief goed orkest op de te bouwen" en dat niet in de aanvraag is opgenomen in welke frequentie en met welke bezettingen programma's worden uitgevoerd.

Het is juist dat de instelling percentages dienstverbanden en aantallen concerten met omvang van de bezetting in de aanvraag heeft opgenomen. Deze cijfers en de toelichting erop zijn echter zo algemeen dat er op basis van de aanvraag niet is af te leiden wat de aanpak is om in een nieuwe samenstelling een orkestklank en samenspel van goed niveau op te bouwen en wat de functie en het belang van twee vestigingsplaatsen hierbij zijn.

De raad kan uit de aanvraag niet opmaken hoe de opbouw van de formatie en de frequentie van spelen in bepaalde bezettingen bijdragen aan de ontwikkeling en borging van kwaliteit in de nieuwe organisatie en de periode van transitie.

De geformuleerde visie op *human resources* en de totstandkoming van de artistieke koers geven de raad geen vertrouwen dat deze tot een succesvolle kwaliteitsopbouw en -bewaking zullen kunnen leiden.

De instelling geeft aan dat de bewering dat het orkest direct rekent op een groter publieksbereik dan de som van de afzonderlijke orkesten op dit moment onjuist is en illustreert dit met cijfers.

De raad herkent deze cijfers echter niet en moet zich baseren op de cijfers uit de aanvragen. Voor reguliere concerten hadden HBO en LSO 96.162 (2010) bezoeken gezamenlijk en dit wordt voor het nieuwe orkest 120.044 (2013) voor het totaal aantal bezoeken is dit respectievelijk 101.857 (2010) en 144.524 (2013). Deze verschillen zijn dusdanig groot dat de raad vraagtekens plaatst bij het realiteitsgehalte van zowel publieksbereik als -inkomsten.

Overigens heeft de raad de vraaggestuurdheid van de organisatie niet als negatief gekwalificeerd, zoals wordt gesuggereerd in de reactie, maar juist als een relevant perspectief.

De raad concludeert volgens de instelling ten onrechte dat de aanvraag geen bijzondere urgentie toekent aan talentontwikkeling en dat het ontbreken van een concrete invulling hieraan niet in tegenspraak is met deze visie.

De raad merkt hierover op dat hij geen uitspraak doet over de visie, maar over de wijze waarop talentontwikkeling is opgenomen in de aanvraag.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Het Brabants Orkest / Zuid-Nederlands Orkest bij te stellen.

Limburgs Symfonie Orkest

Reactie

Het Limburgs Symfonie Orkest geeft aan de mogelijkheid te zien om samen met het Brabants Orkest een nieuw plan te ontwikkelen en omarmt het voorstel om op korte termijn een adviseur aan te stellen. Het orkest gaat verder niet inhoudelijk in op (feitelijke onjuistheden in) het advies.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidie-advies over Stichting Limburgs Symfonie Orkest bij te stellen.

Nederlands Philharmonisch Orkest

Reactie

Het Nederlands Philharmonisch Orkest|Nederlands Kamerorkest geeft aan verheugd te zijn over het positieve advies van de raad en zegt aandacht te zullen besteden aan de genoemde aandachtspunten. In haar reactie gaat de instelling in op enkele opmerkingen uit de inleiding in *Slagen in Cultuur* over opera- en dansbegeleiding.

In de inleiding Symfonieorkesten, onder Begeleiding, wijst het orkest op een ogenschijnlijke onjuistheid door de gekozen formulering over de balans tussen de capaciteit die wordt gevraagd van het orkestenbestel en de behoefte aan begeleiding voor het opera- en dansaanbod. Vraag en aanbod moeten zo goed mogelijk op elkaar aansluiten om onder- of overcapaciteit door de seizoenen heen zoveel mogelijk te vermijden.

De raad volgt het NedPhO|NKO dat het hier gaat om de beschikbare capaciteit voor begeleidingstaken en de formulering die de instelling voorstelt: “Het is van belang dat er een goede balans is tussen de voor begeleidingstaken beschikbare capaciteit in het orkestenbestel en de behoefte aan begeleiding voor het opera- en dansaanbod”.

Het orkest reageert ook op de opmerking van de raad over capaciteitsplanning en verrekening hiervan met betrekking tot operabegeleiding. Deze verrekening gaat uit van een aantal diensten in plaats van inzetbare uren. Het orkest bevestigt dat hiermee niet alle beschikbare uren effectief worden benut, maar geeft aan dat het zich bij vermenigvuldiging van diensten bij lange opera’s te houden heeft aan de cao.

Zoals de raad in zijn advies heeft aangegeven, is modernisering van de cao, waar wordt uitgegaan van het aantal diensten in plaats van inzetbare uren, van groot belang. Het is aan werkgevers en werknemers om hierin gezamenlijk en voortvarend stappen te zetten.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over het Stichting Nederlands Philharmonisch Orkest bij te stellen.

Nederlands Symfonieorkest

Reactie

Het Nederlands Symfonieorkest spreekt zijn dank uit voor de waardering van de raad voor de prestaties en het cultureel ondernemerschap van het orkest. Het geeft wel aan verbaasd te zijn over de zinsnede “de speelkwaliteit is wisselvallig, maar voldoende” en noemt deze feitelijk onjuist. Het orkest verwijst hierbij naar recensies van onlangs uitgebrachte cd’s en het visitatierapport waarin de artistieke kwaliteit van het Nederlands Symfonieorkest het predicaat ‘goed’ heeft gekregen.

Het visitatierapport noemt het artistieke beleid van het orkest onderscheidend en goed en de podiumpresentatie voldoende.

De raad geeft in het advies aan positief te zijn over de artistieke potentie en ambitie van de instelling en het artistieke beleid fris te vinden. Hiermee sluit de raad aan bij de opvatting uit het visitatierapport. De cd-opnames waaraan het orkest refereert, getuigen van de potentie van het orkest. Een belangrijk aspect van de artistieke kwaliteit – een stabiele kwaliteit van het podiumconcert – vraagt echter nog bijzondere aandacht.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Nederlands Symfonieorkest bij te stellen.

Noord Nederlands Orkest

Reactie

Het Noord Nederlands Orkest dankt de raad voor het positieve advies. Het verzoekt om een gesprek waarin de raad de kritische kanttekeningen in het advies kan toelichten. De raad zal op dit verzoek ingaan.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidie-advies over Stichting het Noord Nederlands Orkest bij te stellen.

Rotterdams Philharmonisch Orkest

Reactie

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest geeft aan dat er geen sprake is van een uitbreiding van de orkestcapaciteit, maar van het terugbrengen naar de oorspronkelijke sterkte.

De raad heeft gekeken naar het huidige functioneren en het *overall* beeld. Het aandeel 'programmering in grote bezetting' volstaat. De raad vindt een uitbreiding van de formatie niet noodzakelijk.

Het orkest bestrijdt dat het geen drang heeft naar vernieuwing in de programmering. Het verwijst hierbij naar de toename van het beoogde aantal innovatieve activiteiten in de programmering (tot 40% in 2016).

De raad heeft uit het activiteitenplan weinig kunnen opmaken over de inhoud van de concertprogrammering. Er worden innovatieve productformules genoemd, maar in vergelijking met programma *formats* van de afgelopen jaren lijken er geen wezenlijk nieuwe formules te zijn opgenomen. Daarnaast is uit de aanvraag niet op te maken welke schaal en omvang projecten hebben en of er ook sprake is van vernieuwing binnen de reguliere programmering.

Het orkest bestrijdt dat er sprake is van een daling in het publieksbereik; het wijst op een stijging van de totale bezoekersaantallen tussen 2009 en 2016 en geeft aan niet te begrijpen waarom de raad een productiviteitsverhoging afwijst.

De raad wijst deze beoogde verhoging nadrukkelijk niet af en volgt het orkest op het punt van de noodzakelijke modernisering van de cao's om dit te bewerkstelligen.

De raad wijst in zijn advies echter op het feit dat er in eerste instantie een terugloop van het publieksbereik in Nederland plaatsvindt: van 118.320 (2009) en 124.608 (2010) naar 105.280 bezoekers in 2013. Het aantal optredens en het publieksbereik in Rotterdam nemen in 2013 ten opzichte van 2010 af met ruim 20%. De raad vindt dit opvallend, ook omdat het orkest als enige in het bestel inzet op een subsidieverhoging van 25%.

De raad heeft waardering voor de ambities van het orkest, ook op internationaal vlak. Hij is echter van mening dat deze wijziging in het beleid vanaf 2013 verhoudingsgewijs te veel ten koste gaat van het publieksbereik in eigen stad en land.

Het orkest bestrijdt dat er geen ambitie is om de bezettingsgraad van 70% te verhogen; het wijst op de doelstelling een groei van 2,5% per jaar te realiseren.

De raad heeft zich gebaseerd op de bezettingsgraad die de instelling zelf heeft vermeld (70% voor alle opgenomen jaren). Hij concludeert dat dit niet de juiste voorstelling van zaken was.

De genoemde stijging van 2,5% per jaar is niet vermeld bij de bezettingsgraad, maar is wel terug te vinden in de beoogde toename van de bezoekersaantallen per concert in standplaats en regio. De bewering van de raad dat de ambitie om de bezettingsgraad te verhogen ontbreekt, is derhalve niet correct.

Volgens het Rotterdams Philharmonisch Orkest gaat de vergelijking met het Koninklijk Concertgebouw Orkest (KCO) mank, omdat het orkest een ander profiel en klanklichaam heeft en ook andere beleidskeuzes maakt.

De raad heeft grote waardering voor het Rotterdams Philharmonisch Orkest, voor de kwaliteit ervan en zijn internationale ambities. De raad heeft de vergelijking met het KCO alleen moeten toepassen, omdat er slechts voor één orkest additioneel budget beschikbaar is voor 'internationale statuur'.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over het Stichting Rotterdams Philharmonisch Orkest bij te stellen.

Musea

Amstel 218 (Collectie Six)

Reactie

In haar reactie gaat de stichting in op een aantal aspecten die samenhangen met de unieke positie van Amstel 218 in het bestel. Die positie wordt vooral beheerst door specifieke afspraken die met de Staat der Nederlanden zijn gemaakt.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Amstel 218 bij te stellen.

Geldmuseum

Reactie

Het museum gaat uitvoerig in op de ontstaansgeschiedenis en de ontwikkelingen die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden bij het Geldmuseum. Daarnaast geeft het museum ook aanvullende informatie. Deze informatie leidt niet tot een aanpassing van het advies. Hieronder licht de raad zijn oorspronkelijke advies nader toe.

De raad oordeelde dat de collectie van het museum te veel buiten beeld is geraakt in de presentatie. De raad schrijft in zijn advies: “Bij de publieksbenadering hanteert de instelling een uitgangspunt dat nauwelijks gerelateerd is aan het wezen van de collectie van de instelling. De numismatische kennis krijgt geen natuurlijke plaats ten opzichte van de wetenschap of de collectie”.

Anders dan het Geldmuseum concludeert, stelt de raad dus niet dat het museum zich tot het onderwerp numismatiek moet beperken. De raad zegt daarentegen dat het wezen van de collectie en de kennis daarover de collectie niet herkenbaar terugkomen in de publieksbenadering. In het advies van 2005 plaatste de raad ook al kanttekeningen bij de discrepantie tussen collectie- en publiekstaken.

Het Geldmuseum vindt het niet duidelijk hoe de raad de stijging van 60% publieksinkomsten heeft berekend.

De raad erkent dat hij is uitgegaan van foutieve gegevens.

Verder geeft het Geldmuseum aan, dat niet alle inkomsten van het ministerie van Financiën wegvallen, maar alleen de incidentele subsidie.

Hier is inderdaad sprake van een onjuistheid in de tekst van het advies. Er had moeten staan: “de instelling staat onder zware druk, mede door het wegvallen van de incidentele inkomsten van het ministerie van Financiën”. De raad blijft erbij dat dit een ongunstige ontwikkeling is voor de financiële positie van de instelling.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting het Geld- en Bankmuseum bij te stellen.

Huis Doorn

Reactie

Huis Doorn geeft aan dat hij zich niet kan vinden in de interpretatie van de raad ten aanzien van het historisch belang.

De raad heeft geoordeeld dat het activiteitenplan onvoldoende is en dat het marketingplan slecht aansluit bij de missie en visie van Huis Doorn. Uit de aanvraag blijkt bovendien niet hoe men de eigen doelstellingen wil realiseren.

Huis Doorn merkt op dat de raad slechts een klein deel van de missie in het advies heeft overgenomen. Dat is een terechte constatering.

Daarom alsnog de volledige missie: “Huis Doorn is het historische landgoed met een museale functie, dat het leven en de dood van de Duitse keizer Wilhelm II belichaamt en belicht. De belangrijkste doelstelling is een zo groot mogelijk publiek kennis te laten maken met enerzijds de pracht en praal van het keizerlijke Huis Hohenzollern en anderzijds, en in diepere zin, met een cruciaal en finaal moment in de Europese geschiedenis aan de hand van de laatste keizer, zijn leefomgeving (het ensemble van zijn landgoed) en zijn volstrekt unieke bezit in Doorn. Inzicht in de tijd en de geschiedenis van de keizer en zijn voorgeslacht, zijn landgoed en collectie, dient de bezoeker in contact te brengen met de Eerste Wereldoorlog en het feodale Europa waaruit de huidige democratische en sterk geïndustrialiseerde samenleving na veel strijd is voort gekomen. Het bezorgen van gevoel voor historisch bewustzijn staat bij de keuze en manier van presenteren voorop. De instandhouding van de historische gelaagdheid van het ensemble is een tweede doelstelling waarop Huis Doorn zich richt.”

Huis Doorn neemt afstand van de zorg die de raad heeft geuit over de financiële positie.

Zoals de raad heeft aangegeven in het advies, is deze zorg onder andere gebaseerd op het ontbreken van een strategie bij tegenvallende inkomsten, het weinig robuuste verdienmodel en het onvoldoende uitgewerkte marketingplan.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting tot beheer van Huis Doorn bij te stellen.

Imagine IC

Reactie

Imagine IC meent dat zij, in tegenstelling tot wat de raad aangeeft, naast de verzameltaak ook een beheertaak uitvoert. Verder gaat de instelling in op het feit dat de inspanningen van de organisatie niet rendabel te maken zijn. En zij licht de onderzoeksmethodiek toe.

De raad constateert dat dit in het activiteitenplan niet is gebeurd.

De beheertaak heeft de organisatie naar eigen zeggen op een 'eigentijdse wijze' bij een derde organisatie ondergebracht. Dat betekent dat men de collectie bij een andere organisatie in beheer heeft gegeven. Voor de toegankelijkheid van de collectie is het publiek niet afhankelijk van Imagine IC, maar van de infrastructuur van de beherende organisatie.

In museale zin is er, volgens de raad, dus geen sprake van een zelfstandige collectiebeherende en presenterende taak.

Uit het activiteitenplan blijkt bovendien dat het niet mogelijk zal zijn een robuust verdienmodel te ontwikkelen.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Imagine Identity and Culture bij te stellen.

Keramiekmuseum Princessehof

Reactie

In het advies is opgemerkt dat er geen profiel van de Raad van Toezicht is opgenomen in het activiteitenplan. Het Keramiekmuseum Princessehof heeft deze ronde benut om hierover alsnog informatie te verstrekken.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidie-advies over Stichting Keramiekmuseum Princessehof bij te stellen.

Letterkundig Museum

Reactie

In zijn reactie geeft het museum een toelichting op en aanvullende informatie over de activiteiten. In zijn toelichting beschrijft het museum de verschillende exposities waarin de relatie tussen literatuur en maatschappij wordt belicht en de wijze waarop men inspeelt op bijvoorbeeld de discussie over de canon van Nederland. Bovendien geeft men aan dat het museum in wisselexposities aansluit bij actuele, maatschappelijk relevante thema's en de literaire actualiteit. Daarbij stelt het Letterkundig Museum dat veel in het activiteitenplan impliciet is gebleven. Tot slot vindt hij de korting van 25% onterecht.

In het advies over het Letterkundig Museum maakt de raad duidelijk welke bezwaren hij heeft over de wijze waarop de instelling zich in het activiteitenplan positioneert en de uitwerking van de activiteiten. Het activiteitenplan is op onderdelen weinig concreet en de missie en visie van de instelling zijn in algemene bewoordingen geformuleerd. Hierdoor komt de link met de maatschappelijke thema's volgens de raad onvoldoende tot uiting; en is de invulling van de presentatietaak meer documentair dan museaal van karakter.

Het Letterkundig Museum geeft aan dat zijn werk voor kinderen en volwassenen in samenhang moet worden gewogen.

De raad wil benadrukken dat hij bij de beoordeling van het activiteitenplan is uitgegaan van een integrale beoordeling van de activiteiten van het Letterkundig Museum. In zijn advies heeft hij wel extra waardering voor het Kinderboekenmuseum uitgesproken. De missie en visie van het Kinderboekenmuseum getuigen van een focus die goede aanknopingspunten biedt om in de presentatie het boek tot leven te wekken.

Voor de beoordeling van de raming van de publiekscijfers is de raad uitgegaan van het jaar 2010.

Terecht voert de instelling aan dat dit uitgangspunt tot een verkeerde conclusie heeft geleid. De instelling was in 2010, met uitzondering van de maand december, gesloten. Op grond van de redenering van het museum heeft de raad zich ervan laten overtuigen dat de stijging van het aantal bezoekers realistisch is. Bij de beoordeling van de publiekscijfers had het jaar 2010 dus niet als uitgangspunt genomen moeten worden.

De raad heeft aangegeven een museum voor geschreven media belangrijk te vinden en een duidelijke meerwaarde te zien in de samenwerking met Museum Meermanno.

Het geadviseerde subsidiebedrag hangt samen met de beoogde samenwerking met Museum Meermanno die tot meer effectiviteit en *efficiency* moet leiden. Dat verklaart waarom de raad heeft gekozen voor de korting van 25%.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Letterkundig Museum en Documentatiecentrum bij te stellen.

Mauritshuis

Reactie

Het Mauritshuis heeft de keuze gemaakt de komende beleidsperiode in twee keer twee jaar op te knippen. Daarbij concentreert men zich bewust op de eerste periode, namelijk die van de verbouwing.

Volgens de raad is een verbouwing geen doel op zich, maar juist altijd een onderdeel van een langere termijnvisie. Die ontbreekt in het ingediende activiteitenplan. De raad wijst er op dat het indienen van een activiteitenplan in het kader van de subsidieperiode 2013 – 2016 een aanvraag voor vier jaar moet zijn. [12]

Voor een antwoord op de financiële paragraaf in de reactie verwijst de raad naar het ministerie van OCW. Hieronder behandelt de raad een aantal specifieke punten uit de reactie van het Mauritshuis.

Het Mauritshuis stelt de zorg voor de relevantie van de instelling en haar collectie in de huidige tijd belangrijk te vinden.

Het activiteitenplan bevat hier echter weinig aanknopingspunten voor. De raad ziet ook niet hoe de nieuwe *branding* van het museum terugkomt in het marketingplan.

Verder ontbreekt in het activiteitenplan bijvoorbeeld de uitwerking van het educatiebeleid, de internationale positionering en het plan van aanpak voor de verdere ontwikkeling van de exploitatie van de schilderijengalerij. Deze constateringen liggen ten grondslag aan het oordeel dat de instelling (nog) geen vernieuwend plan heeft geformuleerd voor de herinrichting en het museaal gebruik van het Mauritshuis na de verbouwing.

De zinsnede uit *Slagen in Cultuur* "uitbreiding van de collectie lijkt geen noodzakelijke voorwaarde voor een actief en levendig museum" moet in de context van de daaraan voorafgaande zin gelezen worden. Daar staat: "Er is naar de mening van de raad sprake van een passend restrictief collectiebeleid". Dit ondersteunt de opvatting van het museum dat het verrijken van de collectie een kwaliteitsgericht beleid vraagt.

De opmerking van de raad over het ontbreken van herhaalbezoek verdient een correctie. De volgende formulering was beter geweest: "Uit het activiteitenplan blijkt niet of sprake is van herhaalbezoek".

Het Mauritshuis gaat uitgebreid in op de advies over ondernemerschap. Het museum zegt dat hij realistisch begroot, maar in de verantwoording wordt beperkt door het *format* van het ministerie van OCW.

12
De toegestuurde (extra) informatie waar het Mauritshuis in zijn reactie aan refereert werpt hier geen ander licht op.
De e-mailwisseling betreft het verzoek tot en de ontvangst van respectievelijk het verslag van het informerend gesprek en aanvullende informatie.

Ook een realistische begroting vraagt volgens de raad een strategie bij tegenvallende inkomsten, die meer inhoudt dan het terugbrengen van het aantal medewerkers. De raad houdt bovendien een pleidooi voor transparantie in de financiële verantwoording.

De hoge post 'overige lasten' is voor 2013 toegelicht, maar voor de overige jaren niet. Daarom heeft de raad daarbij een kanttekening gemaakt.

Voor *governance* verwijst de raad naar de inleiding van dit advies. Bij de aanvraag ontbrak de profilering van de Raad van Toezicht en de beschrijving van werving en selectie van zijn leden.

In het activiteitenplan is de uitwerking van de activiteiten voor het onderwijs niet zichtbaar. De begroting van het Mauritshuis laat een gelijkblijvende inzet op educatie zien, terwijl er in het activiteitenplan een uitbreiding gepland staat. Het Mauritshuis heeft in het activiteitenplan de internationale activiteiten niet uitgewerkt. De raad kan de activiteiten op dit gebied daarom niet beoordelen.

De raad is voor de berekening van het te adviseren bedrag gehouden aan de richtbedragen van de staatssecretaris. Het geadviseerde subsidiebedrag voor de exploitatie van het Mauritshuis wordt berekend op grond van het totale richtbedrag, verminderd met de kosten voor huisvesting. Dat komt neer op € 2.064.215. Op dit bedrag wordt een korting toegepast die in overeenstemming is met de geadviseerde categorie.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis bij te stellen.

MOTI, Museum of the Image

Reactie

MOTI reageert op inhoudelijke overwegingen van de raad die zijn verbonden met de criteria uit de subsidieregeling.

De aanvraag van MOTI voldoet echter niet aan de formele criteria van deze regeling. Op grond van artikel 3.26 komt een instelling niet voor subsidie in aanmerking “indien de instelling in de vier jaar voorafgaand aan de periode waarvoor subsidie wordt aangevraagd, subsidie voor het beheer en behoud van haar collectie van cultureel erfgoed ontvangt of heeft ontvangen en subsidie uitsluitend verstrekt is door een ander bestuursorgaan dan de minister”.

MOTI heeft de afgelopen periode subsidie ontvangen van de provincie Noord-Brabant. Op grond van artikel 3.26 van de regeling komt MOTI daarom niet in aanmerking voor subsidie.

MOTI voert aan dat de afgelopen twaalf jaar gemiddeld € 500.000 per jaar van het ministerie is ontvangen.

Dat is niet correct. In de periode 2001 – 2008 werd MOTI gesubsidieerd door de rijksoverheid. Maar het museum heeft geen deel uitgemaakt van de basisinfrastructuur 2009 – 2012. MOTI stelt dat het ministerie haar via de provincie Noord-Brabant subsidie heeft verstrekt. Dat is een misvatting. De provincie is “een ander bestuursorgaan”, als bedoeld in artikel 3.26 van de regeling.

Dat de staatssecretaris toch de raad heeft verzocht over de subsidieaanvraag van MOTI te adviseren, heeft er mee te maken dat alle aanvragen op verzoek inhoudelijk beoordeeld zijn. Ook de aanvragen die niet voldoen aan de formele criteria.

Bovendien heeft de raad ook op inhoudelijke gronden geadviseerd MOTI geen subsidie te verlenen. De instelling plaatst in haar reactie kanttekeningen bij deze inhoudelijke beoordeling van de raad. Zo vindt MOTI dat toegepast onderzoek noodzakelijk is om haar projecten en collectie van een inhoudelijk fundament te voorzien. De keuze voor een positie als instelling voor beeldcultuur vindt MOTI geen trendbreuk. Men ziet de nieuwe koers juist als een logisch vervolg op de taak die tot nu toe was gericht op de ontsluiting en presentatie van de Nederlandse grafische vormgeving.

Zoals uiteengezet in zijn advies is de raad niet overtuigd van deze nieuwe positionering. MOTI is nog bezig met het aanleggen van een relevante verzameling en voldoet niet aan het criterium (inter)nationaal belang.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting MOTI, Museum of the Image bij te stellen.

Museum Boerhaave

Reactie

Museum Boerhaave wijst de raad er in zijn reactie terecht op dat de instelling een beheerovereenkomst heeft. Deze feitelijke onjuistheid is overigens geen aanleiding het advies over Museum Boerhaave bij te stellen.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidie-advies over Stichting tot Beheer van het Museum Boerhaave bij te stellen.

Museum de Gevangenpoort

Reactie

Museum de Gevangenpoort gaat in op drie aan cultureel ondernemerschap gerelateerde punten in het advies: het aandeel marktinkomsten, het verdienmodel en de berekening van de richtbedragen in relatie tot de tussentijds door het departement toegekende verhogingen voor de restauratiekosten.

Museum de Gevangenpoort wijst erop dat de opmerking van de raad over het realiteitsgehalte van het aandeel marktinkomsten uitgaat van 2009 als basisjaar. In dat jaar was de instelling echter gesloten. Daarom moet de beoogde groei van 3% worden afgezet tegen het jaar 2011, waarin de instelling weer het hele jaar was geopend. De instelling merkt terecht op dat dan de beoogde groei een alleszins realistisch streven is.

De raad erkent dat het zuiverder was geweest als het jaar 2009 in dit verband buiten beschouwing was gelaten.

De raad heeft opgemerkt in het advies dat de instelling geen strategie heeft geformuleerd bij tegenvallende inkomsten. De instelling geeft aan dat het daarvoor wel ideeën heeft ontwikkeld. Dat betekent volgens de raad echter nog niet dat er sprake is van een strategie.

Voor een antwoord op de vraag hoe de tussentijdse subsidieverhogingen zijn verdisconteerd in de richtbedragen voor exploitatie en huisvesting verwijst de raad naar het ministerie van OCW.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Haags Historisch Museum ‘de Gevangenpoort’ bij te stellen.

Museum Meermanno

Reactie

Museum Meermanno gaat in zijn reactie in op de passage in het advies waar gesteld is dat het museum van de kern afdwaald door zich ook op de geschiedenis van het beeldverhaal te richten. Het museum parafraseert de tekst van het advies echter onjuist.

De raad licht in het advies deze gedachtegang toe. De instelling hinkt op twee gedachten: enerzijds de ensemblewaarde en anderzijds het belang van de museale kerncollectie. Met de zin: "De kerncollectie van het Meermanno, met een beperkt aantal topstukken, komt goed tot haar recht binnen de context van de collectie van de Koninklijke Bibliotheek", wil de raad alleen zeggen dat beide collecties elkaar versterken.

Meermanno citeert dit als "de kerncollectie van Meermanno kent een beperkt aantal topstukken".

Meermanno schrijft voorts dat het in tegenstelling tot de raad overtuigd is van het realiteitsgehalte van de geplande activiteiten en de omvang van het te bereiken publiek. Meermanno verwijst hiervoor naar het eigen inkomstenpercentage en het behalen van de targets voor 2012.

De raad geeft echter in het advies aan dat de beoogde groei niet terugkomt in het verwachte aantal bezoekers voor de toekomstige tentoonstelling.

Museum Meermanno verwacht dat in de komende subsidieperiode de inkomsten uit de markt zes keer hoger zullen zijn dan het huidige niveau. De instelling zet in op een stijging van eigen inkomsten naar 27,3%. Voor het primair onderwijs beoogt zij twee keer zoveel bezoeken te realiseren. Voor voortgezet onderwijs voorziet zij een verdriedubbeling. En voor de *workshops* en lessen op scholen voorziet zij zelfs een groei van zes keer het aantal deelnemers ten opzichte van de voorgaande periode.

De raad wijst Museum Meermanno er op dat uit bovenstaande blijkt dat de voornemens van de instelling zeer ambitieus zijn.

Museum Meermanno is het niet eens met het oordeel van de raad over het cultureel ondernemerschap.

De raad concludeert echter dat het museum niet duidelijk heeft gemaakt hoe hij financiële risico's beheerst en twijfelt over de robuustheid van het verdienmodel.

De raad geeft in het advies aan dat de kernkwaliteiten van Museum Meermanno beter tot hun recht zullen komen in een samenwerking met het Letterkundig Museum.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidie-advies over Stichting Museum van het Boek / Museum Meermanno bij te stellen.

Museum Volkenkunde

Reactie

De raad heeft kennisgenomen van de reactie van Museum Volkenkunde. Deze reactie bevat een aanvulling op het activiteitenplan. De raad heeft deze gegevens dus niet bij de oordeelsvorming betrokken. Dergelijke informatie kan niet meer van invloed zijn op de advisering.

De instelling wijst er terecht op dat de opmerking van de raad dat de lastenstijging wordt gecompenseerd met een inkomstenstijging uit ‘publieke middelen’, incorrect is. Dit moet zijn ‘publieksinkomsten’ of ‘private middelen’.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Rijksmuseum voor Volkenkunde bij te stellen.

Naturalis

Reactie

Naturalis wijst de raad er terecht op dat binnen de totale bezoekerspopulatie van 300.000 het aandeel kinderen 100.000 is. Daarbij gaat het om 40.000 bezoekers in schoolverband.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Nederlands Centrum voor Biodiversiteit Naturalis bij te stellen.

Nederlands Fotomuseum

Reactie

Het Nederlands Fotomuseum merkt in zijn reactie op dat in de zogeheten 'junibrief' van de staatssecretaris sprake is van een gereserveerd budget voor een museum voor de fotografie van € 1.210.000. De instelling heeft dit bedrag aangehouden in haar aanvraag. De instelling vraagt zich af hoe het geadviseerde bedrag zich tot deze reservering verhoudt.

Zoals hiervoor in de inleiding is toegelicht, is de raad gehouden in zijn advisering aan de richtbedragen die de staatssecretaris in de adviesaanvraag heeft opgenomen. Het richtbedrag is de basis voor de berekening van het geadviseerd subsidiebedrag.

Indien echter het aangevraagde bedrag lager is dan het richtbedrag, wordt dat lagere bedrag als uitgangspunt van die berekening genomen. Dat is bij het Nederlands Fotomuseum het geval: Het richtbedrag is € 1.329.982 terwijl het aangevraagde bedrag € 1.210.000 is.

De berekening verloopt dan als volgt: Omdat het Nederlands Fotomuseum geen wetenschapsfunctie heeft, wordt het hiervoor aangevraagde bedrag van € 50.000 in mindering gebracht op het aangevraagde bedrag. Dan resteert € 1.160.000. Over dit bedrag is vervolgens de categorale korting berekend.

De raad adviseerde de staatssecretaris het Nederlands Fotomuseum in categorie 2 te plaatsen. Dat betekent dat 94,4378% van het aangevraagde bedrag wordt toegekend: € 1.095.478. Het uiteindelijk geadviseerde subsidiebedrag is vervolgens afgerond naar € 1.095.000.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Nederlands Fotomuseum bij te stellen.

Nederlands Openluchtmuseum

Reactie

Het Nederlands Openluchtmuseum (NOM) gaat in op de passage in het advies over de samenwerking tussen de instelling en het Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed (VIE). Het museum stelt voor een aanvullend budget te reserveren voor de wetenschappelijke topfunctie.

Een dergelijke reservering is volgens de raad niet aan de orde. Immers, het rijksbudget voor het VIE is toegevoegd aan het geadviseerde subsidiebedrag voor het Openluchtmuseum. Dat is voldoende om invulling te geven aan deze functie. De opmerking van de raad moet worden opgevat als constatering dat de samenwerking duidelijk een meerwaarde heeft op wetenschappelijk gebied. De raad verwacht dan ook dat die meerwaarde in het plan waarin de samenwerking met het VIE wordt uitgewerkt, is terug te vinden.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting het Nederlands Openluchtmuseum bij te stellen.

Paleis Het Loo

Reactie

In zijn reactie geeft Paleis Het Loo aan zich niet te herkennen in het advies van de raad en plaatst een aantal kanttekeningen. Bovendien ervaart men de woordkeus van de raad soms als krenkend en demotiverend. Graag wil de raad hier opmerken dat dit geenszins de bedoeling was.

Paleis Het Loo vindt in tegenstelling tot de raad dat hij zich goed bewust is van zijn unieke positie en dit ook uitdraagd.

De raad wijst er op dat de instelling zich te weinig gelegen laat liggen aan de museale werking van zijn unieke ensemble. Dat bevestigt de indruk dat men zich met name richt op het in stand houden van het gebouw.

Paleis Het Loo begrijpt niet hoe de raad tot zijn oordeel komt over het tempo van de veranderingen. Hij verwijst onder andere naar het lovende visitatierapport en de vriendenkring.

De raad blijft bij zijn mening dat de ontwikkelingen bij Paleis Het Loo in een hoger tempo kunnen verlopen. Het visitatierapport van de instelling dateert uit 2010. Ondanks kritiek daarin op de missie, heeft de instelling deze in 2012 nog niet gewijzigd en is er geen lange termijnstrategie ontwikkeld. Wat betreft de vriendenkring heeft de raad moeten vaststellen dat de aanvraag hierover verschillende gegevens bevatte.

Paleis Het Loo geeft in zijn reactie aan zeer bewust te zijn van de aandacht in de samenleving voor het koningshuis.

De passage in het advies is gebaseerd op de aanvraag waarin de instelling zelf ook signaleerde dat er sprake kan zijn van een verzadigingseffect en dat het thema Oranje niet onuitputtelijk is.

Volgens Paleis Het Loo verwijt de raad de instelling ten onrechte gebrek aan cultureel ondernemerschap. Hij wijst op het hoge eigen inkomstenpercentage ondanks de enorme huisvestingslasten, en op de verhuur -en marketingactiviteiten.

De raad vindt dat Paleis Het Loo een eenzijdig verdienmodel hanteert. Voor het verhogen van de eigen inkomst zet men in op meer bezoekers, die meer besteden. In het activiteitenplan wordt echter geen beleid geformuleerd om nieuwe bezoekers binnen te halen of andere oplossingen te bedenken.

In zijn reactie wijst Paleis Het Loo de raad er op dat men deel uitmaakt van internationale overlegstructuren.

De raad ziet de resultaten van dit overleg niet terugkomen in het activiteitenplan in de vorm van daadwerkelijke strategische samenwerking.
In zijn advies geeft de raad aan dat hij in het museumbesteladvies terugkomt op de positie van Paleis Het Loo. Daarbij zal het ook gaan over de plaats van bezoekbare monumenten in het museaal bestel.

De instelling merkt op dat hij in de subsidieaanvraag ruimte heeft willen laten voor invulling en uitwerking van het activiteitenplan door de nieuwe directeur.

De raad merkt op dat hij zijn oordeel moet baseren op de subsidieaanvraag voor de periode 2013 – 2016.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Paleis Het Loo Nationaal Museum bij te stellen.

Persmuseum

Reactie

Het Persmuseum wijst er in zijn reactie terecht op dat het verzamelen van documentatie niet in de missie staat. Om recht te doen aan deze constatering vermeldt de raad hierbij de volledige missie:

“De pers en de journalistiek zijn onlosmakelijk verbonden met het democratisch erfgoed en daarmee met de vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid. Sedert eeuwen leveren zij een uitermate belangrijke bijdrage aan het kweken van mondige en kritische burgers en aan het bewaken van dat democratisch erfgoed. Het Persmuseum ziet het als zijn missie om de pers en de journalistiek in de Nederlandse samenleving in verleden, heden en toekomst in al hun facetten voor het voetlicht te halen en het publiek niet alleen bewust te maken van de rol van de pers en journalistiek in die samenleving maar ook de actieve betrokkenheid van de burger bij de media en democratie te stimuleren.”

De raad heeft deze omissie niet als zwaarwegend argument meegenomen in het advies. De kern van het advies is namelijk dat in het activiteitenplan een vertaalslag naar de gedigitaliseerde en gemediaiseerde samenleving ontbreekt.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Het Nederlands Persmuseum bij te stellen.

Rijksmuseum Amsterdam

Reactie

Het Rijksmuseum stelt in zijn reactie onder de noemer van feitelijke onjuistheden een aantal zaken aan de orde, die deels aanvullende informatie betreft en deels een andere mening. Hieronder gaat de raad in op de reactie van het Rijksmuseum.

Het Rijksmuseum merkt op dat hij als moedermuseum een brede missie met een breed spectrum aan taken heeft. Dat wil niet wil zeggen dat de organisatie niet weet welke doelstellingen worden nagestreefd.

De raad ziet hierin geen weerlegging van zijn advies dat missie, visie en kernwaarden geen richting geven aan het omvangrijke bedrijf.

De raad constateert dat de relatie tussen de begroting, de werkplannen, de (inhoudelijke) jaarplannen en het beleid van het Rijksmuseum ontbreken. In het marketingplan is de vertaalslag naar de concrete doelstellingen en activiteiten weinig uitgewerkt. Voor de verschillende afdelingen mist de raad de beleidsdoelstellingen in relatie tot de uitwerking van de activiteiten, dat geldt ook voor educatie.

Het Rijksmuseum benadrukt in zijn reactie het verhaal van de kunst en de geschiedenis van Nederland vanaf de Middeleeuwen te vertellen. De raad heeft in zijn advies echter aangegeven dat voor de collectieontwikkeling, de kernkracht en kwaliteit van het Rijksmuseum Amsterdam in de Gouden Eeuw ligt.

De raad vindt het belangrijk dat aankopen steeds tegen de achtergrond van de collectie Nederland gedaan worden.

Het Rijksmuseum geeft aan dat hij het plan voor de canon in overleg met het Nederlands Openluchtmuseum (NOM) heeft opgesteld.

De raad beaamt dit en verwijst voor de beoordeling van dit plan naar zijn primaire advies over het NOM.

Wat betreft het oordeel van de raad over het activiteitenplan in relatie tot de hoge waardering van de collectie en de kwaliteit daarvan, merkt de raad op dat beide zaken op hun eigen merites moeten worden beoordeeld. Een hoge waardering van de collectie vraagt eens te meer om een activiteitenplan dat kwalitatief in lijn is met de hoogwaardige collectie.

De raad kwalificeerde het visitatierapport van het Rijksmuseum als niet positief vanwege de vele verbeterpunten die daarin worden genoemd. De raad neemt graag de kwalificatie positief kritisch over om recht te doen aan alle inspanningen van de instelling.

Het Rijksmuseum vraagt zich af waarom de raad beducht is voor de ontwikkeling van het publieksbereik. De raad stelde echter in het advies “beducht te zijn voor de vanzelfsprekendheid van het institutionele draagvlak”.

Op grond van de analyse van de begroting signaleerde de raad dat er sprake is van veel onzekerheden in de baten-lastenstructuur. Daarbij tekende de raad aan dat de instelling daarop anticipeert met een voorziening in het eigen vermogen. Positief waardeert de raad de aanwezigheid van de marketing-adviesraad.

Het Rijksmuseum wijst erop dat hij in het kader van het renovatieproject “Het nieuwe Rijksmuseum” een door ministerie van OCW, Rijksgebouwendiensr (RGD) en Rijksmuseum goedgekeurde sluitende exploitatie voor het vernieuwde museum opstelde.

Deze informatie, noch een verwijzing ernaar maakte deel uit van het activiteitenplan van het Rijksmuseum. Hoe de begroting voor de subsidieplanperiode zich verhoudt tot de exploitatiebegroting van het renovatieproject wordt niet inzichtelijk gemaakt in de reactie van het Rijksmuseum.

Het Rijksmuseum geeft aan dat de *governance* van de instelling compleet op orde is, in tegenstelling tot wat de raad beweert.

Echter, in het activiteitenplan stelt het Rijksmuseum dat vanwege de terugtrekkende overheid de statuten en reglementen van de instelling met het oog op de *cultural governance* zullen worden aangepast. De aanpassing van deze regeling maakte geen deel uit van het activiteitenplan.

Het Rijksmuseum geeft in de reactie aan zich zorgen te maken over de positie als wetenschappelijk topinstituut als de middelen voor wetenschap ingezet worden voor het Van Mander Instituut.

De raad vraagt zich af hoe deze zorg voor de wetenschappelijke toppositie gerijmd kan worden met het feit dat het Rijksmuseum het budget voor wetenschap voor de komende subsidieplanperiode halveerde. De inzet op deze functie als topinstituut is daardoor minder overtuigend.

De raad vindt dat het Van Mander Instituut de wetenschappelijke positie van de instelling versterkt. Daarom ziet de raad een nieuw plan voor het Van Mander Instituut met belangstelling tegemoet.

De raad is voor de berekening van het te adviseren bedrag gehouden aan de richtbedragen van de staatssecretaris. Voor het Rijksmuseum komt het neer op € 15.611.582. Op dit bedrag wordt een korting toegepast in overeenstemming met de geadviseerde categorie.

Voor toepassing van de categorale korting is het bedrag voor het Karel van Mander Instituut eruit gehaald, namelijk € 1.430.500 aangezien het Rijksmuseum een wetenschappelijke taak heeft. Na de berekening van de korting is dit bedrag weer toegevoegd aan het geadviseerde subsidiebedrag evenals het bedrag voor huisvesting. Afgerond komt het geadviseerde subsidie neer op € 26.093.000.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidie-advies over Stichting het Rijksmuseum Amsterdam bij te stellen.

Rijksmuseum van Oudheden

Reactie

Het Rijksmuseum van Oudheden (RMO) stelt onder de noemer van feitelijke onjuistheden verscheidene zaken aan de orde. De raad wil graag op een aantal onderdelen daarvan reageren en zijn advies toelichten.

Het RMO constateert een groot verschil tussen de uitkomst van het visitatierapport en het oordeel van de raad.

In de inleiding van dit aanvullend advies is uiteengezet wat de waarde is van visitaties en de rol die visitatierapporten hebben gespeeld bij de beoordeling.

Het RMO verwijst in zijn reactie naar een kwalificatie uit het visitatierapport over de missie en visie van de instelling.

De raad vindt het van belang het in de reactie aangehaalde citaat uit het visitatierapport compleet weer te geven: “De commissie is van mening dat de missie van het museum goed is, maar dat de formulering aan de algemene kant is. Het Rijksmuseum van Oudheden heeft bijzondere en unieke collecties en de uniciteit van het museum zou beter in de missie naar voren moeten komen. In de gesprekken wordt een beeld geschetst van een organisatie die goed weet wat zij wil, maar in de zelfevaluatie en het beleid zijn de bewoordingen nog vrij algemeen. Het zelfbewustzijn komt tot uiting in de activiteiten van het museum, maar vindt nog niet geheel zijn neerslag in missie en visie. De missie van het museum is van recente datum en de commissie adviseert het museum deze verder te ontwikkelen en de gemaakte keuzes die het museum heeft genomen in dit proces mee te nemen.”

De raad gaf in het advies aan dat de uitzonderlijke positie van de instelling onvoldoende terugkomt in de missie en de visie, terwijl de activiteiten de uniciteit wel ademen. De raad vindt dat de algemene formulering leidt tot gebrek aan focus in de veelheid aan activiteiten voor de subsidieplanperiode 2013 – 2016.

Voor de invulling van de wetenschappelijke functie en de positie als moedermuseum ziet de raad voor het RMO juist een coördinerende en aanjagende rol weggelegd ten opzichte van de andere oudheidkundige instellingen.

De raad stelt vast dat het RMO die positie niet uitwerkt.

Het RMO merkt op dat in de aanvraag gegevens zijn opgenomen over de website. Men concludeert echter ten onrechte dat de raad die passages in de aanvraag niet heeft opgemerkt en meegewogen. De raad heeft de gehele aanvraag beoordeeld en dus ook deze passages.

In het activiteitenplan merkte de raad onder het criterium publieksbereik op dat de informatie over de website ontbrak. In zijn advies doelde de raad op het ontbreken van informatie over de inzet van de website bij het bereiken van het publiek.

Over het lokaal bereik verschilt het RMO ook van mening met de raad en wijst daarvoor op een aantal zaken.

De raad stelt vast dat deze inderdaad het lokale bereik adstrueren. Zijn opmerkingen in het advies hierover zijn overigens niet doorslaggevend geweest zoals uit het algemeen oordeel blijkt.

De raad heeft aangegeven dat hij van een moedermuseum een landelijke uitwerking van het educatief beleid verwacht. Het RMO merkt terecht op dat in de samenvatting de term uitwerking is vervangen door visie. Dit is een onzorgvuldigheid, die tot een misverstand heeft geleid.

Het gaat de raad namelijk om de uitwerking van de visie in activiteiten. Deze uitwerking is niet terug te vinden in het activiteitenplan.

Uit het activiteitenplan van het RMO zou blijken dat uitgebreid aandacht besteed wordt aan marketing en juist sterk wordt ingezet op fondsenwerving.

De instelling noemt in het activiteitenplan zeker een aantal marketingactiviteiten en producten. Het advies is echter gebaseerd op het gegeven dat de daadwerkelijke doorwerking en verankering van de marketing binnen het beleid van het RMO, niet helder uit de verf komen. In het activiteitenplan zijn voor de jaren 2009, 2012, 2013 en 2016 gegevens over sponsoring opgenomen. Slechts voor 2016 staat voor deze post € 75.000 op de begroting. Het RMO wijst er overigens terecht op dat de raad dit bedrag voor 2016 niet vermeldt.

Het verdienmodel is vooral gebaseerd op de publieksinkomsten.

De raad geeft aan een dergelijk inkomstenmodel kwetsbaar te vinden. Hij blijft van oordeel dat een strategie bij tegenvallende inkomsten van belang is. Daar kan natuurlijk sponsoring deel van uitmaken.

Naar aanleiding van de opmerking van het RMO over de huisvestingsproblematiek en het voortbestaan van de instelling merkt de raad op dat hij inderdaad ten onrechte een relatie heeft gelegd tussen beide. Hij heeft dit overigens gedaan omdat hij van mening is dat het streven naar toename van het publiek nu negatief wordt beïnvloed door de huisvestingssituatie. Oplossing daarvan is dus dringend gewenst. De opmerking in het advies was bedoeld als handreiking.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Rijksmuseum van Oudheden bij te stellen.

Rijksmuseum Twenthe

Reactie

Rijksmuseum Twenthe herkent zich niet in het advies, vindt de onderbouwing ervan zwak en de argumenten van de raad vergezocht. Het museum wijst op de kwalificaties uit het visitatierapport.

De raad merkt op dat de staatssecretaris hem heeft gevraagd de activiteitenplannen voor de subsidieperiode 2013 – 2016 langs de meetlat van vijf criteria uit de regeling te leggen. Omdat Rijksmuseum Twenthe een beheerovereenkomst heeft, heeft de raad aangekondigd in het besteladvies op de positie van de instelling terug te komen.

Bij de beoordeling is het criterium kwaliteit van doorslaggevend belang. De raad heeft met name uiteengezet hoe hij oordeelt over het belang van de collectie en de positie van de instelling. Hij is van mening dat dit oordeel geen verdere toelichting behoeft. De raad ziet derhalve geen zelfstandige nationale museale functie voor het museum.

Het museum vraagt zich af waarom de raad 10% publiekstoename niet realistisch vindt. Dit is een misverstand.

De raad heeft in het advies juist gesteld deze toename realistisch te vinden. De reactie van Rijksmuseum Twenthe geeft verder geen aanleiding om te veronderstellen dat het advies van de raad gebaseerd is op onjuistheden met betrekking tot publieksbereik.

De raad gaat in zijn advies uitgebreid in op de sterke en zwakke kanten van de instelling met betrekking tot cultureel ondernemerschap. Aan de orde komen de *business club*, de vriendenvereniging en het *crowdfunding* project. Anders dan Rijksmuseum Twenthe veronderstelt, heeft de raad deze feiten niet over het hoofd gezien.

De raad plaatst in dezelfde paragraaf echter kritische kanttekeningen bij de verwachtingen ten aanzien van de eigen inkomsten. De toekomstige inkomsten uit kaartverkoop worden bijvoorbeeld 40% hoger ingeschat dan in 2010. Dat vindt de raad niet realistisch.

Met betrekking tot de opmerking dat de raad de 12.000 leerlingen over het hoofd ziet, verwijst hij naar de tekst over educatie in zijn subsidieadvies. Daarin geeft de raad aan een bereik van 12.000 leerlingen aanzienlijk te vinden.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Rijksmuseum Twenthe bij te stellen.

Het Scheepvaartmuseum

Reactie

In zijn reactie gaat het Scheepvaartmuseum in op het verdienmodel en maakt een onderscheid tussen de particuliere markt, de zakelijke markt, de fondsenmarkt en het Rijk. Vervolgens gaat Het Scheepvaartmuseum uitgebreid in op de verschillende vormen van financiering.

De raad heeft waardering voor de wijze waarop Het Scheepvaartmuseum de exploitatie van het museum ter hand heeft genomen. De raad signaleerde ook dat Het Scheepvaartmuseum de zakelijke exploitatie onderbracht in een aparte stichting.

De reactie van Het Scheepvaartmuseum maakt duidelijk dat de raad de aanvraag voor wat betreft het onderwerp exploitatie niet goed heeft geïnterpreteerd. De inkomsten uit de commerciële exploitatie komen inderdaad ten goede aan de inhoudelijke ontwikkeling van de presentaties.

De raad constateert dat hij een feitelijk onjuiste conclusie trok op een cruciaal onderdeel in de beoordeling van de instelling. Daarom herziet de raad zijn subsidieadvies en adviseert de instelling in categorie 2 van de rangorde te plaatsen. De raad gaat hieronder nog in op een aantal specifieke punten in de reactie.

Het Scheepvaartmuseum wijst in zijn reactie op de consequente toepassing van het *Mentality model* waarbij de gekozen doelgroepen in verband gebracht worden met de collectiegebonden thema's als basis voor de presentatie. Nadrukkelijk wijst de instelling op de evaluatieve activiteiten die in de subsidieaanvraag voorkwamen. Onterecht vindt de instelling dan ook de kwalificatie 'aanbodgestuurd' die de raad verbond aan zijn positieve waardering van de doelgroepbenadering.

De raad erkent dat Het Scheepvaartmuseum zeer consequent is in de toepassing van het *Mentality model*. Dat leidt tot een afgebakende aanpak. De raad sprak daarom in het advies ook zijn waardering uit voor de wijze waarop Het Scheepvaartmuseum de verschillende doelgroepen met deze afgebakende en heldere aanpak benadert. Marktonderzoek en evaluatie liggen ten grondslag aan de werkwijze van Het Scheepvaartmuseum en de keuzes die men maakt. Er zijn echter geen inhoudelijke activiteiten uitgewerkt waarvoor subsidie wordt aangevraagd. Wat het publiek aangeboden krijgt wordt daardoor niet duidelijk. Het Scheepvaartmuseum merkt terecht op dat de term aanbodgestuurd niet valide is.

Over publieksbinding is de instelling naar eigen zeggen wat minder duidelijk geweest. Het Scheepvaartmuseum wijst in dit verband op de omvang van de vriendenvereniging en de groeiende groep particuliere donoren verenigd in het Compagnie Fonds.

Desgevraagd licht de raad graag toe dat Het Scheepvaartmuseum in het activiteitenplan met name uitvoerig was over de inzet van de sociale media voor publieksbinding. Op grond hiervan oordeelde de raad dat men voor publieksbinding vooral op deze activiteiten koerst.

Het museum merkt terecht op dat de forse stijging van het aangevraagde subsidiebedrag in relatie tot de verwachte bezoekersaantallen het gevolg is van de recente verbouwing.

Indien het subsidie voor uitsluitend het exploitatiedeel wordt vergeleken met de periode dat Het Scheepvaartmuseum gesloten was, is de stijging ongeveer € 50.000. De raad ging bij de berekening abusievelijk uit van het totale subsidiebedrag. [13]

Het Scheepvaartmuseum vindt dat de raad ten onrechte stelt dat het meer focus zou kunnen aanbrengen in het marketing- en fondsenwervingsbeleid. Ook de opmerking over de *governance* kan men niet plaatsen.

Al eerder gaf de raad aan positief te oordelen over het ondernemerschap van het museum. Het plan biedt echter weinig zicht op de uitgangspunten voor marketing, fondsenwerving en de relatie met de inhoudelijke activiteiten.

In het activiteitenplan zijn de competenties en het profiel van de Raad van Toezicht niet opgenomen. Dat is de aanleiding voor de opmerking van de raad, zie ook de inleiding.

Het Scheepvaartmuseum bestrijdt dat geen geïntegreerde aanpak van educatie wordt gehanteerd en geeft verschillende voorbeelden van educatieve activiteiten. Het museum geeft ook aan educatie in zijn activiteitenplan niet expliciet te benoemen. Daarmee onderschrijft de instelling de conclusie van de raad dat het plan op dit gebied uitwerking mist.

In relatie tot andere museale instellingen zet Het Scheepvaartmuseum gemiddeld weinig capaciteit in voor educatie. Het Scheepvaartmuseum stelt dat de educatoren deel uitmaken van de afdeling presentatie.

Het Scheepvaartmuseum geeft in zijn reactie aan wel degelijk in te willen zetten op internationale samenwerking en op internationaal vlak een grotere rol te ambiëren. De sluiting van de afgelopen jaren stond dat echter in de weg.

De raad legt in zijn advies echter de nadruk op de nationale rol. De raad verwacht dat Het Scheepvaartmuseum in samenwerking met andere musea het zeewaartse verhaal van Nederland vertelt.

Conclusie

De Raad voor Cultuur herziet het subsidieadvies over Stichting Het Nederlands Scheepvaartmuseum. Hij adviseert de instelling subsidie te verlenen conform de indeling in categorie 2.

13
De raad rekende met de richtbedragen die bekendgemaakt werden bij de adviesaanvraag van de staatssecretaris. De achtergrond over het hoge aandeel van de huur in de exploitatiesubsidie is de raad niet bekend.

Slot Loevestein

Reactie

Slot Loevestein zegt in zijn reactie zich te realiseren dat het ingediende activiteitenplan onvoldoende is en dat een aantal zaken nog nader uitgewerkt moeten worden. Het museum betreurt dat de raad een onjuist beeld heeft gekregen van het museum.

Slot Loevestein geeft in zijn reactie aan dat de verschillende functies van de instelling niet met elkaar concurreren. Het gaat om een onlosmakelijke verbondenheid die onderdeel uitmaakt van de museale functie.

De raad schrijft in het advies dat de historische waarde van Slot Loevestein in de monumentale functie van het slot ligt. De collectie zelf is locatiegebonden en niet van nationaal belang. De raad geeft aan dat de museale functie van de instelling op de achtergrond raakt. In 2004 stelde de raad dat Slot Loevestein gezien kan worden als een opengesteld monument, waarvan de nationale betekenis primair ligt in de waarde van het monument en secundair in het museaal functioneren. In 2012 concludeert de raad nog steeds dat de museale functie van Slot Loevestein onvoldoende tot haar recht komt. Ondanks de investeringen in de publieks- en educatieve functie. Ook de missie en visie benadrukken vooral de beleving van de plek. De raad ziet eerder een toekomst in de landschappelijke functie van de instelling.

De instelling geeft in zijn reactie aan een achterstand te hebben op het gebied van educatie.

Voor de volledigheid merkt de raad op educatie te interpreteren conform de adviesaanvraag: “Activiteiten gericht op kinderen en jongeren tussen 4 en 18 jaar”.

Slot Loevestein geeft aan dat de cijfers voor publieksbereik positiever zijn dan de raad stelt.

De raad heeft de ontwikkeling in het bezoek beoordeeld op basis van het activiteitenplan. Hij is uitgegaan van de aanvraag voor 2013 – 2016. Als de cijfers afgezet worden tegen de voorgaande periode, dan komt de instelling uit op het totaal aantal bezoekers uit 2009. Afgezet tegen deze historische bezoekcijfers erkent de raad dat zijn opmerking in het subsidieadvies over het publieksbereik niet geheel juist was.

Volgens Slot Loevestein stelt de raad dat de instelling (te) commercieel is.

In het advies stelt de raad echter dat de instelling goed inspeelt op de commerciële mogelijkheden die de locatie biedt. De raad heeft zijn zorg geuit over de bijdrage van de horeca aan het inkomsten-

percentage, omdat de omzet van verhuur en catering sinds 2009 sterk gedaald is. Deze omzet maakt een belangrijk deel uit van het verdienmodel van de instelling.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Museum Slot Loevestein bij te stellen.

Teylers Museum

Reactie

In de reactie van Teylers Museum staat het besluit van de ministerraad in december 2011 centraal de instelling voor te dragen bij UNESCO voor de Werelderfgoedlijst. De instelling kan zich niet vinden in het advies van de raad dat bovendien, naar de mening van het museum, ook volledig voorbijgaat aan de uitkomsten van het visitatierapport uit 2011. Teylers Museum spreekt van een cruciale vergissing van de raad en stelt dat de instelling thuishoort in categorie 1.

In het activiteitenplan van Teylers Museum wordt veelvuldig gerefereerd aan de nominatie voor de Werelderfgoedlijst.

Op grond hiervan constateerde de raad dat de verhouding tussen monument, museale taken en kennisinstituut uit evenwicht is. Naar aanleiding van de reactie van Teylers Museum heeft de raad vastgesteld dat hij de museale activiteiten die de instelling in zijn aanvraag opnam onvoldoende heeft betrokken bij zijn advies. Dat betekent dat er op dit voor het oordeel cruciale punt sprake is van een feitelijke onjuistheid.

De raad herziet zijn subsidieadvies over Teylers Museum en plaatst de instelling in categorie 2 van de rangorde. De raad gaat hieronder nog in op een aantal specifieke punten in de reactie.

Teylers Museum geeft in zijn reactie aan naar consolidatie van het aantal bezoekers te streven. Dit onderbouwt Teylers Museum door te verwijzen naar de cijfers in de tabellen die onderdeel uitmaken van de aanvraag. Verder stelt Teylers Museum in tegenstelling tot hetgeen de raad noteerde in het advies, dat de instelling haar doelgroep specifiek benoemt en zich richt op het brede publiek. De instelling zou ook graag zien dat de raad de *palazzo pubblico* functie meenam in zijn overwegingen met betrekking tot het vaststellen van het draagvlak voor het museum.

De raad heeft de aanvraag ook op dit punt weer tegen het licht gehouden. Inderdaad worden op verschillende plaatsen aantallen genoemd. De raad merkt wel op dat in de aanvraag verschillende cijfers worden gebruikt.

Als het om specifieke benoeming van de doelgroep gaat, appelleert de duiding ‘het brede publiek’ weliswaar aan een herkenbaar doel maar daar binnen kan nog onderscheid worden gemaakt, dat mistte de raad.

Voor zijn oordeel over het draagvlak kon de raad de *palazzo pubblico* functie niet meewegen omdat hiervoor geen strategie was geformuleerd in het activiteitenplan.

Teylers Museum reageert ook op de opmerkingen die de raad maakte over de robuustheid van het verdienmodel van de instelling.

Naar aanleiding van de reactie van het museum, merkt de raad op dat kostenbeheersing verstandig is, maar geen adequaat antwoord vormt op de vraag naar een verdienmodel dat door verscheidene pijlers geschraagd wordt.

Als antwoord op de opmerking van de raad over de *governance* refereert de instelling aan het feit dat in een specifiek geval een profiel is opgesteld voor een lid van de Raad van Toezicht.

In het activiteitenplan mist de raad echter de omschrijving van een concrete wervings- en selectiemethodiek voor de Raad van Toezicht als geheel.

In zijn reactie gaat Teylers Museum in op de geschatte groei van het scholierenbezoek. Naar de mening van de instelling is de schatting realistisch.

De raad vindt dat het realiteitsgehalte van de beoogde groei van het totaal aantal scholieren onderbouwd moet worden. Deze gegevens staan niet in het activiteitenplan. Teylers Museum verwijst voor het totaal aantal scholieren naar de concrete gegevens die de instelling aanleverde over het aantal bezoekers onder de 18 jaar. Het betreft hier echter geen specifieke cijfers voor scholieren, maar voor kinderen in de schoolgaande leeftijd.

In het activiteitenplan is een inzet van 0,8 fte voor educatie opgenomen. De raad vindt dit aan de lage kant in verhouding tot de beoogde groei.

Teylers Museum spreekt de opmerking van de raad tegen dat de instelling zich niet richt op buitenlandse bezoekers. De instelling geeft een aantal voorbeelden uit het activiteitenplan waarbij sprake is van Engelstalige informatie.

Deze verwijzingen zijn terecht maar de raad merkte op dat de instelling desondanks niet als doelgroep benoemde.

Conclusie

De Raad voor Cultuur herziet het subsidieadvies over Stichting tot Beheer en Instandhouding van Teylers Museum. Hij adviseert de instelling subsidie te verlenen conform de indeling in categorie 2.

Van Gogh Museum

Reactie

Het Van Gogh Museum geeft aan niet te begrijpen hoe het geadviseerde subsidiebedrag tot stand is gekomen. Daarom zou de instelling graag willen beschikken over de berekeningswijze van zowel het geadviseerde als van het als maximum aangemerkte bedrag, het zogenaamde richtbedrag.

Voor de berekening van het richtbedrag verwijst de raad naar het ministerie van OCW. Hieronder gaat de raad in op de berekening van het bedrag voor het exploitatiedeel van de aangevraagde subsidie waar de raad over adviseert.

Het Van Gogh museum heeft € 7.515.000 aangevraagd. Het aangevraagde bedrag voor exploitatie is € 3.249.000. Het richtbedrag voor exploitatie is € 2.091.655.

Bij de verdere berekening is de raad uitgegaan van dit bedrag. De raad adviseerde het Van Goghmuseum conform de plaatsing in categorie 1 van de rangorde te subsidiëren. Het op grond daarvan geadviseerde subsidiebedrag voor exploitatie is vermeerderd met het bedrag voor huisvesting. Afgerond resulteert dit in € 6.666.000.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Van Gogh Museum bij te stellen.

Zuiderzeemuseum

Reactie

Het Zuiderzeemuseum geeft in zijn reactie aan dat uit onderzoek inmiddels is gebleken dat er sprake is van herhaalbezoek. Ook geeft het museum aan zelf al te werken aan verbetering van de aantrekkingskracht van de tijdelijke tentoonstellingen. De raad neemt dit voor kennisgeving aan.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Rijksmuseum het Zuiderzeemuseum bij te stellen.

Beeldende kunst

de Appel

Reactie

De Appel wijst de raad erop dat hij ten onrechte het aandeel van W139 bij de lezingenreeks Facing Forward niet heeft genoemd, terwijl andere partners wel worden genoemd. De Appel noemt W139 “een onontbeerlijke partner in het inhoudelijk en praktisch realiseren van deze lezingenreeks (…)”. De raad erkent deze omissie en neemt de aanvulling over.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting de Appel bij te stellen.

BAK, Basis voor Actuele Kunst

Reactie

BAK schrijft in haar reactie dat zij de inschatting van de raad dat BAK niet behoort tot de categorie instellingen met een groot internationaal netwerk de meest ingrijpende, feitelijke onjuistheid vindt.

De raad beschrijft in het advies evenwel het grote internationale netwerk van deze instelling: “In het afgelopen decennium groeide BAK uit tot een van de toonaangevende presentatie-instellingen met een groot internationaal netwerk”.

BAK mist een nadere toelichting om de instelling maar een bedrag van € 200.000 toe te kennen. De motivatie om BAK geen € 500.000 toe te kennen is in het advies beschreven en wordt hier nog eens toegelicht. BAK verdient in de ogen van de raad een plek in het palet van de zes positief beoordeelde presentatie-instellingen.

BAK beschikt evenals vier andere presentatie-instellingen over een groot internationaal netwerk. Omdat het aantal plaatsen beperkt is, heeft de raad een afweging gemaakt en heeft hij gelet op de mate waarin en de wijze waarop BAK aan de overige criteria voldoet. In de onderlinge afweging vindt de raad de artistieke kwaliteit bij alle zes instellingen hoog, maar is zijn oordeel over BAK ten aanzien van de criteria publieksbereik, educatie en cultureel ondernemerschap minder positief. Hierover is hij kritisch in het advies. [14]

De raad erkent dat BAK een sterke ambitie heeft om het publieksbereik te vergroten en educatiebeleid te ontwikkelen.

Hij is echter van mening dat BAK op basis van de plannen van vier jaar geleden te weinig inzet heeft getoond en te weinig resultaat heeft geboekt op het gebied van overdracht en zichtbaarheid in de stad. Vier jaar geleden heeft de raad BAK ook als een ‘wat hermetische’ instelling beoordeeld. BAK is in 2009 – 2010 in Utrecht door gemiddeld 4.000 belangstellenden bezocht; dit aantal is beduidend lager in vergelijking met de vijf andere positief beoordeelde presentatie-instellingen. Het criterium educatie geldt volgens de regeling voor de leeftijdscategorie tot 18 jaar. BAK spreekt in haar reactie – als indicatie voor het effect van het educatieve aanbod – van een “spectaculaire toename van het aantal groepen en rondleidingen voor studentengroepen en middelbare scholieren”; de raad stelt evenwel vast dat de cijfers in de aanvraag een minder positief beeld geven.

BAK stelt dat het feitelijk niet juist is dat de raad concludeert dat BAK over 2010 – 2011 aan de eigen inkomstennorm heeft voldaan door in 2011 een forse stijging van de eigen inkomsten te realiseren. Volgens BAK was juist het percentage eigen inkomsten van 9,6% in 2010 een afwijkend resultaat ten opzichte van positieve resultaten in 2011 en voorgaande jaren.

14
De regeling biedt geen andere mogelijkheid dan een instelling € 500.000 of € 200.000 toe te kennen.

De raad erkent dat niet is vast te stellen of 2011 het uitzonderingsjaar is of juist 2009 en/of 2010.

Tot slot vindt BAK dat de raad ongelijkheid creëert tussen instellingen door verschillende consequenties te koppelen aan soortgelijke adviezen.

Hiervoor geldt het al genoemde argument dat de raad BAK minder vindt voldoen op het gebied van overdracht en zichtbaarheid in de stad. De raad heeft BAK geadviseerd het ondernemingsplan aan te scherpen. De raad onderkent dat BAK een goede aanzet heeft gegeven om haar beleid aan te scherpen, maar is van mening dat de uitwerking achterblijft.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over BAK, Basis voor Actuele Kunst bij te stellen.

Kunsthal

Reactie

De Kunsthal stelt dat zij behoort tot de categorie (kunst)musea en ten onrechte is ingedeeld in de categorie presentatie-instellingen. Zij pleit ervoor te worden ingedeeld in een 'buitencategorie' en te worden beoordeeld langs de meetlat van de kunstmusea, waarbij collectieplan en beheer- en behoudstaken buiten beschouwing worden gelaten. De Kunsthal verwijst naar haar missie om dit standpunt te onderbouwen.

De Kunsthal heeft een aanvraag gedaan in de categorie presentatie-instellingen.

De raad heeft deze instelling daarom beoordeeld volgens de criteria die voor een presentatie-instelling gelden. De raad heeft waardering voor de programmering en het functioneren van de Kunsthal. Langs de meetlat van de eisen voor een presentatie-instelling komt de raad echter tot een negatief subsidieadvies en maakt hij kritische kanttekeningen.

De Kunsthal stelt dat het tonen van de actualiteit geen onderdeel van haar missie is. De instelling kan wel talrijke voorbeelden geven van tentoonstellingen met catalogi en essays met en over actuele kunstenaars.

De raad vindt echter dat er vanuit het perspectief van een presentatie-instelling onvoldoende sprake is van programmering van jonge, onbekende talenten. Ook is de raad van mening dat het aanbod onvoldoende vernieuwend of toonaangevend is.

De Kunsthal is het verder niet eens met de constatering van de raad dat tentoonstellingen van bekende internationale kunstenaars slechts een klein deel vormen van de programmering, het internationaal belang van de Kunsthal beperkt is en de kwaliteit van de tentoonstellingen over het algemeen niet van internationaal niveau.

De raad beaamt dat het aantal tentoonstellingen van bekende internationale kunstenaars een aanzienlijk deel van de programmering van de Kunsthal uitmaakt. Het tonen van de actualiteit is evenwel geen onderdeel van de missie van de Kunsthal en de raad heeft uitsluitend willen aangeven dat het aantal tentoonstellingen van bekende, actuele internationale kunstenaars een klein deel uitmaakt van de programmering.

De raad is het met de instelling eens dat zij een groot internationaal netwerk heeft. De raad is echter van mening dat de instelling geen internationale voortrekkersrol heeft op het gebied van programmering en discours van hedendaagse kunst.

Voor een presentatie-instelling is het criterium kwaliteit immers gedefinieerd als “vernieuwend of experimenteel aanbod van hedendaagse beeldende kunst in een internationale context”. Aan dit criterium voldoet de Kunsthal naar het oordeel van de raad onvoldoende.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Kunsthal Rotterdam bij te stellen.

Kunstvereniging Diepenheim

Reactie

Kunstvereniging Diepenheim kan zich niet vinden in het oordeel van de raad dat een scherpe focus ten aanzien van het brede scala aan activiteiten ontbreekt, waardoor andere dan artistieke overwegingen te veel nadruk krijgen. De instelling stelt dat haar programmering is gebaseerd op drie pijlers (beeldhouwkunst, kunst in de openbare ruimte en tekenen), wat de afgelopen jaren niet ten koste is gegaan van de artistieke focus.

De raad is van mening dat Kunstvereniging Diepenheim, in vergelijking met andere instellingen die de raad wel positief heeft beoordeeld, te weinig continuïteit laat zien in de programmering en dat er binnen het scala van activiteiten in mindere mate sprake is van artistiek-inhoudelijke focus, reflectie en verdieping.

Ook in vergelijking met instellingen die zich met kunst in de openbare ruimte bezighouden, vindt de raad dat Kunstvereniging Diepenheim zich minder duidelijk en minder onderscheidend profileert met de projecten die de instelling op dit gebied ontwikkelt.

In het verlengde hiervan vindt de raad dat er door de breedte van de programmering en de diversiteit van de aan kunst en cultuur gerelateerde functies te veel nadruk ligt op andere dan artistieke overwegingen.

Kunstvereniging Diepenheim bestrijdt het oordeel van de raad dat het twijfelachtig is of de kunstcommissie een herkenbaar eigen stempel op de activiteiten kan drukken. De instelling geeft aan dat de onafhankelijke positie van deze commissie is vastgelegd in de statuten en niet anders functioneert dan in het verleden.

De raad constateert dat de kunstcommissie de afgelopen jaren wisselende speerpunten naar voren heeft gebracht en mist continuïteit in de artistieke programmering. Daardoor is de herkenbaarheid van de commissie beperkt gebleven.

De instelling bestrijdt dat in het activiteitenplan te veel nadruk ligt op andere dan artistieke overwegingen, zoals de raad stelt. De instelling is van mening dat de artistieke inhoud in alle opzichten leidend is.

De raad blijft bij zijn standpunt, omdat de instelling zich door de brede programmering – in vergelijking met concurrerende instellingen – minder duidelijk profileert.

Kunstvereniging Diepenheim vindt de opmerking van de raad dat de kunstvereniging zwaar leunt op subsidies van overheden niet te rijmen met het feit dat zij met 40,1% eigen inkomsten in 2011 ruim aan de norm voldoet.

De raad vindt dit percentage een mooi resultaat, zeker met het oog op 2010 toen het percentage eigen inkomsten 7,9% was.

In de totale afweging over cultureel ondernemerschap heeft de raad laten meewegen dat sponsorinkomsten en publieks- en private inkomsten de afgelopen jaren sterk fluctueerden. De raad mist bovendien een uitgewerkte strategie.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Kunstvereniging Diepenheim bij te stellen.

Noorderlicht

Reactie

Noorderlicht bestrijdt de opvatting van de raad dat de instelling zich niet bezig zou houden met het kunstendiscours. Zij is van mening dat de raad een te beperkte opvatting heeft van de term kunstendiscours. De instelling kiest voor een brede interpretatie van dit begrip, waarin ook nadrukkelijk de maatschappelijke achtergrond wordt betrokken.

De raad constateert dat Noorderlicht bewust kiest voor de invalshoek van het maatschappelijke debat en de maatschappelijke ontwikkeling van de beeldende kunsten. De raad is van mening dat de instelling daarmee in mindere mate voldoet aan de wijze waarop volgens de subsidieregeling de kwaliteit bij presentatie-instellingen invulling moet krijgen, namelijk: het tonen van “vernieuwend of experimenteel aanbod van hedendaagse beeldende kunst in een internationale context”.

Noorderlicht is het niet eens met de raad dat het gepresenteerde werk getypeerd kan worden als reportagefotografie. De instelling is van mening dat het werk dat zij exposeert in stijl uiteen kan lopen van “documentaire fotografie tot autonome kunstfotografie”. In de ogen van de instelling onderscheidt zij zich door “kunst met een maatschappelijke relevantie” te brengen.

De raad is van mening dat de fotografie vooral journalistiek van aard is en op dat vlak van een hoog niveau is. Hij heeft deze artistieke kwaliteit afgezet tegen die van de andere aanvragen.

Noorderlicht stelt dat het onjuist is dat de raad de instelling primair als een manifestatie ziet. De instelling geeft aan dat manifestatie moet worden gezien als een jaarlijkse grote tentoonstelling op museaal niveau, maar dat sinds de nieuwe galerie betrokken is de galerie en projecten steeds meer op de voorgrond zijn getreden.

De raad heeft zich in zijn oordeel geconcentreerd op de manifestatie en de vaste expositieruimte van Noorderlicht Fotogalerie, maar vindt de galerie wat programmering betreft minder onderscheidend.

Noorderlicht bestrijdt dat zij geen banden zou hebben met landelijke fotografie-instellingen. In de bijlage bij de reactie toont Noorderlicht met welke partners zij samenwerkt.

De raad constateert ook dat Noorderlicht met andere partners samenwerkt, maar doelde op samenwerkingsverbanden met andere specialistische instituten voor fotografie van landelijk belang.

De instelling verbaast zich erover dat het advies van de raad negatief is, terwijl de raad Noorderlicht op alle criteria positief beoordeelt.

De raad beaamt dat Noorderlicht positief scoort op de afzonderlijke criteria. De raad is ook overtuigd van de internationale betekenis van Noorderlicht. Zoals hij hiervoor al heeft opgemerkt biedt het subsidiesysteem echter onvoldoende ruimte een positief inhoudelijk oordeel altijd te koppelen aan een positief subsidieadvies. In weging met de andere aanvragers scoorde Noorderlicht minder.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Fotografie Noorderlicht bij te stellen.

Zie echter ook de passage in de inleiding over het verzoek van de staatssecretaris te adviseren over een alternatief voor Stichting Stroom.

NP3

Reactie

De instelling schrijft dat haar missie luidt: “NP3 is een representatieve multidisciplinaire mediacombinatie rond de grenzen van de experimenterende hedendaagse kunst.”

De raad erkent dat het in zijn advies de missie van NP3 foutief heeft geciteerd, maar is van mening dat de strekking ervan niet wezenlijk anders is.

NP3 vindt het spijtig dat de raad niet overtuigd is van het landelijk belang van deze instelling. NP3 ziet een bevestiging van zijn landelijk belang in een subsidie van het Mondriaan Fonds en het advies van de Kunstraad Groningen.

De raad heeft zich voor zijn oordeel mede gebaseerd op de aanvraag waarin een structurele samenwerking met nationale of internationale partners niet wordt benoemd. Hij vindt de reikwijdte van de activiteiten vooral regionaal. Daarom vindt de raad het landelijk belang van NP3 minder groot in vergelijking met de andere instellingen waarmee deze instelling concurreert.

NP3 stelt dat men in de aanvraag wel onderscheid heeft gemaakt tussen fysieke en virtuele bezoekers. De bezoekersaantallen van kunst in de openbare ruimte – NP3.npeg en DISplay – zijn een reële schatting van 300 bezoekers per dag op basis van beschikbare informatie van verkeersstromen.

De raad vindt het tellen van passerende auto’s een niet-valide meting van bezoekersaantallen.

NP3 herkent zich niet in de kritiek van de raad met betrekking tot het cultureel ondernemerschap. De instelling erkent dat de groei van de eigen inkomsten ambitieus is, maar vindt die zelf, met het oog op de nieuwe locatie en de diverse samenwerkingen, realistisch.

De raad heeft waardering voor de ambitieuze mentaliteit van NP3, maar mist een gedegen onderbouwing van het ondernemingsplan waardoor hij dat optimisme niet kan delen.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting NP3 bij te stellen.

Onomatopee

Reactie

Onomatopee benoemt twee onjuistheden en een onjuiste interpretatie in de drie kernpunten van het advies van de raad, op grond waarvan de betekenis van deze instelling volgens hem nog te beperkt is voor een plaats in de basisinfrastructuur.

Onomatopee betwist dat zij zich richt op “een specifieke achterban”.

De raad ziet zeker de inspanningen van Onomatopee om een algemeen publiek te bereiken en waardeert de relatief hoge bezoekersaantallen. Hij denkt dat de instelling zich op een nog bredere achterban zou kunnen richten; zeker met het oog op de actualiteit van het onderwerp ‘ontworpen cultuur’.

Verder bestrijdt Onomatopee het oordeel van de raad dat de instelling niet van internationale betekenis zou zijn.

De raad erkent dat Onomatopee een internationaal netwerk heeft en ook van internationale betekenis is. De raad vindt de internationale betekenis in vergelijking met een aantal andere instellingen echter minder groot.

De derde tegenwerping van Onomatopee is dat het oordeel van de raad dat hij “op basis van de aanvraag geen goede indruk van de concrete uitwerking en het rendement van de activiteiten in relatie tot educatie en publieksbereik heeft” op een onjuiste interpretatie berust.

De raad is ervan overtuigd dat Onomatopee cultureel *engagement* wil stimuleren in diverse soorten projecten met verschillende partners, maar vindt dat de instelling de kritiek van de raad niet heeft kunnen wegnemen.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Onomatopee bij te stellen.

Schunck

Reactie

Schunck constateert geen feitelijke onjuistheid in het advies, maar verzoekt een correctie aan te brengen op het percentage eigen inkomsten. De instelling laat weten dat zij – in tegenstelling tot eerder verstrekte gegevens – de eigen inkomstennorm over 2010 – 2011 met een gemiddeld percentage van 18,4% heeft gehaald.

Het ministerie van OCW heeft Schunck in mei 2012 – na het verstrijken van de termijn voor het inleveren van de jaarcijfers over 2011 – gevraagd om een goedkeurende accountantsverklaring. Schunck is een gemeentelijke instelling en als zodanig onderdeel van de gemeente Heerlen; de instelling was eerder niet in staat om te voldoen aan de vraag een zelfstandige jaarrekening, voorzien van een controleverklaring, in te dienen.

De raad wijst erop dat hij Schunck primair heeft afgewezen vanwege een onvoldoende toonaangevende, artistieke programmering. Voor een antwoord op de vraag van Schunck over de oordeelkundigheid van de commissie verwijst de raad verwijst naar de inleiding bij dit advies.

Voor wat betreft de eigen inkomstennorm verwijst de raad naar het ministerie van OCW.

De instelling meldt ook nog dat zij in 2011 38.568 bezoekers heeft ontvangen in haar presentatiedeel. De raad neemt dit voor kennisgeving aan.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over gemeente Heerlen Afdeling Schunck bij te stellen.

Smart Project Space

Reactie

Smart Project Space (SPS) benadrukt dat de plannen voor samenwerking met het Nederlands Instituut voor de Mediakunst (NIMk) concreet zijn en dat, anders dan de raad suggereert, er financieel noch inhoudelijk onzekerheden zijn over de nieuwe organisatie New Art Space Amsterdam (NASA).

De raad heeft hiervan met belangstelling kennisgenomen.

De instelling reageert op de opmerking van de raad dat een inhoudelijke invulling van het programma ontbreekt. Zij schrijft dat zij zich vanwege ruimtegebrek noodgedwongen heeft moeten beperken tot een beschrijving op hoofdpunten van de programmering, tot medio 2014. Ook op het gebied van de educatieve plannen had de instelling te weinig ruimte voor een uitgebreide toelichting.

De raad kan slechts een oordeel geven op basis van de verstrekte informatie. Die vindt de raad onvoldoende uitgewerkt.

De instelling stelt dat het genoemde aantal bezoekers over 2009 – 2010 (62.000) niet van SPS en NIMk samen is, zoals de raad beweert, maar alleen het aantal van SPS betreft. NIMk heeft toen 28.000 bezoekers ontvangen. De bezoekcijfers zijn de jaren daarna aanzienlijk gestegen, waardoor de instelling ervan overtuigd is dat het verwachte aantal bezoekers van 80.000 na de fusie zeker haalbaar is.

De raad leest in de aanvraag niet hoe de koppeling tussen de activiteiten en het verwachte bezoekersaantal wordt gelegd, zodat hij de vraag gerechtvaardigd vindt of de verwachte stijging voor NASA op de locatie van SPS haalbaar is.

SPS bestrijdt de opvatting van de raad dat de financiële onderbouwing en het ondernemingsplan zwak zijn. De instelling vindt dat ze door de inkomsten uit recettes, zaalverhuur, horeca en andere activiteiten een rendabel verdienmodel heeft ontwikkeld. Ook geeft de instelling aan te hebben bewezen een pand te kunnen verwerven, te ontwikkelen en in samenwerking met betrokken rechtspersonen en platforms te exploiteren. De instelling heeft voorts een model ontwikkeld om duurzaam te investeren in de productie van kunstwerken.

De raad heeft in zijn advies aangegeven twijfels te hebben bij het verdienmodel van de gefuseerde instelling, zo ontbreekt een stevige financiële onderbouwing. De fusie zorgt bovendien voor serieuze financiële risico's.

SPS benadrukt de internationale zichtbaarheid van de twee afzonderlijke instituten.

De raad onderkent het belang van de internationale netwerken van beide instellingen. Ze vormen een goede aanzet voor de groei van de internationale reputatie van de nieuwe presentatie-instelling NASA.

SPS licht de aanvraag toe op het gebied van talentontwikkeling; zo krijgen er gemiddeld twintig kunstenaars, deels na een postacademische opleiding, een plek in het internationale *residency* programma van SPS en biedt het NIMk jaarlijks ruimte aan drie tot vijf kunstenaars.

De raad vindt dat deze cijfers kwantitatief inzicht geven in deze activiteiten, maar het wordt hem niet duidelijk in hoeverre de inhoud hiervan ook werkelijk talentontwikkeling betreft.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Smart Project Space bij te stellen

Stroom

Reactie

Stroom voert in haar reactie aan dat zij, anders dan de raad in zijn advies stelt, voldoet aan de eigen inkomstennorm. De raad heeft zijn advies voor wat betreft de eigen inkomstennorm gebaseerd op gegevens hierover die het ministerie van OCW heeft aangeleverd op 1 mei 2012. In de loop van de adviesperiode heeft Stroom het ministerie en de raad een nieuwe berekening toegezonden.

De raad heeft hier van kennisgenomen. De staatssecretaris zal bepalen welk gewicht hij hier aan toekent bij de besluitvorming.

De raad blijft bij zijn positieve subsidieadvies.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidie-advies over Stichting Stroom Den Haag bij te stellen.

West

Reactie

West heeft een uitgebreide toelichting gegeven op onderdelen van het advies van de raad door te citeren uit het activiteitenplan. West is het op een aantal punten niet eens met de conclusies van de raad. De kritiek van West concentreert zich op het oordeel van de raad dat onduidelijk zou zijn wat het nieuwe *prototype* kunstruimte is dat de instelling heeft geïntroduceerd, wie de doelgroepen zijn en dat de raad foutief beschrijft waar West voor staat.

De raad erkent dat West een eigen signatuur heeft en een ander organisatiemodel hanteert om eigen inkomsten te genereren en een "zo breed mogelijke publieksbenadering te bereiken". Hiervoor hanteert West een heldere doelgroepenmatrix met een koppeling naar verschillende locaties en activiteiten.

De raad erkent dat hij de focus van West ten dele verkeerd heeft verwoord en neemt graag de volgende formulering over: "West is een jonge, publieksgerichte instelling die zich richt op de meest recente ontwikkelingen op het gebied van de beeldende kunst en daarbij gebruikmaakt van alle mogelijke communicatiemiddelen, inclusief de nieuwe media".

West vindt het verder onterecht dat de raad in het advies geen aandacht heeft besteed aan inhoudelijke thema's die in de aanvraag zijn geformuleerd, maar wel schrijft dat het onhelder is welke keuzen de instelling maakt en dat de inhoudelijke structuur en focus op een artistieke lijn ontbreken.

De raad leest in de aanvraag dat West voor de periode 2013 – 2016 aandacht heeft voor vraagstukken met een "gedefinieerde sociaal-maatschappelijke context". Daarnaast wil de instelling "een absolute toevoeging" zijn, "overlap met galeries en musea uitsluiten", "projecten met kunstenaars (bieden) die nog niet eerder in Nederland (of Europa) te zien zijn geweest" en zich richten op een groot aantal presentatieplatforms, waaronder internationale beurzen. Hierbij is "een wereldwijd netwerk van kunstenaars" behulpzaam.

De raad heeft waardering voor de energie die spreekt uit het scala van activiteiten en benaderingen in de aanvraag en vindt het een prestatie dat West kan spreken van "de stijgende lijn in verkoop van kunst".

De raad ziet in de zienswijze van West zijn mening bevestigd dat de instelling doelbewust geen keuzen wil maken; hij mist door de brede oriëntatie en het hanteren van verschillende organisatiemodellen en doelgroepen een focus op een artistieke lijn; voor een presentatie-instelling een vereiste.

West betreurt het dat de raad “de beschikbare kwantitatieve informatie – 700.000 online bezoekers en 250.000 bezoekers via internationale platforms” – betwist, dat de raad betwijfelt of er binding ontstaat met deze groepen en dat hij de investering van een kwart van het totale budget aan communicatie ter discussie stelt.

De raad bestrijdt de aantallen in zijn advies niet en is het met West eens dat het gebruik van nieuwe media een goede manier is om bezoekers te bereiken.

Om te beoordelen of er sprake is van binding zou de instelling publieksonderzoek moeten doen; daarover wordt in de aanvraag niet gesproken.

De raad waardeert het dat West geld besteedt aan het onder de aandacht brengen, online conserveren en beschikbaar stellen van projecten, maar hij blijft het bedrag hoog vinden. Hij gaat niet zover als West om de gedachte te omarmen dat “de internationale communicatie (…) de plek (zal) innemen van het artefact”.

West kan zich niet vinden in de kanttekeningen van de raad bij het cultureel ondernemerschap.

De raad ziet in de plannen en de ingediende begroting de wens om de organisatie te professionaliseren en meer continuïteit en zekerheden in te bouwen, maar mist een koppeling tussen de activiteiten en de begroting.

West vindt de conclusie dat er geen beleid is op het gebied van talentontwikkeling ‘extreem’.

De raad onderkent dat West kunstenaars artistieke en commerciële mogelijkheden biedt, maar mist relaties met het kunstvakonderwijs. Hij constateert dat samenwerking met internationale partners op ad hoc basis plaatsvindt, passend bij het hybride organisatiemodel van West.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie van Stichting West geen aanleiding het subsidieadvies bij te stellen.

W139

Reactie

W139 stelt dat zij wél actief gericht is op het binnenhalen van meer en nieuw publiek en somt in haar reactie voorbeelden uit de aanvraag op van nieuwe activiteiten, zoals verruiming van de openstelling, het vergroten van publieksruimte, een studieprogramma voor potentiële kunstliefhebbers, het aanbrengen van een *display*, de start van een winkel met beelden die kunstenaars hebben gemaakt en een *online shop*. De instelling schrijft in aanvulling hierop dat zij eind 2010 door het ministerie van OCW is beloond met de 'matchingssubsidie', omdat zij in dat jaar een groei van eigen inkomsten wist te realiseren. W139 heeft het gebruik van het pand voor de komende tijd zeker weten te stellen.

De raad is overtuigd van de inzet van W139 op het gebied van publieksbereik, maar mist een onderbouwing met feiten en cijfers van het marketingplan en van het verdienmodel. Hierdoor worden de gewenste stijging in bezoekersaantallen en de beoogde financiële resultaten voor de periode 2013 – 2016 onvoldoende aannemelijk gemaakt.

In zijn advies heeft de raad verzuimd het aandeel van W139 te vermelden bij een goed bezocht internationaal lezingenprogramma.

De raad erkent de inhoudelijke en praktische rol van W139 bij drie grote internationale lezingenreeksen van de laatste jaren, waarmee het internationale belang van W139 verder reikt dan de raad in zijn advies suggereert.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over W139 bij te stellen.

Europees Keramisch Werkcentrum

Reactie

Het Europees Keramisch Werkcentrum (EKWC) verwijt de raad de beoordeling van het EKWC niet serieus te hebben genomen door het vooral te zien als een ontwikkelinstelling en niet als een postacademische instelling. De instelling wijst erop dat de raad het EKWC in zijn advies *Noodgedwongen Keuzen* ook heeft beschouwd als ontwikkelinstelling en daaraan een specifiek richtbedrag heeft verbonden. Voor de komende subsidieperiode kon het EKCW alleen als postacademische instelling subsidie aanvragen.

De raad is bij de beoordeling van de aanvragen gebonden aan de Regeling op het specifiek cultuurbeleid. Deze regeling sluit niet geheel aan bij hetgeen de raad in *Noodgedwongen Keuzen* uiteen heeft gezet. In de regeling is omschreven welke functies een postacademische instelling (een ondersteunende instelling) moet vervullen.

De raad is van mening dat het EKWC een afwijkende positie inneemt ten opzichte van de drie andere postacademische instellingen. Hij ziet het EKWC als een werkplaats waar kunstenaars, architecten en vormgevers kunnen experimenteren met inhoud, materiaal en techniek. Het EKWC biedt faciliteiten die kunstenaars uitdagen en waarmee ondersteuning wordt geboden bij het 'beantwoorden' van specifieke (artistieke) vragen die kunstenaars in de loop van hun carrière in hun werk tegenkomen of ontwikkelen. Op grond van een ingediend werkplan dat is geselecteerd op aspecten als innovatie, technische mogelijkheden, artistieke kwaliteit en mogelijke valorisatie kan men zich gedurende een werkperiode van drie maanden toeleggen op een specifiek specialisme en het voorgelegde plan ten uitvoer brengen.

De drie andere postacademische instellingen bieden begeleidingsprogramma's, waarmee wordt beoogd dat kunstenaars een visie op het kunstenaarschap ontwikkelen en daaraan invulling geven. Samen vertegenwoordigen ze een breed spectrum van verschillende benaderingen van het kunstenaarschap. Er is voor de periode 2013 – 2016 minder geld beschikbaar. De raad vindt het belangrijk het rendement zo hoog mogelijk te houden en het beschikbare geld in te zetten voor de begeleidingsprogramma's van postacademische instellingen.

De raad is overtuigd van het belang van materiaalonderzoek voor allerlei disciplines in de werkplaatsen van het EKWC maar kiest – gelet op de beperkte middelen – voor de wijze waarop de andere postacademische instellingen talentontwikkeling bevorderen.

De raad constateert verder dat het EKWC / Europees Werkplaatsen Instituut (EWI) in het nieuwe plan de kant wil opgaan van een publieksinstelling waar veel cursussen worden gegeven. Met dit toekomstmodel komt het EKWC / EWI in de ogen van de raad nog verder af te staan van een postacademische instelling.

Het EKWC voert aan dat de raad het cultureel ondernemerschap niet in de context van de afgelopen jaren heeft beschreven, terwijl dat bij de concurrerende instellingen wel is gebeurd. De instelling constateert dat zij in vergelijking met de andere instellingen het hoogste percentage eigen inkomsten heeft behaald en de laagste lasten per deelnemer heeft.

De raad heeft waardering voor de goede resultaten die de instelling heeft geleverd op het gebied van ondernemerschap. Uit de plannen blijkt echter onvoldoende hoe het ondernemerschap zich de komende jaren zal ontwikkelen en welke financiële basis daaraan ten grondslag ligt.

Het EKWC is ook van mening dat de raad in zijn beoordeling de plannen voor de komende periode verwart met de visie voor de periode na 2016, wanneer de instelling geen rijkssubsidie meer kan aanvragen. Het EKWC vindt dat de begroting 2013 – 2016 helder is en dat daarin duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen de huidige situatie en de periode waarin geen rijkssubsidie meer wordt verleend. Het EKWC is ook van mening dat de raad toekomstbestendigheid niet als criterium voor EKWC heeft gehanteerd, maar wel voor twee andere aanvragen uit de hoofdstad.

Omdat de raad is gevraagd bij de beoordeling van de aanvragen van de postacademische instellingen naar de toekomstbestendigheid van de plannen te kijken, heeft de raad de aanvraag van het EKWC beoordeeld tegen de achtergrond van de geschetste plannen voor de periode na 2016. Hoewel de raad wel mogelijkheden ziet voor werkplaatsen om te experimenteren met inhoud, materiaal en techniek, vindt hij de onderbouwing voor het toekomstige model voor EKWC / EWI nog onvoldoende uitgewerkt en teveel onzekerheden bevatten. Hij vreest bovendien dat de continuïteit van het huidige EKWC in gevaar komt.

Het EKWC merkt op dat zij als enige postacademische instelling op het criterium educatie is beoordeeld.

De raad erkent dat het criterium educatie inderdaad ook hier buiten beschouwing had kunnen blijven.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over het Europees Keramisch Werkcentrum bij te stellen.

Rijksakademie van beeldende kunsten

Reactie

De Rijksakademie schrijft in haar reactie dat het advies van de raad op een aantal punten feitelijk onvolledig is en dat de raad voorbijgaat aan de oorspronkelijke status van de Rijksakademie als rijks- en nationaal instituut, en de daarbij behorende aantoonbare, internationale positie en reputatie. Verder stelt zij dat de raad zich niet uitspreekt over het initieel ingediende plan waarin samenwerking met de Jan van Eyck Academie en De Ateliers besloten lag.

De Rijksakademie vindt eveneens dat de raad geen aandacht heeft besteed aan haar onderscheidende positie (in het kunstenveld) en grote mondiale bereik.

De raad erkent in zijn advies de positie en internationale statuur van de Rijksakademie. Hij heeft in het advies het accent gelegd op het belang van een nieuw gezamenlijk plan van beide hoofdstedelijke, postacademische instellingen, juist vanwege de historisch gegroeide betekenis van de instellingen voor de ontwikkeling van excellentie in de beeldende kunst.

De raad is van mening dat het voortbestaan van deze postacademische instellingen zo goed mogelijk moet worden veiliggesteld door andere wegen te verkennen in een nieuwe opzet.

De raad ziet zich voor de opdracht gesteld dit advies uit te brengen op basis van een sterk verminderd budget voor de jaren 2013 – 2016 en tegen de achtergrond dat de rijksoverheid heeft aangekondigd na 2016 de financiering van de postacademische instellingen geheel stop te zetten. De raad heeft geoordeeld dat het ingediende plan van de Rijksakademie in zijn huidige opzet niet toekomstbestendig is.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Rijksakademie van beeldende kunsten bij te stellen.

Film

Nederlands Film Festival

Reactie

Het Nederlands Film Festival (NFF) reageert op vijf punten uit het advies van de raad. Een van deze punten betreft een feitelijke onjuistheid, de andere punten betreffen onderdelen van het advies waarmee het NFF het niet eens is. Het laatste punt lijkt gebaseerd op een ander advies van de raad. Alle punten worden hieronder achtereenvolgens behandeld.

Ten eerste is het NFF er niet mee eens dat het een grotere korting opgelegd krijgt dan het International Documentary Film Festival Amsterdam en het International Film Festival Rotterdam. Het festival betwist dat een historische verdeling wordt bijgesteld. Hij zegt dat dit in de voorgaande subsidieperiode al is gebeurd. Daarnaast geeft het NFF aan dat het op basis van de regeling niet vergeleken kan worden met de andere twee festivals.

De raad betreurt dat er niet meer geld beschikbaar is voor de filmsector. Hij moest daarom keuzes maken. De festivals vallen alle drie onder dezelfde categorie in de subsidieregeling film: festival en er was één budget beschikbaar voor drie festivals. Daarom moest de raad de drie festivals wel met elkaar vergelijken. De internationale signatuur van de andere twee gaf daarbij de doorslag.

Het advies is overigens niet 24,4% te korten, zoals het NFF stelt in zijn reactie. Een vergelijking met het basissubsidiebedrag levert een korting op van 17%. Het NFF krijgt ook nog een deel van de HGIS-middelen waarmee de korting nog kleiner wordt en zal uitkomen onder de 15%.

Ten tweede vindt het festival dat de raad uitgaat van verkeerde aannames als hij stelt dat de commerciële bedrijven in de filmsector zelf meer zouden kunnen bijdragen aan het NFF. De sector doet dit volgens het NFF al in zeer ruime mate.

De raad is zich bewust van het feit dat de sector, vaak in natura, bijdraagt aan het festival, maar kan uit de aanvraag niet opmaken dat dat “in zeer ruime mate” gebeurt. Overigens betrekt het NFF in zijn reactie ook een passage over het btw-convenant uit de inleiding Film op het festival zelf. Daarop richt deze passage zich echter niet specifiek.

Ten derde verwijst het festival naar de eerste passage uit het advies. Het gaat hier om de feitelijke beschrijving van het festival en niet om een oordeel.

Deze is inderdaad onjuist; helaas is er een verkeerde alinea ingevoegd. Hierbij de juiste tekst: “Het NFF is een jaarlijks terugkerend tiendaags filmfestival voor de Nederlandse film in Utrecht. Het NFF kent daarnaast een online filmfestival en het organiseert aansluitend op het festival een tour met een aantal festivalfilms door het land”.

Ten vierde vindt het NFF de kritiek van de raad onterecht als hij zegt dat het festival eerder volgend is dan leidend en dat deze rol op gespannen voet staat met de wil van het festival ook vernieuwing aan te jagen. Het NFF zegt dat het juist de taak heeft de sector optimaal te bedienen.

Hij vindt ook dat de raad zichzelf tegenspreekt als hij zegt dat het festival meer afstand moet nemen van de sector en dat de sector tegelijkertijd meer verantwoordelijkheid moet nemen.

De raad ziet in deze constateringen geen tegenstelling. Het festival kan volgens hem zeker meer afstand nemen van de sector waarbij tegelijkertijd de sector zelf meer financiële verantwoordelijkheid neemt. Zoals onafhankelijk georganiseerde evenementen ook sponsorgelden kunnen aantrekken.

Ten vijfde geeft het festival aan dat het NFF niet is vermeld bij de samenvatting van het advies. Het festival lijkt hier echter te verwijzen naar de samenvatting van een ander advies, *Noodgedwongen Keuzen* uit april 2011 waarin sprake is van twee filmfestivals, een sectorinstituut en een fonds.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over Stichting Nederlands Film Festival bij te stellen.

Letteren

Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten

Reactie

Het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten reageert op vier punten uit het advies van de raad. Deze worden hieronder achtereenvolgens behandeld.

Ten eerste betwist het fonds dat het betrekkelijk geïsoleerd opereert, zoals de raad stelt. Het heeft namelijk connecties met onder andere journalisten, uitgevers en mediaorganisaties.

De raad doelt echter op iets anders, namelijk op het feit dat het fonds zich meer rekenschap zou moeten geven van de maatschappelijk omgeving, en dan met name de technologische ontwikkelingen daarbinnen.

Ten tweede geeft het fonds aan dat – in tegenstelling tot wat de raad beweert – de recoupmentregeling wel strikt wordt toegepast en onderbouwt dit in een toelichting. Hier kan sprake zijn van een misverstand, zoals het fonds zelf al schrijft.

De raad baseert zijn bewering op gesprekken met het fonds, maar heeft daaruit misschien een te generaliserende conclusie getrokken met betrekking tot het toepassen van de regeling. De raad komt daarom terug op zijn uitspraak hierover.

Ten derde is het fonds het niet eens met de constatering dat het fonds meer additionele middelen zou kunnen verwerven als het meer aan promotie zou doen. Het fonds geeft een aantal voorbeelden waaruit blijkt dat het brede bekendheid geniet en dat verschillende organisaties financiering bij het fonds hebben ondergebracht.

De raad ontkent dit laatste ook niet, maar blijft van mening dat het fonds slechts een gering aantal promotionele activiteiten heeft ontwikkeld. Het zou zich meer kunnen profileren, waardoor de additionele financiering zou kunnen toenemen.

Ten vierde stelt het fonds dat het een voorstander is van het stimuleren van jong talent, net als de raad. Het fonds heeft hiervoor ook een instrument: de startsubsidie.

De raad is hiervan op de hoogte. Niettemin mist hij een gestructureerde visie op een samenwerkingsverband met opleidingen voor journalistiek. Daar ontwikkelt zich immers jong talent dat met gericht subsidiebeleid zou kunnen worden geholpen zich in een dynamische mediamarkt te onderscheiden.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidie-advies over het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten bij te stellen.

Bibliotheken

Sectorinstituut Openbare Bibliotheken

Reactie

Het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) constateert enkele feitelijke onjuistheden in het advies van de raad.

Het SIOB merkt terecht op dat het bedrag, genoemd op bladzijde 455 van het advies onder 2009 – 2010, hem onbekend voorkomt. Op deze plek had het gemiddelde subsidiebedrag over 2009 – 2010 moeten staan. Omdat het SIOB in 2009 nog niet bestond, zou hier het in 2010 ontvangen bedrag moeten staan: € 17.545.499.

Volgens het SIOB geeft de verdeling van gelden voor de aangepast lezenden, de bibliotheek voor de varenden en de stelseltaken, zoals de raad die beschrijft, niet het juiste beeld weer. Het SIOB laat in zijn reactie zien wat de daadwerkelijke verdeling is.

In tegenstelling tot de aanvraag geeft deze toelichting voor de raad wel duidelijk zicht op de werkelijke bedragen, en daarmee op de juiste verdeling: voor de aangepast lezenden € 10.926.187, voor de bibliotheek voor de varenden € 300.414 en voor de stelseltaken € 3.262.712.

Dit laatste bedrag is weliswaar veel lager dan het door de raad genoemde € 4.200.000, maar is voor de raad geen aanleiding zijn advies over het SIOB te herzien. Behalve dat € 3.262.712 nog altijd een zeer hoog bedrag is voor stelseltaken, staat de kritiek van de raad op het functioneren van het SIOB los van het beschikbare budget.

Het SIOB merkt verder op dat hij hierdoor niet 70% van het totale budget aan de speciale doelgroepen besteedt, zoals de raad in het advies schrijft, maar ongeveer 78%.

Hiermee is de opmerking van de raad over het leveren van *value for money* nog pregnanter geworden: over de besteding van 78% van het totale budget geeft het SIOB in zijn aanvraag geen specificatie of overzicht.

Het SIOB meent in het advies ook een feitelijke onjuistheid te constateren met betrekking tot de benoeming van de taak Digitale Innovatie en de daarbij vermelde hoogte van het beschikbare bedrag. Ter uitvoering van deze taak is het SIOB belast met de subsidieverlening aan Bibliotheek.nl en andere partijen die hiervoor in aanmerking komen. Hiervoor heeft het ministerie van OCW ruim € 17.000.000 beschikbaar gesteld. Verder geeft het SIOB aan dat ambities met betrekking tot de digitale openbare bibliotheek niet uitsluitend Bibliotheek.nl hoeven te betreffen en dat deze zijn opgenomen in een aparte subsidieaanvraag aan het ministerie voor 2012.

Hoewel het inderdaad juist is dat het SIOB belast is met subsidieverlening, herhaalt de raad zijn opmerking dat het voor een integrale en zorgvuldige beoordeling en afweging van belang is dat het SIOB

in zijn aanvraag volledige openheid van zaken geeft ten aanzien van al zijn activiteiten.

Het verwondert de raad dat het SIOB om procedurele redenen (de aparte subsidiestroom) in zijn aanvraag vrijwel geen woorden wijdt aan deze cruciale ontwikkeling in de bibliotheeksector.

In het advies schrijft de raad dat hij ideeën mist over de gevolgen van het overhevelen van middelen uit het gemeentefonds ten behoeve van Bibliotheek.nl. Het SIOB schrijft in zijn reactie dat die gelden echter niet direct beschikbaar komen voor Bibliotheek.nl, maar ten behoeve van de *branche* zijn. Bibliotheek.nl is volgens het SIOB uitsluitend uitvoerder van opdrachten door de branche, in casu de VOB.

Het is inderdaad juist dat de besteding van de gelden – de inkoop – wordt uitgevoerd door de *branche*. Niettemin, als de VOB de opdrachtgever is voor Bibliotheek.nl en het SIOB 'slechts' subsidiegever, dan is het aannemelijk dat het SIOB tenminste de voorwaarden bepaalt voor de subsidieverlening, en op die manier het beleid stuurt. Daarom zou het SIOB hierover in zijn aanvraag inzage hebben kunnen geven.

De laatste feitelijke onjuistheid die het SIOB in het advies constateert, heeft betrekking op de door de raad genoemde verdubbeling van de beheerlasten. In zijn toelichting laat het SIOB zien dat de beheerlasten slechts met één procent toenemen.

De raad accepteert deze toelichting en komt terug op zijn uitspraak over de verdubbeling.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken bij te stellen.

Slagen in Cultuur
Het vervolg
13 augustus 2012

Slagen in Cultuur
Het vervolg

13 augustus 2012

Dit is het derde advies van de Raad voor Cultuur over de culturele basisinfrastructuur 2013 – 2016. Het advies betreft de aanvragen voor de zogeheten onvervulde plekken – alle in de sector podiumkunsten – uit het subsidieadvies van 21 mei jongstleden. Daarnaast betreft het advies de aangepaste plannen van instellingen waarvan de plaats in de basisinfrastructuur is gekoppeld aan de voorwaarde van een verbeterd en/of nieuw plan.

De aanvragen voor de nog onvervulde plekken in de basisinfrastructuur zijn volgens dezelfde methode behandeld en beoordeeld als die voor het advies in mei (zie *Slagen in Cultuur* paragraaf 1.2) is gehanteerd, inclusief een analyse van ondernemerschap (door RebelGroup/Kwink Groep) en educatie & talentontwikkeling (door Onderzoeks- en adviesbureau Claudia de Graauw). [15] Ook in deze ronde zijn meer aanvragen ingediend dan er plaatsen beschikbaar zijn. Dat betreft zowel jeugdtheater als het symfonieorkest voor de begeleiding van dans. De raad heeft voor de aanvragen voor jeugdtheater een weging gemaakt. In de inleiding bij dat onderdeel staan de overwegingen opgenomen. Het advies over de aanvragen voor het symfonieorkest begeleiding dans heeft de raad nog niet kunnen afronden. Hij zal dit zo spoedig mogelijk doen.

De beoordeling van en advisering over de herziene plannen is eveneens tot stand gekomen volgens de eerder gehanteerde methode, zij het dat de aandacht bij dit advies vooral is uitgegaan naar de vraag hoe is omgegaan met de opmerkingen van de raad in *Slagen in Cultuur*.

De staatssecretaris moet voor Prinsjesdag de besluitvorming over de subsidiëring hebben afgerond. Dit heeft ertoe geleid dat alle instellingen van de staatssecretaris dezelfde termijn hebben gekregen voor het indienen van de verbeterde plannen: zes weken.

De raad stelt vast dat deze termijn te kort was om in alle gevallen en in alle opzichten aan de criteria te voldoen. In het merendeel van de gevallen waarin de raad de voorwaarde van een nieuw plan heeft gesteld, is sprake van een ingrijpende organisatorische verandering, zoals intensieve samenwerking of fusie. De plannen getuigen hiervan. Zij geven weliswaar voldoende vertrouwen om tot een positief advies over te gaan, maar in een aantal gevallen ziet de raad wel aanleiding te adviseren dat de instelling in een later stadium nog nader invulling geeft aan zaken waarvoor nu de tijd ontbrak. In de adviezen over de individuele plannen wordt dit nader uiteengezet.

Tenslotte is in dit advies het advies van de raad naar aanleiding van de reactie van het Theater Instituut Nederland opgenomen. Deze reactie heeft de raad pas op 18 juli 2012 bereikt en kon dus geen deel uitmaken van zijn zogeheten *Aanvullend Advies Slagen in Cultuur* van medio juli dit jaar.

15
Voor een overzicht van de samenstelling van raad en commissies zie bijlage 4.3 van het advies 'Slagen in Cultuur', www.cultuur.nl

Adviezen

Podiumkunsten
Jeugdtheater

Integrale beoordeling

Integrale beoordeling jeugdtheatergezelschap Den Haag

In *Slagen in Cultuur* heeft de raad een negatief advies gegeven over de aanvraag van Het Nationale Toneel voor de plek van jeugdtheatergezelschap in Den Haag. Omdat de plek van jeugdtheatergezelschap in Den Haag hierdoor niet is ingevuld, heeft de staatssecretaris besloten deze plek opnieuw open te stellen. Een wijziging van de subsidieregeling, gepubliceerd op 4 juni 2012, bood instellingen opnieuw de gelegenheid een subsidieaanvraag in te dienen als jeugdtheatergezelschap voor het verzorgingsgebied van de gemeente Den Haag. Twee instellingen hebben een aanvraag ingediend: Het Nationale Toneel (met de jeugdafdeling NTJong) en Theatergroep Max (dat in de toekomst Maas zal heten).

De raad adviseert Het Nationale Toneel als jeugdtheatergezelschap voor Den Haag in de basisinfrastructuur op te nemen. Hij heeft vertrouwen in de artistiek leider die de instelling heeft aangetrokken en de koers die zij zal uitzetten. De raad heeft er vertrouwen in dat zij kan bouwen aan de naam en reputatie van het gezelschap in de stad, de regio en het land. De instelling beschikt over een uitstekend netwerk in de stad en heeft een gezonde ambitie een groot publiek te bereiken.

De raad had in *Slagen in Cultuur* geschreven dat hij voor Maas kansen zag om een grote rol te spelen bij het verzorgen van het jeugdtheateraanbod in Den Haag. In de nieuwe aanvraag van Maas, waarin de instelling de ambitie uitspreekt ook het rijksgesubsidieerde jeugdtheatergezelschap in die stad te worden, vindt de raad die kans niet genoeg benut. Hij is nog steeds positief over de kwaliteit van de instelling, maar vindt dat er weinig specifieke en concrete plannen zijn om publiek in Den Haag te bereiken en zich aldaar te wortelen. De subsidieverhoging, die inherent is aan het extra spreidingsgebied, komt niet zichtbaar ten goede aan specifieke activiteiten in Den Haag.

Integrale beoordeling jeugdtheatergezelschap regio noord

In *Slagen in Cultuur* heeft de raad een negatief advies gegeven over de aanvraag van Theater De Citadel voor de plek van jeugdtheatergezelschap in de regio noord.

Omdat de plek van jeugdtheatergezelschap in de regio noord hierdoor niet is ingevuld, heeft de staatssecretaris besloten deze plek opnieuw open te stellen. Op basis van een wijziging van de subsidieregeling, gepubliceerd op 4 juni 2012, konden instellingen opnieuw een subsidieaanvraag indienen als jeugdtheatergezelschap voor de regio noord. Drie instellingen hebben een aanvraag ingediend: Het Houten Huis, De Jonge Republiek en Theatergroep Kwatta.

De raad adviseert Het Houten Huis te subsidiëren als jeugdgezelschap in de basisinfrastructuur voor de regio noord. De artistieke kern van dit gezelschap heeft de afgelopen jaren naam gemaakt met bijzondere, beeldende jeugdtheaterproducties in Edam en omstreken. De aanvraag van Het Houten Huis getuigt van veel elan.

De instelling beoogt een voorzichtige start te maken, hetgeen de raad verstandig vindt; niettemin heeft zij in korte tijd al goede verbindingen gelegd met andere instellingen in de nieuwe standplaats Groningen.

De Jonge Republiek is eveneens een nieuwe aanvrager voor de basisinfrastructuur. De artistiek leider heeft een goede staat van dienst en de instelling kondigt een groot aantal originele plannen aan.

De raad is echter van mening dat de instelling te voortvarend van start wil gaan en weinig realistisch is in de mogelijkheden als nieuwe speler op korte termijn de verwachte publieksaantallen te bereiken. Ook verwacht de raad dat het aanbod van De Jonge Republiek minder onderscheidend zal zijn dan dat van Het Houten Huis.

De raad is van mening dat Kwatta voldoende kwaliteit heeft. Het heeft zich in zijn aanvraag echter te weinig gericht op de regio noord om daar de functie van het rijksgesubsidieerde jeugdtheatergezelschap te kunnen vervullen. De instelling is hoofdzakelijk geworteld in Gelderland en de activiteiten en samenwerkingsverbanden zijn te weinig toegespitst op de noordelijke regio.

Het Houten Huis

€ 500.000
geadviseerd subsidiebedrag

€ 500.000
gevraagd subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.10 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Het Houten Huis maakt beeldend muziektheater voor een jong publiek in de regio noord. De instelling wil voorstellingen maken over universele thema's, vol visuele poëzie, fysieke humor en betoverende livemuziek. Door het publiek mee te nemen in een wereld waar tegenslag en geluk naast elkaar kunnen bestaan wil Het Houten Huis een handvat bieden om met de tegenstellingen van het leven om te kunnen gaan.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Het Houten Huis een subsidiebedrag toe te kennen van € 500.000.

De raad is positief over het plan van Het Houten Huis. Het getuigt van enthousiasme, originaliteit en realiteitszin. Het Houten Huis is in een relatief kort tijdsbestek veel relaties aangegaan in Groningen en de regio noord en beschikt over goede en gedegen verbindingen met de belangrijkste spelers in de regio. De instelling maakt hoogwaardige producties die zich onderscheiden van de rest van het landelijk aanbod op het gebied van jeugdtheater.

De raad beschouwt Het Houten Huis als een waardevolle speler en het activiteitenplan wekt vertrouwen. Wel vindt hij de plannen op het gebied van educatie en talentontwikkeling nog onvoldoende uitgewerkt.

Net als Het Houten Huis hebben ook twee andere gezelschappen ingetekend op de functie van jeugdtheaterinstelling voor de regio noord.

De raad adviseert Het Houten Huis in de basisinfrastructuur op te nemen. Voor een toelichting op de onderlinge afweging verwijst de raad naar de inleiding Jeugdtheater.

Beoordeling

Kwaliteit

Het Houten Huis maakt hoogwaardig en toegankelijk theater voor jeugd. De artistiek leider van het gezelschap heeft de afgelopen jaren een reputatie opgebouwd als veelbelovend theatermaker met een eigen signatuur en hoge kwaliteit. Ook de vaste gastregisseur wekt vertrouwen bij de raad. De beeldende vorm van de voorstellingen is aansprekend voor een jong publiek. Het activiteitenplan getuigt van enthousiasme en elan en de producties zijn onderscheidend binnen het landelijk aanbod. De instelling heeft in een relatief kort tijdsbestek plannen ontwikkeld in Groningen en de gehele noordelijke regio.

De raad is met name positief over de samenwerking met Club Guy & Roni en het Noord Nederlands Toneel in Theater Noord. Het plan getuigt van goede inbedding in de stad en de regio. Hoewel er sprake is van veel intenties en deze niet overal even helder zijn uitgewerkt, beschouwt de raad het plan als realistisch en inspirerend.

Publieksbereik

Het Houten Huis is een nieuwe speler in de regio noord en kiest ervoor de activiteiten en haar publiek geleidelijk op te bouwen.

De raad ondersteunt deze keuze en vindt het verstandig dat de instelling aangeeft in 2013 slechts één nieuwe voorstelling te produceren en drie reprises uit te voeren. De raad constateert dat de instelling in korte tijd verbindingen is aangegaan met theaterinstellingen in de standplaats Groningen. Hierdoor heeft hij vertrouwen in een toekomstige worteling aldaar. Hij vindt het goed dat de instelling voortbouwt op het netwerk van Theater de Citadel, maar eveneens de contacten met scholen en theaters in samenwerking met Theater Noord verder gaat uitbreiden.

Cultureel ondernemerschap

Het Houten Huis maakt een enigszins behoudende indruk als cultureel ondernemer. De raad vindt dat in deze startfase verstandig, gezien de nieuwe positie die de instelling inneemt in de regio.

De raad verwacht echter op termijn wel meer ambitie op dit vlak. Het doelgroepenbeleid van Het Houten Huis is helder omschreven. De instelling wil verschillende marketingmiddelen inzetten, zoals een lidmaatschap voor kinderen.

De raad vindt dit een originele aanpak. Ook de intensieve samenwerking op het gebied van marketing en communicatie met De Oosterpoort / Stadsschouwburg wekt vertrouwen. Het Houten Huis kiest ervoor bestaande kennis en ervaring van andere instellingen te gebruiken. De raad juicht het toe dat de instelling gebruik maakt van kennis in de omgeving en daarmee verbintenissen aangaat.

Educatie

Op het gebied van educatie zijn de plannen van Het Houten Huis in mindere mate uitgewerkt. De instelling beperkt zich tot algemeenheden en maakt niet voldoende concreet wat de doelen van het educatief beleid inhouden. Wel is er een vast educatief medewerker die ervoor kan zorgen dat educatie voldoende wordt geborgd in de

organisatie. De raad is positief over de evaluaties die Het Houten Huis uitvoert onder leerkrachten. Juist de leerkrachten kunnen de ervaringen en eventuele kritiekpunten goed naar voren brengen.

(Inter)nationaal belang

Het Houten Huis geeft als jong gezelschap met een onderscheidend artistiek profiel een eigen kleur aan de jeugdtheatersector. De artistieke kern heeft de afgelopen jaren een goede staat van dienst opgebouwd.

De raad is van mening dat de instelling, gezien de kwaliteit en beeldende kracht van de producties, ook internationale potentie heeft. Op dat gebied zijn op dit moment begrijpelijkerwijs echter nog weinig plannen ontwikkeld. Er worden wel enige coproducties genoemd, maar naar de mening van de raad zouden deze meer kunnen worden benut. Het aantal voorstellingen in het buitenland vindt de raad realistisch.

Talentontwikkeling

Het Houten Huis bestaat uit jonge, relatief nieuwe talenten. In die zin vindt de raad het begrijpelijk dat het beleid op het gebied van talentontwikkeling van andere jonge makers nog weinig is uitgewerkt. De instelling wil zichzelf eerst in voldoende mate ontwikkelen en organiseren. De raad verwacht dat Het Houten Huis op termijn zijn verantwoordelijkheid op het gebied van talentontwikkeling zal nemen. De samenwerkingsverbanden die Het Houten Huis noemt bieden zeker perspectief.

De Jonge Republiek

€ 0
geadviseerd subsidiebedrag

€ 500.000
gevraagd subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.10 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Jonge Republiek maakt beeldend teksttheater voor jeugd en jongeren. De instelling speelt voorstellingen niet enkel in de theaterzaal, maar ook in het klaslokaal en in de openbare ruimte. De Jonge Republiek wil verbindingen leggen naar het jeugdtheater in en buiten Nederland en wil haar publiek inspireren om verder te kijken dan de eigen horizon.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting De Jonge Republiek geen subsidie toe te kennen.

De Jonge Republiek is een nieuw gezelschap rondom een artistiek leider met een goede staat van dienst. Hoewel de raad vertrouwen heeft in de kwaliteiten van de artistiek leider is hij van mening dat het gezelschap vanuit het licht van de voortvarende plannen bezien vooralsnog een kleine basis heeft. De artistieke plannen getuigen van originaliteit.

De raad is van mening dat de instelling te ambitieus van start wil gaan met te veel producties en voorstellingen. Omdat het een nieuwe instelling betreft moet zij echter nog bouwen aan de organisatie en de naamsbekendheid.

Net als De Jonge Republiek hebben ook twee andere gezelschappen ingetekend op de functie van jeugdtheaterinstelling voor de regio noord. De raad adviseert niet De Jonge Republiek, maar een andere aanvrager in de basisinfrastructuur op te nemen. Voor een toelichting op de onderlinge afweging verwijst de raad naar de inleiding Jeugdtheater.

Beoordeling

Kwaliteit

De Jonge Republiek wordt geleid door een veelbelovend maker met een goede staat van dienst, zowel in Nederland als in Duitsland. Uit het plan blijkt het enthousiasme van De Jonge Republiek en de instelling presenteert een groot aantal projecten voor de komende periode. Zij kondigt ook een aantal initiatieven aan die de raad erg origineel vindt, zoals de *kidsclub* en een combinatie van frisfeesten met jeugdtheateractiviteiten. De raad is echter van mening dat de artistieke basis van het gezelschap klein is en dat de instelling in hoge mate afhankelijk is van de artistiek leider. Het grote aantal producties dat de instelling wil realiseren staat hiermee op gespannen voet.

De raad onderschrijft de samenwerking die de instelling heeft gezocht met Tryater, die ook op artistiek vlak gestalte moet gaan krijgen. Daarnaast denkt de raad dat de verbinding met Duitstalige gezelschappen eveneens meerwaarde kan opleveren.

Publieksbereik

De Jonge Republiek richt zich op kinderen in de leeftijd van 4 tot 14 jaar. De ambities van de instelling zijn groot. Zo wil de instelling in het eerste jaar vijf nieuwe voorstellingen produceren en daarnaast een reprise spelen. Naar de mening van de raad is dit te ambitieus gesteld. De Jonge Republiek is een nieuw gezelschap en moet niet alleen als organisatie groeien, maar ook nog een naam in de regio opbouwen. Daarom acht de raad de ambities voor het eerste jaar te groot. De plannen van de instelling voor 2016 zouden wel haalbaar moeten zijn.

De raad juicht de verbinding toe die de instelling heeft met Tryater, die de regionale positie kan bestendigen. Ook de toezeggingen die De Jonge Republiek van Groningse instellingen heeft gekregen zijn positief, al zijn ze vooral intentioneel van aard.

Cultureel ondernemerschap

De Jonge Republiek beschrijft meerdere originele plannen om het cultureel ondernemerschap uit te bouwen en maakt een initiatief rijke indruk gezien de verschillende vormen van aanpak. De plannen worden echter onvoldoende uitgewerkt waardoor niet helder is in hoeverre deze ambities haalbaar zijn. Het commercieel aanbieden van educatiepakketten acht de raad weinig realistisch. Daarnaast is de instelling naar de mening van de raad te optimistisch over de lokale subsidieinkomsten, omdat deze nog allerminst zeker zijn.

Educatie

De Jonge Republiek maakt op het gebied van educatie gebruik van het scholennetwerk van de Citadel. De raad vindt dit sterk, hierdoor beschikt de instelling als een nieuwe organisatie al over een bestaand netwerk, hoewel dit ook in Groningen nog uitgebreid kan worden.

Ook de samenwerking met Tryater vindt de raad positief. Educatie is goed geborgd in de organisatie, mede door de aanwezigheid van een educatief medewerker. De inhoudelijke plannen op het gebied van educatie missen volgens de raad diepgang.

(Inter)nationaal belang

Gezien de reputatie van de artistiek leider heeft De Jonge Republiek de potentie om een jeugdtheaterproducent met voldoende kwaliteit te worden. De raad betwijfelt echter of dit gezelschap onderscheidend zal zijn in de Nederlandse jeugdtheatersector.

Internationaal gezien beschikt de artistiek leider over een goed netwerk, en gaat nauwe banden aan met Duitse instellingen. Er wordt een aantal internationale coproducties aangekondigd, maar uit de cijfers blijkt niet eenduidig hoeveel publiek daarmee zal worden bereikt.

Talentontwikkeling

De plannen met betrekking tot talentontwikkeling blijven nogal schetsmatig. De raad vindt het een goed idee om een aantal zogenaamde Publieke Gasten aan te stellen die zich binnen het gezelschap kunnen ontwikkelen. Hij mist echter een nadere uitwerking. De raad denkt dat de tweede regisseur de artistieke kern goed kan versterken, maar zet vraagtekens bij het plan haar door een externe coach te laten begeleiden.

Het Nationale Toneel / NTJong

€ 500.000
geadviseerd subsidiebedrag

€ 500.000
gevraagd subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.10 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

NTJong is het jeugdgezelschap dat deel uitmaakt van Het Nationale Toneel Het is ontstaan uit een fusie van Het Nationale Toneel en Stella Den Haag. Het Nationale Toneel en NTJong willen volgens eigen zeggen midden in de samenleving staan en voorstellingen maken waarin oud en jong zich gespiegeld zien. “Voorstellingen die uitgaan van repertoire en eigenzinnige theatrale vormen, die de ogen van haar toeschouwers openen en die voor jong en oud oefeningen zijn in leven: in onze stad, ons land en in de wereld.”

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Het Nationale Toneel / NTJong een subsidiebedrag toe te kennen van € 500.000.

De raad heeft vertrouwen in de artistiek leider die NTJong heeft aangesteld en de koers die zij in de plannen heeft uitgezet, ook al is deze nog enigszins schetsmatig en met name op het gebied van educatie en talentontwikkeling nog niet voldoende uitgewerkt. Het gezelschap heeft de potentie het jeugdgezelschap voor Den Haag te worden en zich in het land te onderscheiden van andere jeugdgezelschappen. Als onderdeel van Het Nationale Toneel zijn de plannen op het gebied van ondernemerschap solide. Het verwachte publieksbereik is groot en getuigt gezien het spreidingsgebied van gezonde ambitie.

Net als Het Nationale Toneel heeft ook een ander gezelschap ingetekend op de functie van jeugdtheaterinstelling voor Den Haag. De raad adviseert de jeugdafdeling van Het Nationale Toneel in de basisinfrastructuur op te nemen. Voor een toelichting op de onderlinge afweging verwijst de raad naar de inleiding Jeugdtheater.

Beoordeling

Kwaliteit

De raad is overtuigd van de artistieke koers die NTJong voor de komende periode heeft uitgezet. De instelling heeft met haar nieuwe artistiek leider gekozen voor een persoon die de afgelopen jaren naam heeft gemaakt als eigenzinnig theatermaker met een eigen artistieke signatuur. Zij beschikt daarnaast over een groot netwerk in de jeugdtheatersector. De raad heeft er vertrouwen in dat NTJong met haar een interessante artistieke koers gaat varen en een gevarieerd palet zal aanbieden.

De namen van andere mogelijke regisseurs klinken veelbelovend, al lijken de plannen hieromtrent nog intentioneel. De raad vindt het een goed voornemen dat NTJong zich met name gaat richten op locatieprojecten en *community art*. Hij juicht het daarnaast toe dat de instelling van plan is klassiek en modern toneelrepertoire voor de jeugd te bewerken. Hij is wel van mening dat de plannen in deze fase nog niet voldoende zijn uitgewerkt.

Publieksbereik

De raad constateert dat de instelling ambieert de bezoekersaantallen aanzienlijk te vergroten: momenteel bereikt Stella Den Haag 16.000 bezoekers; NTJong wil dit aantal in vier jaar laten toenemen tot 40.000. De raad vindt deze ambities stevig, maar denkt dat ze in een grootstedelijke omgeving als Den Haag uitvoerbaar moeten kunnen zijn. De instelling is goed geworteld in de eigen standplaats: zij gaat structurele verbindingen aan met alle relevante Haagse instellingen. De aangekondigde *community art* projecten kunnen bijdragen aan het opbouwen van een band met het Haagse publiek.

De raad kan op basis van de plannen echter niet goed beoordelen of deze tweede aanvraag voor NTJong ook gevolgen heeft voor het volwassengezelschap, Het Nationale Toneel. Omdat in de eerste aanvraag van Het Nationale Toneel de cijfers van beide afdelingen niet uitgesplitst waren, krijgt de raad geen goed inzicht in de huidige afzonderlijke ambities van Het Nationale Toneel en NTJong.

Cultureel ondernemerschap

Net als in het eerste advies over Het Nationale Toneel is de raad van mening dat de instelling een goede ondernemende organisatie is. De raad juicht het toe dat het nieuwe Haagse jeugdtheatergezelschap is geïncorporeerd in een grotere organisatie en kan profiteren van haar solide bedrijfsvoering. Het Nationale Toneel geeft aan te fuseren met Stella om de scheidslijn tussen volwassentheater en jeugdtheater op te heffen en schaalvoordelen in de bedrijfsvoering te realiseren. Het Nationale Toneel geeft eveneens aan dat het budget voor jeugdtheater wordt afgezonderd zodat subsidiegevers inzicht krijgen in bestedingen en opbrengsten.

De raad benadrukt dat voor een juiste beoordeling van artistieke en financiële prestaties een transparante verantwoording op inhoudelijk en financieel gebied noodzakelijk is.

Educatie

De raad vindt het een goede keuze om de educatieve activiteiten van een aantal Haagse theaterinstellingen te bundelen. Een overkoepelend projectbureau kan in zijn ogen goede ondersteuning bieden aan educatieve projecten.

De raad is wel van mening dat de inhoudelijke invulling van de educatieve projecten, zoals het concept van de zogenaamde 'publieks-werking' nog nadere aandacht verdient. Hij kan uit de plannen niet goed opmaken of inhoudelijke expertise op het gebied van educatie binnen het gezelschap blijft, of wordt uitbesteed aan het project-bureau. De raad pleit ervoor dat het artistieke product, met de bij-behorende educatieve activiteiten, ontwikkeld en geleverd wordt door NTJong.

(Inter)nationaal belang

NTJong heeft met de nieuwe artistiek leider en de andere (gast)-regisseurs de potentie een jeugdtheatergezelschap te worden met een onderscheidend profiel en een grote artistieke uitstraling. De nadruk op *community art*, locatieprojecten en het bewerken van toneel-repertoire voor de jeugd geven het gezelschap een eigen gezicht. De instelling continueert de internationale samenwerkingsverbanden van Stella Den Haag.

Talentontwikkeling

De raad is van mening dat de plannen op het gebied van talentont-wikkeling tegenvallen, te meer omdat de artistiek leider afkomstig is van een productiehuis. De plannen geven weinig prijs over de wijze waarop NTJong zich de komende jaren gaat ontfermen over de nieuwe generatie theatermakers voor de jeugd. De raad gaat ervan uit dat NTJong deze plannen de komende tijd verder zal ontwikkelen.

Theatergroep Kwatta

€ 0
geadviseerd subsidiebedrag

€ 500.000
gevraagd subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.10 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Theatergroep Kwatta maakt jeugdtheater voor de regio noord, de provincie Gelderland en de rest van Nederland.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Theatergroep Kwatta geen subsidie toe te kennen.

De raad vindt dat Kwatta voldoende kwaliteit heeft, maar hij verwacht niet dat Kwatta zich op dit moment kan waarmaken als jeugdtheatergezelschap in de regio noord. Blijkens het activiteitenplan is de instelling gezien haar historie en de subsidierelatie met de provincie Gelderland hoofdzakelijk geworteld in de regio oost. Activiteiten, plannen en verbindingen die specifiek op de regio noord zijn toegespitst zijn onvoldoende uitgewerkt en verkeren nog in een prille fase.

Net als Kwatta hebben ook twee andere gezelschappen ingetekend op de functie van jeugdtheaterinstelling voor de regio noord. De raad adviseert niet Kwatta, maar een andere aanvrager in de basisinfrastructuur op te nemen. Voor een toelichting op de onderlinge afweging verwijst de raad naar de inleiding Jeugdtheater.

Beoordeling

Kwaliteit

De raad verwijst voor het oordeel over de kwaliteit van Kwatta naar het advies in *Slagen in Cultuur*. Hij tekent hierbij echter aan dat hij vindt dat de plannen ten opzichte van de eerste aanvraag beter zijn uitgewerkt. Ook waardeert hij het dat de artistieke kern is versterkt doordat twee jonge makers aan het gezelschap zijn toegevoegd.

Publieksbereik

De raad vindt het onrealistisch dat Kwatta in de toekomst dé jeugdtheaterproducent van de regio noord wil worden, terwijl de instelling tegelijkertijd haar regionale taak in Gelderland wil blijven uitvoeren. De plannen zijn, ook in deze aanvraag, voornamelijk gericht op Gelderland. De raad ziet zeker de potentie om specifieke Kwatta-projecten (zoals de museumproducties) ook in de noordelijke provincies te ontwikkelen, maar alle voorgenomen nieuwe activiteiten voor de regio noord blijven steken in voorzichtig uitgesproken intenties.

Uit de aanvraag blijkt niet dat de instelling al daadwerkelijk contacten heeft gelegd met samenwerkingspartners die essentieel zijn voor de uitvoering van haar plannen, zoals coproducenten, podia en scholen. Ook de verwachte aantallen voorstellingen en bezoekers geven de raad onvoldoende inzicht om erop te kunnen vertrouwen dat Kwatta zich als het jeugdtheatergezelschap van de regio noord kan ontwikkelen.

Cultureel ondernemerschap

De raad is van mening dat Kwatta een degelijke financiële positie heeft. Hij vraagt zich wel af in hoeverre een dubbele standplaats (Nijmegen en Groningen) op de begroting zal drukken en of de daarmee gepaard gaande hogere kosten kunnen worden terugverdiend. Kwatta heeft in zijn huidige situatie op het gebied van ondernemerschap veel profijt van goede samenwerking met partners in de regio oost. Voor een taakuitbreiding naar de regio noord zal de instelling ook daar zulke samenwerkingsverbanden moeten aangaan. Uit de plannen blijkt echter niet dat dergelijke verbindingen al daadwerkelijk zijn gelegd.

Educatie

De raad is nog steeds positief over de educatieve werking van Kwatta, die in hoge mate ingebed was in de eigen (Gelderse) regio (zie hiervoor ook het advies in *Slagen in Cultuur*). Het is de vraag in hoeverre Kwatta haar beproefde educatieve activiteiten kan uitbreiden naar de regio noord, en in welke termijn dat kan plaatsvinden.

(Inter)nationaal belang

De raad verwijst voor het oordeel over het (inter)nationaal belang van Kwatta naar het advies in *Slagen in Cultuur*.

Talentontwikkeling

De raad verwijst voor het oordeel over de talentontwikkeling naar het advies in *Slagen in Cultuur*.

Theatergroep Max (Maas)

€ 0
geadviseerd subsidiebedrag

€ 500.000
gevraagd subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.10 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Theatergroep Max maakt jeugdtheater voor kinderen vanaf vier jaar in de regio Rotterdam, Den Haag en de rest van Nederland. Na een fusie met theatergroep Siberia en De Meekers zal de instelling verder gaan onder de naam Maas. Daarom zal in het advies deze nieuwe naam gebruikt worden. In de missie van de instelling staat dat Maas begaan is met kinderen, hun dapperheid, hun flexibele geest en hun energie.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Theatergroep Max geen subsidie toe te kennen. [16]

De raad heeft er alle vertrouwen in dat Maas zijn taken als theatergezelschap voor Rotterdam en de rest van Nederland kan verrichten. In de nieuwe aanvraag maakt Maas zijn ambities als het jeugdtheatergezelschap voor Den Haag echter onvoldoende waar. Er worden weinig concrete plannen benoemd en het aantal activiteiten dat gericht is op Den Haag is volgens de aanvraag beperkt.

Net als Maas heeft ook een ander gezelschap ingetekend op de functie van jeugdtheaterinstelling voor Den Haag.

De raad adviseert niet Maas, maar een andere aanvrager in de basisinfrastructuur op te nemen. Voor een toelichting op de onderlinge afweging verwijst de raad naar de inleiding Jeugdtheater.

16
De Raad voor Cultuur heeft in 'Slagen in Cultuur' geadviseerd Stichting Theatergroep Max een subsidiebedrag toe te kennen van € 500.000 als jeugdtheatergezelschap in Rotterdam.

Beoordeling

Kwaliteit

De raad verwijst voor het oordeel over de kwaliteit van Maas naar het advies in *Slagen in Cultuur*.

Publieksbereik

De raad is van mening dat Maas weinig concrete en specifieke plannen heeft ontwikkeld om het publiek in Den Haag te bereiken. Er worden weinig woorden gewijd aan de wijze waarop de instelling als het beoogde nieuwe jeugdtheatergezelschap van Den Haag zich ook als zodanig gaat profileren. Ook uit de cijfers blijkt onvoldoende ambitie om als gevolg van een structurele taakuitbreiding in Den Haag het aantal speelbeurten en bezoekers te vergroten.

De worteling in Den Haag blijkt uit structurele contacten met Haagse theaterinstellingen, maar deze zijn in deze aanvraag niet verder uitgediept dan in de eerste aanvraag.

Cultureel ondernemerschap

De raad verwijst voor het oordeel over de het cultureel ondernemerschap van Maas naar het advies in *Slagen in Cultuur*. Hij constateert dat de hogere aangevraagde subsidie niet zichtbaar heeft geleid tot substantiële uitbreiding van plannen ten behoeve van het Haagse speelgebied.

Educatie

De raad verwijst voor het oordeel over de educatie van Maas naar het advies in *Slagen in Cultuur*.

(Inter)nationaal belang

De raad verwijst voor het oordeel over het (inter)nationaal belang van Maas naar het advies in *Slagen in Cultuur*.

Talentontwikkeling

De raad verwijst voor het oordeel over de talentontwikkeling van Maas naar het advies in *Slagen in Cultuur*.

Podiumkunsten
Symfonieorkesten

Orkest voor Zuid-Nederland

€ 7.000.000
geadviseerd subsidiebedrag

€ 7.000.000
gevraagd subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.14 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Het Orkest voor Zuid-Nederland verzorgt het symfonisch repertoire voor de regio Zuid. In haar missie schrijft de instelling: “Het Orkest voor Zuid-Nederland wil haar ‘producten’ aanbieden in vormen die passen bij deze tijd en bij de zuidelijke Nederlandse provincies. Uitgangspunten hierbij zijn: hoge kwaliteit, een breed publiek met aansluitende programmering, educatie en een bereik ver buiten de traditionele concertzaal.”

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert de Stichting Zuid-Nederlands Orkest een subsidiebedrag toe te kennen van € 7.000.000, onder voorwaarde dat het orkest eind 2013 een actueel activiteitenplan plan indient voor het resterende deel van de subsidieplanperiode.

Het Orkest voor Zuid-Nederland vraagt aan als symfonieorkest in de regio Zuid. Het betreft hier een nieuwe, eigentijdse orkestvoorziening, waar het Limburgs Symfonie Orkest en Het Brabants Orkest in opgaan. De aanvraag wordt door beide orkesten ondersteund. Bij het opstellen van de aanvraag zijn de aandachtspunten die de raad in *Slagen in Cultuur* heeft genoemd meegenomen. De raad heeft waardering voor het feit dat in de korte tijd na dit advies de beide instellingen zijn gekomen tot één gezamenlijke aanvraag. Dit is een grote en belangrijke stap voor de symfonische voorziening voor Zuid-Nederland.

In de aanvraag is aangegeven hoe de transitiefase zal moeten worden vormgegeven. Deze fase zal tijd kosten, maar is van belang voor de uiteindelijke vorm en het functioneren van het orkest.

De raad heeft vertrouwen in het nieuwe plan en de uitgangspunten en adviseert om die reden het subsidiebedrag toe te kennen en het orkest tot uiterlijk eind 2013 de tijd te geven voor nadere uitwerking van de plannen voor de resterende tijd van de komende subsidieplanperiode.

Beoordeling

Kwaliteit

Het Orkest voor Zuid-Nederland wordt een nieuwe, eigentijdse orkestvoorziening, waar zowel Het Brabants Orkest als het Limburgs Symfonie Orkest in op gaan. Er wordt gewerkt vanuit één organisatie, twee vestigingsplaatsen en het belang en de rol van een artistiek leider en chefdirigent wordt in de aanvraag goed onderkend.

De 'functioneel flexibele kernen' geven maximale ruimte aan de programmering die is toegesneden op de deelgebieden binnen de Zuidelijke regio. De exacte invulling en omvang van de kernen zal bij de uitwerking moeten blijken. Kwaliteitsborging, ook door omvang en inzet van de formaties in de vestigingsplaatsen, verdient aandacht. Dit zal zijn beslag moeten krijgen in het uiteindelijke formatieplan, waarin een juiste belans in aanstellingen gevonden zal moeten worden in relatie tot de flexibele kernen.

Publieksbereik

Met de doelstellingen voor publieksbereik toont de instelling zich ambitieus. Het gekozen groeipercentage van gemiddeld 6% per jaar is ambitieus voor een organisatie in transitie en vraagt een gedegen aanpak wat betreft PR en marketing. De instelling geeft aan de verschillende werkwijzen van de huidige orkesten te zullen integreren. De 'Schijf van vijf' vormt hierbij een uitgangspunt. Daarnaast geeft de instelling aan dat er nieuwe concepten ontwikkeld zullen moeten worden. Een nieuw marketingplan, inclusief het gebruik van de huidige merken, zal in de komende periode moeten worden ontwikkeld. In 2016 moet het publieksbereik van het Orkest van Zuid-Nederland gegroeid zijn tot 194.000.

De raad constateert deze bezoekersaantallen niet nader zijn uitgesplitst. Ook sluiten deze cijfers niet aan bij eerder aangeleverde prestaties uit 2010. Hierin zijn bijvoorbeeld bezoekers van openluchtconcerten en (opera-)begeleidingen niet meegenomen. Om tot heldere prestatieafspraken te kunnen komen is nadere uitsplitsing van de bezoekersaantallen noodzakelijk.

Cultureel ondernemerschap

De uitgangspunten voor de inrichting van de organisatie zijn helder beschreven in de aanvraag. De geschetste omvang van de staf met 28 fte is groot. Omdat de orkestvoorziening een groot gebied bestrijkt en twee vestigingsplaatsen kent, is dit begrijpelijk. Maar de raad is van mening dat een grotere slag gemaakt kan worden dan de beoogde synergievoordelen in de aanvraag.

De raad is positief over de voorgenomen *governance* structuur waarbij in de transitiefase gekozen wordt voor een bestuursmodel. Op termijn is aan te bevelen over te gaan op een raad van toezicht model.

Opvallend is dat de ambitie voor bijdragen uit private middelen lager is dan de som van de inkomsten van de huidige twee orkesten in 2010. Voor het behalen van de eigen inkomstennorm is het van belang dat de ambities op publieksinkomsten, sponsoring en private middelen ook daadwerkelijk gehaald worden. Het concretiseren van een degelijk marketingplan, inclusief aandacht hiervoor in de uitwerking van de *governance* structuur, is de komende periode van groot belang.

Educatie

De 'Schijf' Jong heeft de muzikale ontwikkeling van jongeren als uitgangspunt. Door samenwerking en marktonderzoek zal het aanbod steeds worden vernieuwd en aangepast aan de actualiteit. De analyse hiervoor maakt geen onderdeel uit van het plan. De voornemens zijn nog weinig concreet, maar de beoogde personele inzet binnen de organisatie maakt duidelijk dat educatie goed verankerd kan worden binnen de instelling.

(Inter)nationaal belang

Het orkest moet een ambassadeursfunctie voor Zuid-Nederland gaan vervullen, zowel binnen als buiten de regio. In de aanvraag is veel aandacht voor de rol in de regio richting publiek en bedrijfsleven, maar is de (inter)nationele rol beperkt. De raad heeft hier begrip voor: de regio zuid is een van de grootste regio's om te bedienen en te vertegenwoordigen. De ambassadeursfunctie zal echter in de loop van de komende subsidieperiode wel ontwikkeld moeten worden.

Talentontwikkeling

Op het gebied van talentontwikkeling worden concrete doelstellingen benoemd en de intentie uitgesproken samen te werken met de conservatoria en diverse instellingen. De raad is van mening dat de participatie laag is, zeker gezien de mogelijkheden (ook programmatisch) met twee functioneel flexibele kernen.

Musea

Letterkundig Museum / Museum Meermanno

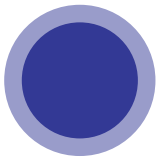

€ 2.220.000
geadviseerd subsidiebedrag

€ 2.892.732
gevraagd subsidiebedrag

Letterkundig Museum

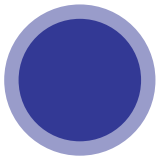

€ 1.385.000
geadviseerd subsidiebedrag

€ 1.710.068
gevraagd subsidiebedrag

Museum Meermanno

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.23 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Het Letterkundig Museum en Museum Meermanno beschrijven in hun intentieverklaring de richting van de nieuwe organisatie als volgt: “Het nieuwe samenwerkingsverband zou een centrum moeten vormen van het geschreven, gedrukte en geïllustreerde woord: bron, woord, vorm, beeld en boek. Het Letterkundig Museum en Museum Meermanno beschikken over de collecties en de expertise om dit centrum gezamenlijk vorm te geven. Het nieuwe samenwerkingsverband moet het presentatie- en centrale onderzoekscentrum in Nederland zijn op het gebied van het geschreven, gedrukte en geïllustreerde boek en de Nederlandse literatuur en zijn makers. Het verbindt het nationale literaire erfgoed vanaf 1750 en het boek in al zijn verschijningsvormen.”

Beide instellingen hebben een beheerovereenkomst.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert het Letterkundig Museum en het Museum Meermanno een bedrag van respectievelijk € 2.220.000 en € 1.385.000 toe te kennen, onder de voorwaarde dat in september 2013 een gezamenlijk nieuw plan wordt ingediend.

De raad vindt de intentieverklaring een veelbelovende aanzet om tot een museum voor geschreven media te komen. Wel vindt hij het van belang dat er in 2013 een gezamenlijk nieuw plan wordt ingediend. De termijn van een jaar biedt voldoende ruimte ook de bevindingen van het externe adviesbureau mee te nemen bij het opstellen van het plan.

Beoordeling

De raad stelt in *Slagen in Cultuur* een museum voor geschreven media – in dit geval van boek én literatuur – van belang te vinden in de gemedialiseerde samenleving waarin wij leven. Zijn advies voor het Letterkundig Museum en Museum Meermanno bevatte daarom de voorwaarde dat alleen van een positief subsidieadvies sprake kon zijn als de instellingen gezamenlijk één nieuw activiteitenplan indienden. Daarbij verwachtte de raad vooral veel van de gemeenschappelijke inzet op presentatie. Gezien de juridische en organisatorische mogelijkheden die de instellingen ter beschikking staan, werd de achterliggende organisatievorm overgelaten aan de instellingen.

Dat bij het vormgeven van de samenwerking principes van *efficiency* en effectiviteit een rol spelen was vanzelfsprekend naar de mening van de raad. De inzet op het vormen van een nauw gelieerde of gefuseerde organisatie is door de raad vertaald naar een toe te kennen subsidie voor beide instellingen ter hoogte van 75% van het door het ministerie van OCW aangegeven richtbedrag.

Museum Meermanno en het Letterkundig Museum hebben geen gezamenlijk activiteitenplan ingediend, maar twee eigen, afzonderlijk van elkaar aangepaste activiteitenplannen. In beide gevallen vergezeld van een gezamenlijke intentieverklaring waarin zij zich vóór toekomstige samenwerking uitspreken. In de intentieverklaring beschrijven zij het proces dat gevolgd moet worden om tot samenwerking te komen. Naast een aantal voordelen van de samenwerking geven de instellingen ook aan grote verschillen te zien. Voor de signatuur van de toekomstige organisatie is het van groot belang om deze verschillen expliciet te benoemen. Voor de mogelijke te behalen voordelen op het gebied van inhoudelijke en organisatorische samenwerking wordt extern advies ingewonnen dat medio november beschikbaar moet zijn.

De raad komt tot de conclusie dat de samenwerking op dit moment nog geen centrale plaats heeft gekregen in de toekomstplannen van de instellingen. De kwaliteit van het publieksbereik, ondernemerschap, educatie en wetenschap van de gezamenlijke instellingen is op grond van de intentieverklaring niet te beoordelen.

De activiteitenplannen bevatten wel een neerslag van de manier waarop de instellingen elk voor zich binnen het financieel kader van 75% van de aangevraagde subsidie wil opereren. Daardoor wordt met de voorliggende plannen wel formeel ingezet op het halen van de opgelegde bezuiniging. De inhoudelijke uitwerking van deze plannen creëert echter nog geen meerwaarde in de zin die de raad bedoelde.

Desalniettemin vindt de raad de intentieverklaring een veelbelovende aanzet voor de toekomstige samenwerking.

Persmuseum

€ 317.000
geadviseerd subsidiebedrag

€ 361.000
gevraagd subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.23 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Het Nederlands Persmuseum (1915) is een museum voor journalistiek en politieke prent. De missie van de instelling luidt: “Het Persmuseum staat in Nederland pal voor het belang van het recht op informatie en van de persvrijheid. Het ziet het als zijn missie om, met zijn collectie als uitgangspunt, voor een breed publiek uitingen en uitingsvormen van de media en journalistiek te verzamelen, te bewaren en het belang ervan in alle facetten over het voetlicht te brengen.”

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Het Nederlands Persmuseum een subsidiebedrag toe te kennen van € 317.000.

In het voorliggende activiteitenplan komen missie, visie en hoofddoelstelling beter uit de verf dan in het eerdere plan. Naar de mening van de raad is het plan als gevolg daarvan verbeterd. De raad heeft wel vraagtekens bij de manier waarop ingezet wordt op de samenwerking met Beeld en Geluid, het educatief bereik en ondernemerschap.

Daarom adviseert de raad de instelling te subsidiëren conform de indeling in categorie 3 van de rangorde. Daarbij gaat de raad ervan uit dat het Persmuseum er over vier jaar in geslaagd is de collectie op een hedendaagse en innovatieve manier onder de aandacht te brengen.

Beoordeling

Kwaliteit

De raad stelde het Persmuseum eerder een documentatiecentrum dan een museum te vinden. In tegenstelling tot het vorige plan is nu wel een logische relatie gelegd tussen missie, visie, doelstelling en activiteiten. Ook wordt de museale functie nu beter onderbouwd. De nadruk blijft echter liggen op verzamelen en presenteren, waardoor de rol van de instelling voor de samenleving minder helder tot uitdrukking komt.

De raad miste in het activiteitenplan van de instelling de vertaalslag naar de gedigitaliseerde en gemedialiseerde samenleving. Het perspectief van de gedrukte pers alleen vond de raad te beperkt. In het ingediende activiteitenplan zijn de nieuwe media, hoewel hier en daar nog wel instrumenteel, beter verankerd. De raad vindt dat de visie op de nieuwe media meer beschouwend van aard zou kunnen zijn. Aandacht voor de gevolgen van nieuwe media voor de samenleving ontbreekt.

De invloed van nieuwe media gaat naast persvrijheid immers ook om de vrijheid van meningsuiting en burgerschap. Achterliggende thema's die aan de orde zouden kunnen komen zijn bijvoorbeeld *civil society* en de relatie tussen de nieuwe media en democratie. Dat geldt ook voor het veranderde en versplinterde nieuwsaanbod door nieuwe technologieën en een onderwerp als censuur in het internettijdperk. De raad spreekt de hoop uit dat deze aspecten in de nieuwe opstelling duidelijk aanwezig zullen zijn. Sommige toepassingen die het Persmuseum ontwikkelt, zoals *apps*, zijn eigentijds. Het is belangrijk om het gebruik van deze toepassingen te monitoren.

De raad ziet een risico in de manier waarop de samenwerking met Beeld en Geluid vorm krijgt waarbij het papieren archief wordt overgenomen. Dit lijkt eerder een taakverzwaring dan een modernisering van de instelling te betekenen. In de begroting is ook geen neerslag te vinden van de voorgenomen samenwerking.

Het uitgangspunt voor het verzamelen is op zich helder: 'Het verhaal en de geschiedenis van de Nederlandse media in het licht van hedendaagse ontwikkelingen vormen het uitgangspunt voor verzamelen en organiseren van projecten'. Met dit uitgangspunt voor het verzamelbeleid kan heel breed verzameld worden. Het verzamelde materiaal hoeft bij deze definitie ook niet per se van nationaal belang te zijn. Er kan dus nog meer focus worden aangebracht in het verzamelbeleid.

Publieksbereik

De instelling stelde het streven naar het aantal bezoekers bij naar 40.000. Dat lijkt binnen de huidige huisvesting nog steeds niet realistisch, maar het museum geeft aan dat er een tweede locatie bijkomt. In de begroting is hier echter niets expliciet over opgenomen. Men stelde de hoge ambities op het gebied van te realiseren tentoonstellingen bij van tien naar acht. Of er sprake is van een realistische inschatting van het aantal bezoekers per tentoonstelling is op basis van de aangeleverde gegevens niet te zeggen.

De relatie tussen minder tentoonstellingen en minder bezoekers lijkt logisch. Het is niet duidelijk hoe de instelling tot een gelijkblijvende omvang van de publieksinkomsten komt.

Cultureel ondernemerschap

De instelling diende een nauwelijks aangepaste begroting in en begrootte bovendien ten onrechte voor de uitvoering van de wetenschappelijke functie. In de missie en visie richt men zich op een breed publiek. De marketing is echter nog gericht op de bovenlaag van de toch al bewuste en geïnteresseerde bezoekers en het onderwijs. Uit het ingediende plan komt nu beter naar voren hoe men tot meer zichtbaarheid wil komen, door bijvoorbeeld nevenactiviteiten zoals het instellen van de Albert Hahn oeuvreprijs en de Dag van de Persvrijheid.

De raad verwacht dat communicatiecampagnes rondom voornoemde activiteiten impliceren dat het belang en de waarde van de instelling scherp over het voetlicht komen.

Het verdienmodel van de instelling bij tegenvallende inkomsten is ongewijzigd gebleven ten opzichte van de eerste versie van het plan. Tegenvallende inkomsten worden opgevangen door een korting op de personeelslasten. Alle andere kostenposten en opbrengsten blijven ongewijzigd, dat geldt bijvoorbeeld ook voor de post overige lasten. Op het gebied van ondernemerschap laat de instelling nog steeds punten liggen ook al zijn de doelgroepen helder benoemd en geeft men aan in het najaar met een marketingplan te komen. De *governance* wordt nu goed beschreven.

Educatie

Voor het onderdeel educatie is in het nieuwe activiteitenplan sprake van een goede uitwerking naar verschillende niveaus. Men zet in op een verdubbeling van het aantal leerlingen. Dat wil men bereiken door te investeren in personeel en de ontwikkeling van programma's waarbij men voor de financiering inzet op te verwerven fondsen, sponsoring en het aangaan van strategische samenwerking. Hoewel een goed educatief beleid geformuleerd is, twijfelt de raad aan de realiteitswaarde van die verdubbeling door het grote aantal onzekere factoren.

(Inter)nationaal belang

De raad verwijst voor het oordeel over het (inter)nationaal belang van het Persmuseum naar het advies in *Slagen in Cultuur* en hierboven onder kwaliteit.

Wetenschappelijke functie

De instelling heeft geen wetenschappelijke taak.

Karel van Mander Instituut

De ambitie van het Karel van Mander Instituut in oprichting is een centrale en mondiale rol te spelen op het gebied van kennis van de kunst van de Nederlanden als middelpunt en brug tussen musea, universiteiten en andere instellingen in binnen- en buitenland.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert positief over de toekenning van middelen voor de wetenschappelijke functie van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD) en het Rijksmuseum Amsterdam. Hieraan verbindt hij de voorwaarde dat het RKD en Rijksmuseum Amsterdam in 2013 een nieuw plan indienen waarin voldaan is aan de in dit advies geformuleerde voorwaarden. In dit plan moet ook aandacht worden besteed aan de positionering van de instelling in het museaal bestel.

Het plan van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie en het Rijksmuseum Amsterdam biedt voldoende aanknopingspunten om een positief advies uit te brengen over het Karel van Mander Instituut in oprichting. De raad adviseert beide instellingen de subsidie voor de wetenschappelijke functie van de instellingen toe te kennen.

Beoordeling

Het RKD en het Rijksmuseum Amsterdam dienden een nieuw plan in voor het Karel van Mander Instituut waarbij zij ingaan op de kanttekeningen uit *Slagen in Cultuur*. Deze betroffen organisatorische en financiële aspecten van de nieuwe organisatie, de samenwerking met het veld en de onderzoeksagenda.

In het nieuwe plan geven het RKD en het Rijksmuseum Amsterdam aan de netwerkfunctie van het Karel van Mander Instituut als volgt in te vullen: 'Het Karel van Mander Instituut dient zich open op te stellen om kunsthistorisch onderzoek ten behoeve van de Nederlandse musea te faciliteren. Daarbij zal het instituut allereerst reageren op verzoeken die uit het museale veld komen, maar zal het ook, in nauwe samenhang met de onderzoeksagenda, eigen onderzoeksideeën ontwikkelen, die, wanneer daarvoor bij musea voldoende belangstelling bestaat, als projecten kunnen worden uitgewerkt. Dergelijke projecten kunnen ook gericht zijn op een samenwerking met meerdere musea, zoals bij voorbeeld een reeks tentoonstellingen rond een bepaald thema of de gezamenlijke ontsluiting van bepaalde soorten objecten, waarvan belangrijke bestanden in diverse musea aanwezig zijn'. Deze invulling van de netwerkfunctie spreekt de raad zeer aan.

De raad begrijpt dat het meer tijd vergt om de nieuwe organisatievorm zo uit te werken dat deze aansluit bij de doelstelling van het Van Mander Instituut. In dat kader vindt de raad het positief dat de huidige directeur van het RKD als kwartiermaker aan zal blijven om de organisatie in 2013 verder te ontwikkelen.

De raad adviseert aan het nieuwe plan de volgende voorwaarden te verbinden:

- Er is een onderzoeksagenda beschikbaar die aansluit bij de functie van het instituut.
- Daarin is het belang van het instituut voor de brede museale sector duidelijk herkenbaar.
- De personele en financiële inzet van beide organisaties in relatie tot de agenda van het Karel van Mander Instituut wordt op transparante wijze inzichtelijk gemaakt.
- De organisatievorm maakt het mogelijk om gebruik te maken van topdeskundigheid uit verschillende organisaties, zodat er op efficiënte en effectieve wijze invulling gegeven wordt aan de uitvoering van de onderzoeksagenda in samenwerking met het veld.
- De afstemming met andere instituten in binnen- en buitenland is zichtbaar geformuleerd.

Tenslotte geeft de raad aan in het kader van het museale besteladvies in te zullen gaan op de wetenschappelijke functie van musea dan zal ook de positie van het Karel van Mander Instituut aan de orde komen.

Beeldende kunst

De Ateliers / Rijksakademie van beeldende kunsten

De Ateliers biedt jonge kunstenaars een individueel atelierprogramma met begeleiding van professionele kunstenaars. De missie van de instelling luidt: “De Ateliers is een internationaal kunstenaarsinstituut dat jonge, getalenteerde kunstenaars een stimulerende werkomgeving wil bieden, die unieke kansen biedt voor de ontwikkeling van hun werk op hoog niveau. Het biedt een platform voor productie, reflectie en presentatie, voor discussies en samenwerking tussen kunstenaars van verschillende generaties, diverse nationaliteiten en met uiteenlopende artistieke visies.”

De Rijksakademie biedt kunstenaars met ervaring in de beroepspraktijk artistieke begeleiding en uitgebreide faciliteiten. De missie van de instelling luidt: “De Rijksakademie van beeldende kunsten selecteert toptalent om het te laten excelleren in een hoogwaardige artistieke, technische en theoretische omgeving waar onderzoek, experiment en de ontwikkeling van vernieuwende kunst centraal staan.”

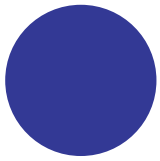

€ 400.000
geadviseerd subsidiebedrag

€ 400.000
gevraagd subsidiebedrag

De Ateliers

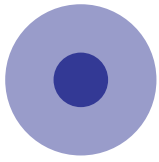

€ 1.100.000
geadviseerd subsidiebedrag

€ 3.050.000
gevraagd subsidiebedrag

Rijksakademie van beeldende kunsten

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.30 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting De Ateliers en de Stichting Rijksakademie van beeldende kunsten een subsidiebedrag van respectievelijk € 400.000 en € 1.100.000 toe te kennen, onder de voorwaarde dat medio 2013 de instellingen een concretere uitwerking van de plannen en een gezamenlijke begroting indienen voor de resterende periode.

De raad heeft met waardering kennis genomen van het voornemen van De Ateliers en de Rijksakademie een nieuw ‘topinstituut voor beeldende kunst’ te vormen. De ambitie en intenties, zoals beschreven in de aanvraag, bouwen voort op de kracht en de reputatie van de afzonderlijke instellingen. De raad heeft er vertrouwen in dat bundeling van krachten zal leiden tot de beoogde organisatie voor excellentie in de beeldende kunsten en hij meent dat een dergelijke voorziening een onmisbaar onderdeel is van het Nederlandse en internationale kunstklimaat.

Het proces van verregaande samenwerking is nog volop gaande. Mede daardoor tendeert het plan nu nog teveel naar een van subsidie afhankelijke positie. Het toekomstperspectief is tegen de achtergrond van het gegeven dat het rijk de subsidiering van postacademische instellingen na 2016 stopt, nog onvoldoende helder.

De raad verwacht een strategie gerelateerd aan de kosten en opbrengsten om een toekomst zonder subsidie veilig te kunnen stellen.

De Ateliers en de Rijksakademie hebben geen gemeenschappelijke begroting opgesteld. De raad adviseert het subsidiebedrag van € 1.500.000 volgens de door De Ateliers en de Rijksakademie voorgestelde verdeelsleutel van respectievelijk € 400.000 en € 1.100.000 toe te kennen. Daarmee worden de instellingen in de gelegenheid gesteld de ambitie voor synergie voor de langere termijn verder uit te werken.

De raad ziet het jaar 2013 als een tussenfase waarin een integraal plan medio dat jaar zijn beslag moet krijgen. Hij adviseert het subsidiebedrag voor de periode 2014 – 2016 toe te kennen op voorwaarde dat de instellingen zich tot één organisatie hebben gevormd. Hij verwacht dat in de uit te werken plannen wordt opgenomen dat het nieuwe instituut in de toekomst op één locatie zal worden gehuisvest. De raad dringt aan op continuering van de rol van de onafhankelijke kwartiermaker bij de ontwikkeling van het gezamenlijke plan.

Beoordeling

Kwaliteit

De raad constateert dat de eerste aanzet van het gezamenlijke activiteitenplan 2013 – 2016 en de gepresenteerde inkomstenmodellen laten zien dat De Ateliers en de Rijksakademie zich samen sterk kunnen profileren en naar buiten treden. De artistieke kwaliteit van de instellingen was al hoog en krijgt een impuls door per januari 2013 *best practices* te combineren in de werving- en selectieprocedure en door vermindering van het aantal deelnemers van 75 tot 60.

De inhoudelijke begeleiding wordt gezamenlijk opgepakt en per 1 januari 2014 qua organisatie, planning en vergoeding gesynchroniseerd. De raad onderschrijft het streven naar intensivering van samenwerking en programmering van activiteiten op het gebied van onderzoek, debat en presentatie voor deelnemende kunstenaars en publiek. Technische begeleiding en faciliteiten worden ingezet op de clusters 'beeld en geluid', 'textuur' en 'constructie' en uitgebreid naar partnerinstellingen in de stad, met het doel het niveau van de technische infrastructuur te optimaliseren. Innovatie wordt gestimuleerd door artistieke vragen van kunstenaars breed uit te zetten bij het bedrijfs-leven en onderzoekinstellingen.

De raad vindt de huidige onderscheiden profielen van De Ateliers en de Rijksakademie sterk; zij zijn herkenbaar in de verschillende typen studenten en curricula. Die eigenheid is historisch gegroeid. De ervaring die is opgedaan met de verschillende werkvormen moet terugkomen in het curriculum en de (inter)nationale profilering van het nieuwe instituut. De intentie om het subsidiebedrag voorlopig te verdelen in € 400.000 voor De Ateliers en € 1.100.000 voor de Rijksakademie wijst op samenwerking.

De raad constateert dat het Mondriaan Fonds zich de komende twee jaar garant stelt voor 24 beurzen voor praktijkverdieping aan De Ateliers en de Rijksakademie van elk maximaal € 50.000.

Publieksbereik

De raad vindt het gezamenlijke voornemen van De Ateliers en de Rijksakademie om zich zichtbaarder te positioneren als thuisbasis van (inter)nationaal toptalent een positieve ontwikkeling; hij ziet kansen voor De Ateliers en de Rijksakademie om hun publieke rol te versterken via eigen activiteiten en door de vertegenwoordiging van (oud) *residents* via galeries, musea, festivals en verzamelingen sterker te belichten.

Cultureel ondernemerschap

De raad ziet in het gezamenlijke verdienmodel stappen die van ondernemerschap blijk geven, en constateert dat de organisatie, planning en vergoeding van begeleidingswerk met ingang van 2014 wordt gelijkgeschakeld. De meer sturende en collectieve aanpak van De Ateliers wordt binnen de dagelijkse leiding en *governance* structuur van het nieuwe instituut in enigerlei vorm gewaarborgd. De raad ziet de voordelen van samenwerking benoemd, maar mist nog een concrete uitwerking naar verwachte jaarlijkse inkomsten.

Eén nieuw topinstituut in de hoofdstad verhoogt de zichtbaarheid en de binding met kunstenaars, galeriehouders, verzamelaars, andere professioneel betrokken groepen, en ook het bredere publiek. De stevige (inter)nationale positionering en profilering zal naar de mening van de raad een gunstig effect hebben op de ontwikkeling van gezamenlijke activiteiten, fondsenwerving en de betrokkenheid van sponsoren.

De instellingen hebben geen gezamenlijke begroting ingediend. De raad heeft er begrip voor dat de nieuwe instelling deze pas kan opmaken als er meer helderheid is over de huisvestingslasten en de kosten van de nieuwe organisatiestructuur.

De Rijksakademie heeft voor 2013 geen sluitende begroting. De instelling voorziet dat het tekort door *efficiency* winst in 2014 kan worden gecompenseerd. Dit zal derhalve een belangrijk element zijn bij het opstellen van een gezamenlijke begroting 2014 en verder. De raad vraagt zich af in hoeverre de nieuwe organisatie na 2016 geheel onafhankelijk van rijkssubsidie zal kunnen opereren; eigen bijdragen en kosten per deelnemer moeten scherper tegen elkaar worden afgezet.

De Ateliers heeft een sluitende begroting ingeleverd voor 2013 – 2016. De raad zet vraagtekens bij het realisme van de verwachte bijdragen van € 200.000 aan private middelen in 2016.

Educatie

Vanwege de opdracht aan de instellingen en de aard van de activiteiten, ziet de raad dit criterium niet als relevant. Hij verwijst naar zijn opmerking hierover in *Slagen in Cultuur* op pagina 18.

(Inter)nationaal belang

Het internationale netwerk van beide instellingen bestaat uit zowel binnen- als buitenlandse partners en is aanzienlijk en veelzijdig. Het varieert van contacten met bedrijven, fondsen, stichtingen, bestuurlijke partners en overheden tot musea, universiteiten en andere wetenschappelijke instituten.

Talentontwikkeling

De Ateliers en de Rijksakademie hebben bij hun gezamenlijke aanvraag een *track record* gevoegd dat getuigt van een ruime vertegenwoordiging van (oud) *residents* in het kunstenveld. De doorstroommogelijkheden voor *residents* zijn naar de mening van de raad goed en duiden op een respectabele output. Het brede netwerk van de instellingen wordt in het nieuwe profiel goed ingezet, zowel in Nederland als internationaal. Het beoogde aantal van 60 deelnemers past bij de ambitie en het toekomstperspectief van het nieuwe instituut. De samenwerking met het kunstvakonderwijs zou in de toekomst nog verder kunnen worden uitgebreid.

Creatieve industrie

NIADEC/AVE

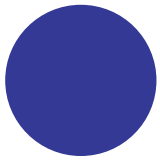

€ 7.810.000
geadviseerd subsidiebedrag

€ 7.810.000 [17]
gevraagd subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.37 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De instelling richt zich op het versterken, faciliteren, (internationaal) promoten van ontwerpdisciplines, in het bijzonder architectuur, vormgeving en e-cultuur. Andere taken zijn behoud, beheer en ontsluiting van architectuurcollecties, alsmede kennisontwikkeling en kennisspreiding.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting NIADEC/AVE een subsidiebedrag toe te kennen van € 7.810.000, onder de voorwaarde dat NIADEC/AVE de strategische beleidsvisie en het bijbehorende activiteitenplan completeert en van een complete begroting voorziet. Daarnaast adviseert de raad halverwege de subsidieperiode, eind 2014, het functioneren van het instituut te evalueren en deze evaluatie voor advies aan de raad voor te leggen.

In het voorliggende beleidsplan wordt in inhoudelijk opzicht een flinke stap voorwaarts genomen. Het plan ademt de wil en de energie die nodig zijn om de fusie van het Nederlands Architectuur Instituut, Premsela en Virtueel Platform te realiseren. In afwachting van een nieuwe algemeen directeur heeft NIADEC/AVE zich beperkt tot de hoofdlijnen van een beleidsvisie en er is enkel voor het jaar 2013 een activiteitenplan opgesteld.

De raad heeft hier begrip voor, maar vindt dat vanwege de fusie het proces in etappes gevolgd en beoordeeld dient te worden.

17 In de oorspronkelijke aanvraag heeft de instelling € 7.800.000 aangevraagd.

Beoordeling

Kwaliteit

Uit het beleidsplan spreekt de wil om als één instituut naar buiten te treden. De raad verzocht de instelling een gezamenlijke visie op de functie en positie van het nieuwe instituut en de relatie daarvan tot de creatieve industrie te ontwikkelen. Het instituut presenteert in antwoord daarop thema's, die de sectoren met elkaar verbinden: de innovatieve kracht en het maatschappelijk belang van de ontwerpende disciplines. De instelling heeft in het beleidsplan het toekomstige instituut als één geheel benaderd. Dat is volgens de raad nodig om los te kunnen komen van de sectorale kolommen. De instandhouding daarvan heeft op termijn een ongunstig effect op het fusieproces.

De raad vindt een architectuurgericht 'hoofdkantoor' in Rotterdam en een designgerichte satelliet in Eindhoven onwenselijk, onder andere vanwege de relatief hoge kosten. Samenwerking met verwante instellingen ligt voor de hand en wellicht met meer partijen dan nu wordt voorgesteld.

NIADEC/AVE is zich blijkens het beleidsplan zeer bewust van de omwenteling die gemaakt moet worden. De eerste grote, gezamenlijke manifestatie, een grote publiekstentoonstelling, is een goede katalysator om nader tot het gezamenlijke doel te komen.

Inhoudelijk ligt het zwaartepunt bij de maatschappelijke toepassing en betekenis van het ontwerp. De raad gaat er van uit dat NIADEC/AVE ook oog blijft houden voor de meer autonome uitingen van de ontwerpende disciplines.

Publieksbereik

Het publiek van het instituut bestaat uit professionals, onderzoekers en een algemene groep van geïnteresseerden. Het instituut wil alle segmenten bedienen en rekent op een grote toename van publiek. De geraamde bezoekersaantallen worden echter niet geschraagd door het beleidsplan. Als het instituut de ambities wil waarmaken, zal veel meer aandacht voor publieksbereik moeten komen. In dit verband ligt samenwerking met andere partijen met ervaring op het gebied van het maken van tentoonstellingen in het domein van creatieve industrie in de rede. De benoeming van de nieuwe directeur wekt in dit opzicht vertrouwen.

Het is in de ogen van de raad net zo belangrijk algemeen publiek als de (internationale) vakgemeenschap te trekken.

Cultureel ondernemerschap

De ambities met betrekking tot ondernemerschap zijn vooral gericht op het verhogen van het percentage van de eigen inkomsten, bijvoorbeeld door meer publiek te trekken, verhuur van ruimtes en bijdragen uit vriendenverenigingen. De raad waardeert deze ambitie, maar kan de optimistische vooruitzichten van NIADEC/AVE niet onderschrijven. De verwachte directe opbrengsten voor 2013 dalen bijvoorbeeld met 25% ten opzichte van de opgetelde bedragen van 2010.

Deze cijfers laten zich slecht rijmen met het plan, waarin wordt gesteld dat er 20% bezuinigd wordt (weliswaar ten opzichte van 2012) en fors hogere eigen inkomsten worden gehaald.

De doelen van NIADEC/AVE moeten in lijn gebracht worden met maatregelen om deze te verwezenlijken.

De marketingstrategie is erop gericht naamsbekendheid te verkrijgen en het publiek bekend te maken met het nieuwe instituut. De raad vindt het belangrijk dat reeds opgebouwde relaties in stand worden gehouden. Zo heeft het Nederlands Architectuur Instituut een waardevolle band met verschillende ministeries en (markt)partijen die bij het uitvoeren van de architectuurnota betrokken zijn.

De raad ziet voor het nieuwe instituut een rol weggelegd in de bevordering van de kwaliteit van het opdrachtgeverschap en bij *matchmaking* processen. Het relatiebeheer moet daarom een zwaarder onderdeel van het marketingplan worden. Voorts vindt de raad het belangrijk dat vanuit de inhoud aan het maatschappelijk draagvlak wordt gewerkt.

Educatie

Educatie wordt in het beleidsplan omschreven als kerntaak. NIADEC/AVE ontwikkelt drie programmalijnen voor het primair en voortgezet onderwijs. De raad vindt het belangrijk dat e-cultuur geïntegreerd wordt in de educatieve programma's.

(Inter)nationaal belang

NIADEC/AVE stelt zich voor te functioneren als zendstation voor internationale activiteiten binnen de beleidsterreinen van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Buitenlandse Zaken, Economische Zaken en Ontwikkelingssamenwerking. De raad hecht eraan dat het instituut zich ook als ontvanger opstelt en internationale activiteiten in Nederland laat plaatsvinden. Gelet op de reeds bestaande, sterke internationale netwerken, heeft de raad er vertrouwen in dat het instituut de internationale positie van de ontwerpende disciplines kan versterken.

Talentontwikkeling

Hoewel de instelling geen directe taak heeft in talentontwikkeling, gaat de raad er wel van uit dat zij gelegenheid biedt aan talent zich te presenteren en/of zich in contact te stellen met actoren in de creatieve industrie. Als platform onderhoudt zij contacten met onder andere onderzoeksinstellingen en universiteiten ten behoeve van het opbouwen en verspreiden van kennis. Het instituut faciliteert op die manier onderzoekstalent.

Bibliotheken

Sectorinstituut Openbare Bibliotheken

€ 14.440.000
geadviseerd subsidiebedrag

€ 14.440.000
gevraagd subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.39 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) heeft als missie de landelijke regiefunctie uit te voeren ten behoeve van een toekomstbestendige, openbare bibliotheekvoorziening. Daartoe initieert het beleid en innovatie binnen de sector. Verder bevordert het verbinding en efficiëntie binnen het openbare bibliotheeklandschap als geheel. Het beoogt tot slot als onderzoeks- en kennisinstituut (wetenschappelijke) visies te ontwikkelen die dienen ter onderbouwing van strategische beleidsvoornemens.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken een subsidiebedrag toe te kennen van € 14.440.000 onder de voorwaarde dat er over een jaar opnieuw een plan wordt ingediend waarin onderstaande elementen aandacht krijgen.

In het nieuwe plan van het SIOB zijn vele relevante ambities helder verwoord. Onduidelijk is echter hoe het SIOB de veelheid aan ambities precies wil bereiken en waar prioriteiten liggen. Dit is voor de raad mede aanleiding de staatssecretaris te adviseren het SIOB over een jaar een nieuw plan te laten indienen. Dan moet duidelijk worden of het SIOB de capaciteiten heeft om een regiefunctie in de sector te vervullen.

De raad mist een aantal elementen in het huidige plan die daarvoor onontbeerlijk zijn:

- Reflectie op het eigen functioneren: wat zijn de behaalde resultaten en op welke wijze wil het SIOB de vele ambities wanneer en waarom precies bereiken?
- Reflectie op de functie van bibliotheken, geabstraheerd van de bestaande infrastructuur.
- Aandacht voor samenwerkingsverbanden (met het onderwijsveld bijvoorbeeld).
- Besteding budget voor digitale content.

Beoordeling

Kwaliteit

Het gebrek aan conceptuele helderheid in het eerdere plan heeft het SIOB met de thans voorliggende aanvraag grotendeels opgelost. Onduidelijk is echter hoe het SIOB de veelheid aan ambities precies wil bereiken en welke prioriteit deze hebben.

In het advies over het eerste beleidsplan stelde de raad vast dat het SIOB blijft opteren voor een beperkte rolopvatting waarbij uitvoerende taken domineren. Uit het nieuwe plan blijkt wederom dat relatief veel middelen aan deze uitvoerende taken worden besteed, terwijl het SIOB juist een regierol ambieert c.q. zou moeten ambiëren. Daartoe moet het SIOB in zijn beleidsplan zich minder oriënteren op het huidige bestel. Het dient een strikt institutionele invalshoek te verlaten en de vraag te beantwoorden op welke wijze de functies waartoe de bibliotheken zijn opgericht in onze samenleving het beste kunnen worden vervuld. Gezien de sinds vijftien jaar structureel dalende gebruikscijfers van de bibliotheek, kan het voortbestaan van de bibliotheek niet voetstoots worden aangenomen, noch mag dit een doel op zichzelf worden.

In het nieuwe plan is het SIOB helder over de ambities met betrekking tot de digitale openbare bibliotheek (Bibliotheek.nl), in zoverre dat men aangeeft wat men wil. Onduidelijk blijft echter hoe het hiervoor beschikbare geld ingezet dient te worden en hoever het digitaliseringsproject thans is gevorderd. Hierbij blijft het van belang dat het plan van Bibliotheek.nl aansluit bij het plan van het SIOB.

Publieksbereik

Uit het plan blijkt dat het SIOB € 10.782.380 wil besteden aan 'aangepast lezenden' en € 301.964 aan de bibliotheek voor de varenden. Vooral het eerste bedrag roept vragen op inzake rendement en effectiviteit. Staat dit bedrag wel in verhouding tot de grootte van de groep gebruikers (30.000, volgens het plan) en tot het aantal jaarlijks te produceren titels (ongeveer 2.500)?

Daar komt bij dat het SIOB aangeeft dat de potentiële doelgroep veel groter is; hoe redt de rest zich? Wanneer deze groep kennelijk zonder hulp van het loket 'aangepast lezen' kan functioneren, is het – zeker gezien het daarvoor beschikbare bedrag – cruciaal op korte termijn te onderzoeken in hoeverre het loket in de huidige opzet nog wel nodig is. Ook de huidige technologische ontwikkelingen geven aanleiding te vermoeden dat op dit terrein grote *efficiency* slagen kunnen worden gemaakt. De raad mist in het herziene plan kritische bezinning op deze punten.

Cultureel ondernemerschap

Uit het plan spreekt op onderdelen weinig autonomie. Beleid, regie en visie dienen naar de mening van de raad tot stand te komen onafhankelijk van de verschillende specifieke belangen van partijen in de sector. Bovendien zou duidelijker kunnen worden aangegeven met welke publieke en private partners de ambities van het SIOB het beste kunnen worden gerealiseerd.

Educatie

Net als in het eerste advies oordeelt de raad positief over de gezamenlijke activiteiten met Bibliotheek op School en Kunst van Lezen.

(Inter)nationaal belang

De raad verwijst voor het oordeel over het (inter)nationaal belang van het SIOB naar het advies in *Slagen in Cultuur*.

Amateurkunst en Cultuureducatie

Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst

€ 4.760.000
geadviseerd subsidiebedrag

€ 4.760.000
gevraagd subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.41 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Het kennisinstituut is een instelling die ondersteunende activiteiten verricht op het terrein van amateurkunst en cultuureducatie, waaronder onderzoek en monitoring, informatievoorziening en professionalisering van de educatiefunctie in de culturele sector. De instelling is een fusie tussen Cultuurnetwerk en Kunstfactor. Het kennisinstituut wil de kwaliteit van cultuureducatie en amateurkunst versterken vanuit de overtuiging dat deelname aan kunst en cultuur in de hele levensloop bijdraagt aan het welzijn van mensen en de leefbaarheid van de samenleving. Het wil dit doen in samenwerking met instellingen uit de cultuur, het onderwijs, de wetenschap, het maatschappelijk middenveld en met overheden, door bestaande en nieuwe kennis te verzamelen, toepasbaar te maken, uit te wisselen en waar mogelijk te verbinden met internationale kennis.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst een subsidiebedrag toe te kennen van € 4.760.000 onder de voorwaarde dat over twee jaar de strategische agenda wordt ingediend waarin onderstaande elementen aandacht krijgen.

De raad beschouwt het nieuwe activiteitenplan van het kennisinstituut als voldoende. Hoewel nog niet alle plannen even concreet zijn uitgewerkt, tekenen de contouren van het nieuwe instituut zich langzaam af. Het is nog onvoldoende duidelijk hoe de diverse plannen van het instituut handen en voeten zullen krijgen en welke richting het precies op zal gaan.

De raad adviseert dan ook het subsidiebedrag toe te kennen onder de voorwaarde dat het kennisinstituut over twee jaar de in het activiteitenplan genoemde strategische agenda indient. Deze agenda dient concreet richting te geven aan de werkwijze van het kennisinstituut.

Beoordeling

Kwaliteit

De raad vond het eerste plan vooral een fusiedocument waarin activiteiten vrij willekeurig werden opgesomd. Het nieuwe plan geeft meer richting aan de activiteiten door het benoemen van vier prioriteiten. Ook de positionering is beter uitgewerkt ten opzichte van het vorige plan.

De vier prioriteiten die het kennisinstituut noemt zijn volgens de raad een goede eerste stap. De missie en visie vragen nog de nodige aandacht evenals concrete doelstellingen. Hoe onderscheidt de nieuwe werkwijze zich van de fusie instituten? Wat maakt het kennisinstituut onmisbaar, wat onderscheidt dit instituut en wat wil men concreet bereiken? Dit kan grondiger worden uitgewerkt.

Het instituut is voornemens een strategische agenda op te stellen na raadpleging van het veld. De raad onderschrijft het belang hiervan en vindt dit een goede ambitie. Mede gevoed door onderzoek kan een dergelijke agenda een duidelijkere richting geven aan de activiteiten van het kennisinstituut. In het plan ontbreekt een planning voor deze agenda. De raad vindt het van belang dat er vanaf 2014 een strategische agenda ligt van waaruit het dan inmiddels gevestigde kennisinstituut gerichter kan opereren.

Publieksbereik

Hoewel er duidelijk een slag is gemaakt, mist het nieuwe activiteitenplan nog steeds een inhoudelijke lijn. De opbrengsten van de activiteiten worden onvoldoende inzichtelijk gemaakt. De raad is een groot voorstander van het koppelen van activiteiten aan het vergaren van kennis en het doen van onderzoek. De eerste stappen hiertoe worden door het kennisinstituut gezet door activiteiten als de Week van de Amateurkunst te koppelen aan het verzamelen van kennis. Dit is bij uitstek een lijn die het kennisinstituut meer zou moeten volgen en de raad is dan ook enthousiast over deze plannen.

Cultureel ondernemerschap

De raad blijft bij zijn opmerking uit het vorige advies. Hij mist voldoende aandacht voor een verdienmodel of het onderzoeken van mogelijkheden naar het ‘vermarkten’ van kennis. Het kennisinstituut zou zich met betrekking tot ondernemerschap creatiever en vernieuwender kunnen tonen. Wat de raad zeer positief vindt is dat er geleidelijk naar een geheel nieuwe Raad van Toezicht wordt gewerkt. Ook onderschrijft de raad het profiel van zowel de Raad van Toezicht als de nieuwe bestuurder. Het is naar de mening van de raad een belangrijke stap om bestuurlijke vernieuwing in gang te zetten.

Educatie

De raad had in het vorige advies kritiek op de beperkte aandacht die werd geschonken aan amateurkunst. Naar de mening van de raad is in het nieuwe plan de balans tussen cultuureducatie en amateurkunst hersteld.

Het kennisinstituut noemt in het kader hiervan de transitie van docent naar *coach* binnen de amateurkunst een belangrijke ontwikkeling en wil deskundigheid bevorderen door bijvoorbeeld methodiekontwikkelingen te inventariseren en bijeenkomsten te organiseren.

Het is naar de mening van de raad goed dat op deze ontwikkeling ingespeeld wordt en hij ziet hier ook mogelijkheden binnen de kunstvakopleidingen. Het kennisinstituut beschikt over een leerstoel erfgoed bij de Ersamus Universiteit Rotterdam en een leerstoel cultuureducatie- en participatie bij de Universiteit Utrecht. Dit is een sterk punt van het instituut en de raad adviseert deze posities verder uit te buiten, bijvoorbeeld bij het opstellen van de onderzoeksagenda. Het gezag van de leerstoelen kan richting geven aan de verdere ontwikkeling van het culturele veld.

(Inter)nationaal belang

De raad vindt het positief dat het instituut reflecteert op ontwikkelingen in het buitenland en voornemens is kennis te delen en uit te wisselen. De raad adviseert aandacht te geven aan een onderscheidend internationaal profiel. Gezien het hoge niveau van de cultuureducatie en amateurkunst in Nederland liggen daar zeker kansen. Hij is dan ook benieuwd naar de concrete uitwerking van deze plannen.

Bovensectorale ondersteunende instellingen

Dutch Centre for International Cultural Cooperation

Dutch Centre for International Cultural Cooperation (DCICC) wil internationale activiteiten op het gebied van cultuur, media en erfgoed versterken en stimuleren en daarmee de Nederlandse internationale samenwerking verrijken. De instelling geeft aan deze missie te realiseren door het stimuleren, ondersteunen en organiseren van internationale culturele activiteiten en het bevorderen van mobiliteit.

€ 880.000
geadviseerd subsidiebedrag

€ 880.000
gevraagd subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.43 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert de Stichting Dutch Centre for International Cultural Cooperation een subsidiebedrag toe te kennen van € 880.000. Aangezien DCICC nog van start moet gaan, adviseert de raad de organisatie halverwege de subsidieperiode om een tussenrapportage met betrekking tot de uitvoering van de plannen te vragen.

De subsidieaanvraag is het plan van drie fuserende instellingen, die vanaf 2013 zullen opgaan in één organisatie, het Dutch Center for Cultural Cooperation. Uit het plan blijkt dat een directeur/bestuurder is benoemd voor de dagelijkse leiding van de organisatie met ingang van 2013.

De raad was in zijn vorige advies positief over het feit dat de instellingen midden in een fusieproces een gezamenlijk plan hadden ingediend. Toch meende hij dat het plan op een aantal onderdelen niet concreet genoeg was. Hij vroeg daarom om meer informatie.

De stichting is er in korte tijd in geslaagd het plan meer te concretiseren en de gevraagde aanvullende informatie te leveren. Dat verheugt de raad. De nieuwe organisatie bundelt de kennis, de deskundigheid en de netwerken van Trans Artists, Cultureel ContactPunt, MEDIADesk en SICA door de samenstelling van drie clusters: Prioriteitsgebieden, Europa en Mobiliteit. In het nieuwe plan zijn daar de clusters Dienstverlening aan de ambassadeposten en Erfgoed aan toegevoegd. Door het benoemen en structureren van activiteiten ontstaat een duidelijker beeld van de organisatie.

Beoordeling

Kwaliteit

Uit het nieuwe plan komt duidelijk één organisatie naar voren. Dat ziet de raad als een grote verbetering. Er is nu sprake van meer synergie tussen de clusters. In het hoofdstuk De kracht van samenwerking komt wat dat betreft ook de kracht van de nieuwe instelling naar voren. De raad ziet met belangstelling uit naar de uitwerking van de plannen. De doelstellingen zijn helder omschreven, maar het ontbreekt nog aan meetbare doelen (*output*) op grond waarvan evaluatie kan plaatsvinden. De doelen zijn vooral vanuit het beleid van de departementen beschreven en veel minder vanuit de behoeften van het veld.

De raad zou graag een heldere verbinding zien tussen de vraag van de departementen en de behoeften van het veld. In een bijlage bij het plan worden internationale netwerken en partners genoemd. De raad mist een nadere uitwerking van de samenwerking van de fusiepartners met genoemde organisaties. Hij hoopt dat DCICC nadrukkelijk zal investeren in internationale samenwerkingsverbanden.

Publieksbereik

In het nieuwe plan is de samenwerking met de cultuurfondsen en de ondersteunende instellingen omschreven. De raad merkt op dat deze vooral pragmatisch is en lijkt voort te komen uit financiële motieven. Hij mist een helder uitgewerkt plan voor inhoudelijke samenwerking, waarin in kaart wordt gebracht wie zich aan welke taken verbindt en hoe de rollen onderling worden afgestemd, gebruik makend van ieders expertise. Zo lijkt afstemming met het Mondriaan Fonds op het gebied van erfgoed voor de hand liggend, gezien de internationale activiteiten van het fonds op dit terrein. Met betrekking tot de beschreven gevolgen van de subsidiekortingen, verwacht de raad dat deze niet ten koste gaan van de dienstverlening aan het veld. Zo zou hij het schrappen van de algemene *helpdesk* functie betreuren.

Cultureel ondernemerschap

DCICC ontvangt subsidies van het ministerie van Buitenlandse Zaken en het ministerie van OCW voor de uitvoering van de kerntaken. Financiering van projecten en programma's geschiedt uit (publieke) fondsen, sponsoring en bijdragen van derden. In het plan wordt niet of nauwelijks aandacht besteed aan cultureel ondernemerschap.

De raad gaat ervan uit dat *efficiency* winst valt te behalen uit de fusie. Dit komt niet naar voren in het activiteitenplan.

Educatie

Vanwege de opdracht aan de instelling en de aard van haar activiteiten, ziet de raad dit criterium niet als relevant. Hij verwijst naar zijn opmerking hierover in *Slagen in Cultuur* op pagina 18.

(Inter)nationaal belang

Als bovensectorale ondersteunende instelling voor het internationaal cultuurbeleid versterkt en stimuleert DCICC internationale activiteiten op het gebied van cultuur, media en erfgoed. De raad is hier positief over.

Advies reactie

Podiumkunsten
Theater

Theater Instituut Nederland

Reactie

Hoewel de reactie van het Theater Instituut Nederland (TIN) – op onderstaande uitzondering na – geen feitelijke onjuistheden betreft, gaat de raad hieronder toch in op een aantal aspecten van de brief van het TIN.

Het is feitelijk onjuist dat de raad aangaf dat het TIN samenwerking zoekt met de Vrije Universiteit Amsterdam. In het advies had moeten staan dat het TIN beoogt samen te werken met de Universiteit van Amsterdam.

Het TIN benadrukt in de reactie het belang van financiering om de collectie, die ook door de raad als belangwekkend gekwalificeerd werd, te kunnen borgen. Tevens stelt het TIN niet als een presentatie-instelling te functioneren.

De raad stelde inderdaad de collectie van documentaire waarde te vinden. Omdat het TIN zich positioneert als nomadisch museum en de traditionele koppeling tussen vaste presentatie en publieksbereik wordt losgelaten, is de raad echter van mening dat de collectie ondergebracht kan worden bij een collectiebeherende instelling die daartoe goed geëquipeerd is.

Overigens vindt het TIN als het om borging van de collectie gaat een medestander in de Tweede Kamer. De kamer heeft de motie Van der Werf/Klijnsma aangenomen en daarmee verzocht het cultuurgoed van het TIN zorgvuldig te borgen en indien nodig onder andere de eigen bestemmingsreserves hiervoor aan te wenden.

In het kader van het museaal besteladvies komt de raad terug op de problematiek van de borging van collecties.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over het Theater Instituut Nederland bij te stellen.

Slagen in Cultuur
Het vervolg 2

31 augustus 2012

Slagen in Cultuur
Het vervolg 2

31 augustus 2012

De Raad voor Cultuur adviseert de regering over de toekenning van subsidies aan instellingen in het kader van de culturele basisinfrastructuur 2013 – 2016. Op 21 mei 2012 heeft de raad daarvoor zijn advies *Slagen in Cultuur* gepubliceerd; op 13 augustus 2012 heeft de raad een aanvullend advies uitgebracht: *Slagen in Cultuur*, *Het vervolg*.

Ook dit advies, *Slagen in Cultuur*, *Het vervolg 2*, maakt onderdeel uit van de procedure die resulteert in de subsidiebesluiten die het kabinet op Prinsjesdag – 18 september 2012 – openbaar maakt. Dit advies bestaat uit twee delen.

Het eerste deel behandelt de aanvragen voor de plek van symfonieorkest met begeleidingsactiviteiten voor dans, die de raad – zoals aangekondigd in *Slagen in Cultuur, Het vervolg* – nog moest afronden. De aanvragen zijn volgens dezelfde methode behandeld en beoordeeld als bij het advies *Slagen in Cultuur*. Ook heeft de raad analyses van ondernemerschap (door RebelGroup/Kwink Groep) en educatie (door onderzoeks- en adviesbureau Claudia de Graauw) gebruikt.

Naast de beoordeling van de individuele aanvragen heeft de raad ook een integrale afweging gemaakt. Die heeft geleid tot een positief oordeel over Holland Symfonia.

Het tweede deel betreft de advisering over twee reacties van instellingen naar aanleiding van het advies *Slagen in Cultuur, Het vervolg*.

De raad ziet in de reacties geen aanleiding zijn oorspronkelijke advies te herzien.

Adviezen

Podiumkunsten
Symfonieorkesten

Integrale afweging

Er zijn drie aanvragen ingediend voor symfonieorkest met begeleidingsactiviteiten voor dans: Holland Symfonia, Residentie Orkest en Stichting Kernensemble.

Het Residentie Orkest en Stichting Kernensemble hebben gebruikgemaakt van een nieuwe mogelijkheid in de regeling 'aanvullende aanvraagronde culturele basisinfrastructuur'. Volgens deze regeling kan het beschikbare budget voor de begeleiding van dans verdeeld worden over meer dan één instelling. De instellingen hebben het budget en de taken onderling verdeeld. Voor een volledige invulling van de begeleiding zijn er dus twee opties: Holland Symfonia en de combinatie Residentie Orkest / Stichting Kernensemble. De raad heeft de drie plannen afzonderlijk en in samenhang beoordeeld en vervolgens zijn integrale afweging gemaakt.

In *Slagen voor Cultuur* heeft de raad zijn zorgen geuit over de kwaliteitsborging, als musici te weinig perspectief zouden hebben door de beperkte omvang van hun aanstelling en het feit dat zij binnen hun dienstverband louter 'in de bak' zouden kunnen spelen. Beide varianten (Holland Symfonia en de combinatie Residentie Orkest / Stichting Kernensemble) gaan hierop in. De uitwerking en invulling zijn echter verschillend.

Het Residentie Orkest zet haar capaciteit in vanuit het eigen orkest dat een uitgebreide podiumtaak heeft. Hoe deze kerntaak zich exact gaat verhouden tot de begeleidingstaak ontbreekt in de aanvraag van het orkest, maar de kwaliteit lijkt voldoende gewaarborgd.

Stichting Kernensemble geeft aan dat musici in vaste dienst (0,5 fte) onder nader te bepalen voorwaarden op *freelance* basis beperkt kunnen remplaceren bij optredens van het Nederlands Philharmonisch Orkest (NedPhO). Dit is echter geen garantie voor de musici. De mogelijkheden zijn afhankelijk van de concerttaak en de omvang van het NedPhO.

Holland Symfonia is er door een versoepeling van arbeidsvoorwaarden en het terugbrengen van de vaste kern in geslaagd ruimere vaste aanstellingen (0,7 – 1,0 fte) aan te bieden. Naast de begeleidingstaak kan het orkest daarmee de opgebouwde ervaring en expertise op het gebied van educatieve activiteiten op bescheiden schaal continueren. De garantie van een gemengde praktijk en ruimere dienstverbanden zijn positief voor de kwaliteitsborging.

Zowel Stichting Kernensemble als Holland Symfonia kiezen voor een vaste kern van respectievelijk 41 en 45 musici en een schil van *remplaçanten* van respectievelijk 22 en 17 musici. In beide gevallen zal er een nieuwe balans moeten ontstaan. De keuzes met betrekking tot de samenstelling en totstandkoming van de orkesten zijn echter verschillend.

Holland Symfonia geeft zich rekenschap van de benodigde kwaliteiten voor het balletrepertoire door de blazers in de vaste kern dubbel te bezetten. Stichting Kernensemble kiest in haar aanvraag voor een enkele bezetting bij de blazers. De stichting zal een heel nieuw orkest moeten oprichten en geeft aan hiervoor, in verband met de korte tijd die rest voor aanvang van de begeleidingstaak, een overgangssituatie te moeten creëren. Het zal enkele jaren vergen voor het orkest het gewenste kwaliteitsniveau heeft bereikt, maar per 1 januari 2013 moet het al operationeel zijn.

De kleine kern van Holland Symfonia kan de huidige begeleidingsactiviteiten in afgeslankte vorm direct voortzetten en de opgebouwde kwaliteit, gelet op de omstandigheden, maximaal benutten.

De raad constateert dat het budget weinig ruimte laat. De aanvraag van Holland Symfonia laat een beperkte speelruimte zien. Het orkest zal na de reorganisatie moeten investeren in het creëren van meer speelruimte. De opzet die de Stichting Kernensemble voorstelt, brengt veel onzekerheden met zich mee, zowel bij de start en opbouw van het nieuwe orkest als op de langere termijn. Er wordt aangesloten bij het NedPhO maar tegelijkertijd bestaat er, onder voorwaarden, een eenzijdige afhankelijkheid van het NedPhO en worden er verschillen in perspectief gecreëerd voor musici in beide orkesten. Dit is volgens de raad een onhoudbare situatie.

Alles overziend is de raad van mening dat de begeleidingstaak moet worden ondergebracht bij Holland Symfonia.

Stichting Kernensemble

€ 0
geadviseerd subsidiebedrag

€ 3.100.000
gevraagd subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.16 in samenhang met artikel 3.50 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De missie van de instelling luidt: “Stichting Kernensemble verzorgt als modern orkestbedrijf de symfonische begeleidingen van de dansvoorstellingen van Het Nationale Ballet in Het Muziektheater Amsterdam. Voorstellingen vinden ook plaats op podia buiten Amsterdam of Nederland. De kwaliteit van de orkestbegeleiding beantwoordt aan het internationale topniveau dat bij voorstellingen van het Nationale Ballet verwacht mag worden.”

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Kernensemble geen subsidie toe te kennen.

Stichting Kernensemble zal voor het invullen van de begeleidingstaak een nieuw orkest formeren. Het orkest zal gelieerd zijn aan het Nederlands Philharmonisch Orkest (NedPhO). Doel van deze samenwerking is een deel van de musici een breder perspectief te bieden dan alleen ‘in de bak’ spelen. Daarnaast zijn er naar verwachting *efficiency* voordelen te behalen doordat het nieuwe orkest management, facilitaire en overige ondersteunende taken kan inkopen bij het NedPhO.

Op 1 januari 2013 moet de nieuw te formeren begeleidingskern van start. Het zal echter veel tijd vergen een kwalitatief goede begeleidingskern op te bouwen, vooral omdat ruim ⅓ van de benodigde musici niet in vaste dienst is. Musici bij Stichting Kernensemble krijgen een aanstelling van 0,5 fte en kunnen daarnaast *freelance* ook als *remplaçant* werken bij het NedPhO. In de aanvraag worden over dit laatste verwachtingen uitgesproken, maar geen garanties geboden. Het toekomstperspectief en de arbeidsvoorwaarden brengen voor de musici veel onzekerheden met zich mee. Naast het feit dat het orkest op 1 januari 2013 al operationeel moet zijn en het zich dan nog in de aanloopfase bevindt, is de raad van mening dat het plan niet voldoende garanties biedt om op redelijke termijn de gewenste kwaliteit te kunnen bereiken.

Er zijn meerdere aanvragen ingediend voor symfonieorkest voor begeleiding dans. De raad adviseert de aanvraag van Stichting Kernensemble niet te honoreren. Voor een toelichting op de onderlinge afweging verwijst de raad naar de integrale afweging symfonieorkesten.

Beoordeling

Kwaliteit

Om invulling te kunnen geven aan de begeleidingsactiviteiten voor Het Nationale Ballet zal de instelling een nieuw orkest formeren en exploiteren.

Om musici voldoende perspectief te kunnen bieden en de kwaliteit van de basisbezetting en de invulling van sleutelposities te kunnen waarborgen, is een samenwerking opgezet met het Nederlands Philharmonisch Orkest (NedPhO). Dit orkest verzorgt podiumconcerten en operabegeleidingen van een hoge artistieke kwaliteit. Musici bij Stichting Kernensemble krijgen een aanstelling van 0,5 fte en kunnen op *freelance* basis in beperkte mate remplaceren bij het NedPhO. Stichting Kernensemble benoemt weliswaar de combinatie met de concerttaken als een kritische succesfactor, maar stelt deze tegelijkertijd afhankelijk van de huidige omvang van de concerttaak van het NedPhO. Stichting Kernensemble heeft hierop echter geen invloed. De raad constateert dat het vooruitzicht op extra werk bij het NedPhO geen recht is en daarmee de musici geen zeker perspectief biedt.

De instelling kiest voor een vaste kern van 41 musici en een flexibele schil van 22 musici. In relatie tot het repertoire voor begeleiding van ballet en dans en de kwaliteitsborging vindt de raad de keuze voor enkel bezette blazers in de vaste kern onvoldoende. Het opbouwen van een kwalitatief goed orkest kost tijd. Dit opbouwtempo wordt vertraagd omdat structureel ruim ⅓ van de musici *remplaçant* is. Daarnaast geeft de instelling aan dat vanwege het complexe wervingsproces de beoogde verhouding vaste/*freelance* musici geleidelijk wordt bereikt. De korte termijn voor de start van de activiteiten op 1 januari 2013 staat een goed begin in de weg.

De instelling ligt toe waarom zij ervoor gekozen heeft het kernensemble in een aparte stichting onder te brengen. De raad heeft echter twijfels bij deze opzet. Er is een sterke mate van afhankelijkheid van de ontwikkelingen bij het NedPhO, ook op het punt van kwaliteitsborging. De stichting heeft hierop echter geen invloed.

Publieksbereik

Voor publieksbereik heeft de instelling geen specifieke eigen doelstelling en stelt zij zich coöperatief op richting de afnemer van het orkest, Het Nationale Ballet.

Cultureel ondernemerschap

Het kernensemble zal taken op het gebied van management, HRM, administratie en facilitaire ondersteuning inkopen bij het NedPhO. De raad is positief over mogelijke *efficiency* voordelen die dit kan opleveren, maar vindt de besparingen onvoldoende in de aanvraag terug.

De raad constateert dat de *governance* nog niet nader is uitgewerkt. Het is nog onduidelijk of er een bestuursmodel of een raad van toezichtmodel komt, en met welke competenties en achtergrond deze vervolgens gevuld zal worden.

De raad acht dit van belang voor de positionering van het nieuwe orkest, ook ten opzichte van het NedPhO.

Educatie

Educatieve activiteiten vormen geen onderdeel van deze aanvraag. Op het gebied van educatie participeert de instelling in de activiteiten van Het Nationale Ballet.

(Inter)nationaal belang

Het Nationale Ballet opereert in een internationale context. De kwaliteit van de begeleidingsactiviteiten moet hierbij aansluiten (zie hiervoor het oordeel onder Kwaliteit).

Als zelfstandig orkest vervult het verder geen rol op de (inter) nationale podia, aangezien het orkest uitsluitend een begeleidingstaak heeft.

Holland Symfonia

€ 3.500.000
geadviseerd subsidiebedrag

€ 3.500.000
gevraagd subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.16 in samenhang met artikel 3.50 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De missie van de instelling luidt: “Het Orkest van Het Nationale Ballet is het symfonieorkest voor de begeleiding van de dans. Wij zijn, ook in de nieuwe subsidiesituatie, de unieke begeleider van Het Nationale Ballet en Het Nederlands Danstheater. Wij begeleiden hun 106 voorstellingen die circa 107.500 bezoekers per jaar trekken. Het orkest is bovendien een vooraanstaande educatieve speler en trekt met zijn aan balletbegeleiding gelinkte educatiepraktijk (familie- en schoolvoorstellingen) jaarlijks 17.500 bezoekers.”

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Het Nederlands Ballet- en Symfonieorkest Holland Symfonia een subsidie toe te kennen van € 3.500.000.

De instelling wil met ‘Het Orkest van het Nationale Ballet’ de begeleidingsactiviteiten van de dans voortzetten. Met een kern van 45 ervaren musici in vaste dienst, 17 *freelancers* en een evenwichtig formatieplan wordt de kwaliteit voldoende gewaarborgd. Het orkest speelt naast de voorstellingen ‘in de bak’ ook een bescheiden maar voldoende aantal symfonische, educatieve concerten op het podium. Mede door deze gemengde praktijk kan het orkest de komende jaren zijn begeleidingstaak goed uitvoeren. De instelling geeft aan jaarlijks 106 begeleidingen te willen uitvoeren. Volgens de raad is een jaarlijkse output van circa 90 begeleidingen voldoende voor de invulling van de taak. Hij adviseert de ruimte die hierdoor ontstaat in te zetten voor de ontwikkeling van de organisatie.

Er zijn meerdere aanvragen ingediend voor symfonieorkest voor begeleiding dans. De raad adviseert de aanvraag van Holland Symfonia te honoreren. Voor een toelichting op de onderlinge afweging verwijst hij naar de integrale afweging symfonieorkesten.

Beoordeling

Kwaliteit

Het orkest wil in de komende subsidieperiode jaarlijks 106 begeleidingen en twintig (educatieve) concerten verzorgen. Het plan voorziet in een orkest van 45 musici in vaste dienst met een aanstelling van 0,7 fte; voor sleutelposities (aanvoerders/concertmeester) is de aanstelling bovendien ruimer. Voor de basisbezetting wordt de kern aangevuld met 17 *remplaçanten*, zodat hiermee de verhouding flexibel ten opzichte van vast ruim ¼ is. Om dit uitgangspunt te bereiken zal de huidige formatie fors moeten inkrimpen en zal er een nieuw evenwicht moeten ontstaan.

De instelling geeft aan dat vooronderzoek heeft laten zien dat musici die de kwaliteit in belangrijke mate bepalen, kunnen worden behouden voor het orkest. Zo kunnen de kennis van en ervaring met het repertoire en de taak 'begeleiding dans' worden voortgezet. Ook is hiermee de kwaliteit van het uitvoeringsniveau vanaf 2013 geborgd.

Publieksbereik

Het orkest bereikt zijn grote publiek via Het Nationale Ballet en het Nederlands Danstheater. Voor de educatieve activiteiten worden samenwerkingsverbanden met huidige partners als Het Concertgebouw en Het Nationale Ballet / Muziektheater gecontinueerd. De projecten worden veelal in coproductie gerealiseerd.

Cultureel ondernemerschap

De instelling wil ten opzichte van haar eerdere aanvraag uit februari 2012 een grotere output realiseren door versoepeling van de arbeidsvoorwaarden en reductie van de omvang van de vaste kern. Naar de mening van de raad blijft de staf met 4,4 fte beperkt van omvang en biedt het verdienmodel, gelet op de omvang van de opgelegde taak, weinig speelruimte.

De raad constateert echter ook dat Holland Symfonia met 106 begeleidingen hoog inzet, zowel ten opzichte van 2009 – 2010 als ten opzichte van de andere aanvragen. De raad is van mening dat circa 90 begeleidingen per jaar voldoende zijn en adviseert de budgettaire ruimte die hierdoor ontstaat te investeren in de eigen organisatie.

Om de organisatie in de komende jaren verder te ontwikkelen, beveelt de raad aan om binnen het perspectief van de beschikbare middelen een strategie te ontwikkelen die op termijn leidt tot aansluiting bij een grotere organisatie, óf een model waarbij educatieve activiteiten (deels) zelfstandig kunnen worden uitgevoerd.

Educatie

Holland Symfonia heeft een uitstekende reputatie opgebouwd met zijn educatieve activiteiten. De raad is positief over de invulling van deze maatschappelijke podiumactiviteit. De aanvraag maakt onvoldoende duidelijk hoe het orkest deze activiteit zal kunnen blijven ontwikkelen binnen de eigen organisatie. Het plan geeft immers geen inzicht of binnen de staf specifiek ruimte voor educatie is gereserveerd.

(Inter)nationaal belang

Het orkest begeleidt de twee instellingen voor dans die opereren binnen een internationale context. De kwaliteit van het begeleidingsorkest moet hierbij aansluiten (zie hiervoor het oordeel onder Kwaliteit).

Residentie Orkest

€ 0
geadviseerd subsidiebedrag

€ 400.000
gevraagd subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.16 in samenhang met artikel 3.50 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Het Residentie Orkest verzorgt het symfonisch repertoire in en rond Den Haag. De missie van de instelling luidt: “Het Residentie Orkest voorziet als ondernemend symfonieorkest op vernieuwende wijze in de behoefte aan klassieke muziek en klassieke muziekeducatie in de zuidelijke Randstad. Het orkest versterkt maatschappelijke samenhang en verstevigt het economisch profiel en het vestigingsklimaat van Den Haag als internationale stad van vrede en recht. Het Residentie Orkest is hoeder, promotor en vernieuwer van het klassieke muzikale erfgoed”.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Het Residentie Orkest geen subsidie toe te kennen voor begeleidingsactiviteiten voor dans.

Het Residentie Orkest maakt gebruik van de mogelijkheid die de aanvullende regeling biedt om subsidie aan te vragen voor een deel van de begeleidingsactiviteiten voor de dans. Het gaat om de begeleiding van één jaarlijkse productie van het Nederlands Danstheater.

De aanvraag is beperkt en gaat kort in op de lastenstructuur van deze taak en de relatie met het Nederlands Danstheater. Naar de mening van de raad gaat de aanvraag onvoldoende in op de wijze waarop invulling gegeven wordt aan de begeleidingstaak en hoe deze zich verhoudt tot de huidige kerntaak van het orkest.

Er zijn meerdere aanvragen ingediend voor symfonieorkest voor begeleiding dans. De raad adviseert de aanvraag van Het Residentie Orkest niet te honoreren. Voor een toelichting op de onderlinge afweging verwijst hij naar de integrale afweging symfonieorkesten.

Beoordeling

Kwaliteit

Het orkest verwijst hiervoor naar de aanvragen van het Residentie Orkest en het Nederlands Danstheater. De kwaliteit van het orkest is zeer zeker voldoende voor de begeleiding van het Nederlands Danstheater. In de aanvraag ontbreekt echter een toelichting op hoe deze begeleidingstaak zich gaat verhouden tot de huidige concerttaak van het orkest, de operabegeleiding en de te ontwikkelen samenwerking met het Rotterdams Philharmonisch Orkest. De aanvraag is hiervoor te beknopt.

Publieksbereik

Publieksbereik is geen onderdeel van deze aanvraag. De instelling verwijst hiervoor naar de hoofdaanvragen van het Residentie Orkest en het Nederlands Danstheater.

Cultureel ondernemerschap

De aanvraag en begroting zijn ingericht op een minimum van 48 voorstellingen per subsidieperiode. Het aan te vragen budget is met het Nederlands Philharmonisch Orkest afgestemd. De samenwerking past binnen de visie hierop met andere culturele instellingen in Den Haag. In de aanvraag komt echter niet naar voren op welke wijze dit ook kan leiden tot meerwaarde en/of synergievoordelen, en hoe deze begeleidingstaak organisatorisch ingepast wordt in de seizoensplanning.

Educatie

Educatie is geen onderdeel van deze aanvraag. De instelling verwijst hiervoor naar de hoofdaanvragen van het Residentie Orkest en het Nederlands Danstheater.

(Inter)nationaal belang

(Inter)nationaal belang is geen onderdeel van deze aanvraag. De instelling verwijst hiervoor naar de hoofdaanvragen van het Residentie Orkest en het Nederlands Danstheater.

Advies reacties

Beeldende kunst

Rijksakademie van beeldende kunsten

Reactie

De Rijksakademie van beeldende kunsten heeft gereageerd op het advies over het nieuwe topinstituut voor beeldende kunst, waarvoor de Rijksakademie en De Ateliers een samenwerkingsplan hebben ingediend.

De instelling constateert allereerst dat de raad in zijn advies niet refereert aan de begeleidende brief aan de staatssecretaris bij het samenwerkingsplan, waarin een aantal randvoorwaarden wordt genoemd. Deze voorwaarden zijn volgens de instelling noodzakelijk om de toekomstige samenwerking mogelijk te maken.

De raad heeft wel degelijk kennisgenomen van de brief, maar vond het niet noodzakelijk er in zijn advies expliciet naar te verwijzen. In de brief staat immers dat de randvoorwaarden ook in het samenwerkingsplan zelf worden toegelicht.

De raad heeft in het advies *Slagen in Cultuur* als randvoorwaarde genoemd dat de Rijksakademie en het ministerie van OCW een oplossing moeten vinden voor de hoge huisvestingskosten en personele lasten van de instelling. De raad vindt dat nog steeds. Daarnaast is de raad, evenals de aanvragende instellingen, van mening dat een substantieel deel van het bedrag van € 2.500.000 voor talentontwikkeling bij het Mondriaan Fonds ten goede moet komen aan de postacademische instellingen in Nederland en het Europees Keramisch Werkcentrum.

De instelling schrijft in haar reactie dat het Mondriaan Fonds een bedrag van € 1.200.000 heeft gereserveerd; het bedrag is gereserveerd voor aanvragen van individuele beurzen voor de Rijksakademie en De Ateliers.

De instelling constateert dat de raad zich niet uitspreekt over het pleidooi in de brief dat het Rijk ook na 2016 talentontwikkeling in de beeldende kunsten moet subsidiëren.

De raad erkent dat talentontwikkeling – als gevolg van de bezuinigingen – onder druk staat. De raad beoordeelt het nieuwe samenwerkingsplan in het licht van het gegeven dat de rijksoverheid na 2016 stopt met de subsidiëring van postacademische instellingen.

De nieuwe plannen moeten daarom maatregelen bevatten die aansturen op een positie na 2016, zonder rijkssubsidie. De raad is van mening dat de Rijksakademie zich sterker bewust moet tonen van de gewijzigde omstandigheden.

Verder schrijft de instelling dat de raad ten onrechte beweert dat het exploitatietekort in de begroting voor 2013 gecompenseerd wordt door de *efficiency* winst in de jaren erna. De Rijksakademie stelt dat dit tekort in 2013 gedekt moet worden door de verwachte transitie- en frictiekosten van het ministerie van OCW.
Dit wordt dus niet opgevangen in de begrotingen van de komende jaren. Volgens het samenwerkingsplan wordt er vanaf 2014, als gevolg van de fusie, *efficiency* winst geboekt.

De raad erkent dat hij de dekking van het exploitatietekort in 2013 foutief in het advies heeft beschreven. Hij heeft kennisgenomen van de wijze waarop de instelling dit tekort verwacht te ondervangen.

Tot slot constateert de Rijksakademie dat de raad in het advies geen uitspraken doet over de veronderstelling van de instelling dat het ministerie zorg draagt voor de gebruiksvergoeding voor de huisvesting.

De raad is van mening dat deze zaken horen bij de oplossing die de Rijksakademie en het ministerie moeten vinden voor de hoge huisvestingskosten.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het advies van 13 augustus 2012 over De Ateliers / Rijksakademie van beeldende kunsten bij te stellen.

Bibliotheken

Sectorinstituut Openbare Bibliotheken

Reactie

Het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) betoogt dat de voorwaarde die de raad bij het advies stelt – een nieuw plan binnen een jaar – hem zal belemmeren in zijn functioneren op de strategische, meerjarige onderwerpen.

Deze stellingname bevreemdt de raad. Een nieuw, verbeterd activiteitenplan, waarin onder meer scherpe prioritering is aangegeven, zal de positie van het instituut juist verbeteren.

Het SIOB geeft aan dat hij tegelijk met de aanvraag een meerjarenbeleidsplan heeft gepubliceerd en vraagt zich af of de raad zijn advies alleen op de tekst uit de aanvraag heeft gebaseerd.

Dat is inderdaad het geval. Daarnaast heeft hij uiteraard alle relevante informatie tot zich genomen.

Volgens het SIOB negeert de raad het feit dat het ministerie van OCW de bedragen van 'Aangepast Lezenden', 'Varenden' en 'Besteltaken' vaststelt. Hij vindt het ook spijtig dat de raad voorbij gaat aan de intenties van het SIOB om juist ten aanzien van het bereik een forse vooruitgang te boeken.

Dit laat volgens de raad onverlet dat de wijze waarop deze grote bedragen worden besteed zeer summier wordt toegelicht. Met name wat het budget voor Aangepast Lezen betreft (€ 10.782.380) heeft de raad vragen over rendement en effectiviteit; hoe verhoudt dit bedrag zich tot de grootte van de groep gebruikers (30.000)? Deze vragen staan los van het feit of OCW deze bedragen vaststelt of niet. Daarbij constateert het SIOB zelf dat de potentiële doelgroep veel groter is; inzetten op een forse vooruitgang mag redelijkerwijze worden verwacht.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het advies van 13 augustus 2012 over het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken bij te stellen.

Slagen in Cultuur
Het vervolg 3

17 september 2012

Advies reacties

Podiumkunsten
Symfonieorkesten

Stichting Kernensemble

Reactie

Stichting Kernensemble geeft aan een aantal onjuiste/ongefundeerde aannames en veronderstellingen te constateren in het advies.
Met name op het punt van (borging van) artistieke kwaliteit en duurzaamheid geeft de instelling aan het advies van de raad ten opzichte van zijn eerdere advies niet te kunnen duiden. In deze reactie wordt de opzet van de brief van het Kernensemble gevolgd.

Remplaceren

Stichting Kernensemble geeft aan dat er ten onrechte een negatieve aanname gedaan wordt over het remplaceren bij het Nederlands Philharmonisch Orkest (NedPhO) door musici in dienst van het Kernensemble. De instelling geeft aan dat remplaceren voor de musici met een vaste aanstelling bij het Kernensemble niet vrijblijvend is: het wordt van de musici verwacht dat zij structureel en substantieel remplaceren in concert- en operaproducties van het NedPhO. Dit wordt in de aanstelling wederzijds overeengekomen. De instelling licht daarnaast toe waarom zij van mening is dat de ervaring van musici in een volwaardig symfonieorkest wezenlijk groter en relevanter is dan is voorzien in de toekomstplannen van Holland Symfonia (educatie).

In de aanvraag schreef de Stichting Kernensemble de combinatie met de concerttaken bij het NedPhO te zien als een kritische succesfactor. De instelling licht in aanvulling op de aanvraag toe dat deze taakverdeling niet vrijblijvend is.

De raad beschouwt dit als een goed uitgangspunt. Het feit blijft echter dat er sprake is van een aanstelling van slechts 0,5 fte en dat de aanvulling hierop op *freelance* basis wordt ingevuld.

Over de kwaliteit van het NedPhO, waar de musici zullen remplaceren, is de raad helder en positief. Deze wordt in het advies over het kernensemble door de raad niet in twijfel getrokken.

In haar reactie vergelijkt de instelling de omvang van de concerttaak met operaorkesten in Duitsland waar bij een fulltime aanstelling gemiddeld tien concertprogramma's naast de operataak gespeeld worden.

Dit is een helder uitgangspunt, echter niet één op één door te trekken naar vijf concertprogramma's boven op een aanstelling van 50%. Het gaat immers niet om de verhouding tussen concertprogramma's en de begeleidingstaak, maar om de omvang en samenstelling van het takenpakket. De musici met een vaste aanstelling in het Kernensemble krijgen geen garantie op minimaal vijf complete concertprogramma's.

Kwaliteit en startniveau

Ten aanzien van kwaliteit en startniveau gaat de instelling in op een aantal passages uit het advies over twee onderwerpen: de (op)startfase van het nieuwe orkest en de gemaakte keuze voor de bezetting van instrumentgroepen in de vaste kern.

Dat het orkest op 1 januari 2013 al operationeel moet zijn, is inderdaad een onjuiste veronderstelling. De eerste repetitieperiode start enkele weken later.

Wat de raad echter heeft willen aangeven, sluit aan bij wat de instelling zelf in haar aanvraag heeft weergegeven: een hechte orkestcultuur en samenspel op hoog niveau moeten kunnen worden ontwikkeld. Een van de focusgebieden voor de periode 2013 – 2016 is de start en ontwikkeling van een nieuw succesvol begeleidingsorkest.

Het aanstellen van goede musici betekent nog niet dat het meteen een goed orkest is. Dit is een proces waarin moet worden geïnvesteerd. De raad heeft op basis van de aanvraag in zijn advies een aantal factoren benoemd die deze ontwikkeling vertragen of zouden kunnen belemmeren.

Met betrekking tot de bezetting van de instrumentgroepen geeft de instelling aan dat niet de volledige blazerssectie in de vaste bezetting enkel is bezet en licht zij toe dat voor de overige invulling het orkest gebruikmaakt van vaste remplaçanten. Het orkest heeft met het NKO hiermee zelf goede ervaringen opgedaan.

De raad heeft bij zijn beoordeling kennisgenomen van de gemaakte keuzes voor de invulling van de vaste kern en deze bezien ten opzichte van het traditionele repertoire voor balletbegeleiding.

Inderdaad is niet de voltallige blazerssectie enkel bezet, maar alleen de hoorns zijn dubbel bezet in de vaste kern. Een vaste dubbele bezetting voor alle hout- en het grootste deel van de koperblazers acht de raad, gezien het repertoire, nadrukkelijk gewenst in plaats van aanvulling vanuit een vaste schil.

Samenwerking

Volgens de instelling is de interpretatie van het doel en de aard van de samenwerking tussen Kernensemble en NedPhO niet in overeenstemming met de toelichting in de aanvraag en is deze onjuist in het advies beschreven. De instelling gaat hierbij in op het door de raad veronderstelde doel van de samenwerking, de onderlinge afhankelijkheid en de efficiencyvoordelen.

In het advies staat: ‘het doel van de samenwerking is een deel van de musici een breder perspectief te bieden dan alleen in de bak spelen’.

Dit is inderdaad niet juist geformuleerd. Het geboden perspectief voor de musici binnen de samenwerking is een middel om binnen de kaders van de opdracht en het budget de gevraagde begeleidingscapaciteit en kwaliteit duurzaam te kunnen leveren. De formulering in het advies is ongelukkig te noemen; de raad heeft echter willen wijzen op de cruciale plaats die dit aspect van de samenwerking in het plan heeft.

De instelling beschrijft de combinatie met de podiumtaak als een kritische succesfactor. Voor het goed kunnen uitvoeren van de begeleidingsopdracht is de instelling dan ook afhankelijk van het NedPhO. Deze afhankelijkheid bestaat andersom niet; het NedPhO kan zelfstandig invulling geven aan haar taak. Ook de instelling erkent deze afhankelijkheid door de omvang van de concerttaak van het NedPhO als voorwaarde te noemen.

Over het onderwerp *efficiency* voordeel geeft de instelling aan dat het plan hiervan het resultaat is.

De aanvraag gaat hier slechts in beperkte mate op in, maar zoals de raad in het advies heeft aangegeven, is hij positief over de mogelijke synergievoordelen. Met betrekking tot het feit dat Stichting Kernensemble niet zelf in de concerttaak voorziet, is de raad echter ook van mening dat de overheadkosten relatief aan de hoge kant zijn; hij vindt de besparingen in de aanvraag dan ook onvoldoende terug.

De instelling gaat in op de verschillen in perspectief en arbeidsvoorwaarden voor musici in beide orkesten.

Het is juist dat er, landelijk gezien, op dit gebied verschillen bestaan tussen orkesten. Door de beoogde synergie, intensieve samenwerking en afhankelijkheid tussen de orkesten, waarbij musici van het Kernensemble en het NedPhO elkaar met grote regelmaat achter dezelfde lessenaar terugvinden, ontstaat er naar de mening van de raad een andere situatie. Er ontstaan dan verschillende perspectieven binnen twee sterk verweven orkestorganisaties.

Onzekerheden

Tot slot gaat de instelling in op de door de raad veronderstelde onzekerheden.

De raad heeft waardering voor de verrichte inspanningen bij het opstellen van de aanvraag en het zoeken naar een invulling van de begeleidingstaak binnen de kaders van de staatssecretaris en de voorwaarden uit het advies van de raad. Er was weinig tijd om de aanvraag in te dienen; de korte tijd voor de start van de komende subsidieperiode – waarvoor al lopende verplichtingen zijn – is een extra complicerende factor.

Dat een aantal zaken nog niet is uitgewerkt, zoals bijvoorbeeld de invulling van de *governance*, is begrijpelijk en voor de raad een constatering die in dit perspectief geplaatst dient te worden.

Stichting Kernensemble is voornemens een geheel nieuw orkest op te richten.

De veronderstelling dat dit nieuwe orkest reeds bij aanvang op het vereiste hoge niveau kan functioneren, deelt de raad niet. Dit spreekt ook niet uit de aanvraag van het Kernensemble. Deze ontwikkelingsfase van een nieuw orkest brengt onzekerheden met zich mee (zie hiervoor onder ‘Kwaliteit en startniveau’).

Tweederde van de musici wordt een vaste aanstelling van 0,5 fte geboden. Het extra werk bovenop deze aanstelling is van belang voor de borging van kwaliteit en geeft de musici perspectief.

Deze werkzaamheden worden wel van hen verwacht, maar zijn echter op *freelance* basis. Dit brengt meer onzekerheden met zich mee dan een vaste aanstelling.

De raad kan de samenhang en synergie tussen stichting Kernensemble en het NedPhO volgen, maar is van mening dat de balans tussen en binnen de beide organisaties onzekerheden met zich meebrengt (zie hiervoor onder 'Samenwerking'). Er zijn meerdere aanvragen ingediend voor de begeleiding van dans. Na onderlinge afweging heeft de raad uiteindelijk geadviseerd de volledige taak voor begeleiding dans te beleggen bij Holland Symfonia.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding om het advies over Stichting Kernensemble bij te stellen.

Residentie Orkest

Reactie

Het Residentie Orkest gaat in zijn reactie in op de beknoptheid van zijn aanvraag en geeft een aanvullende (artistieke) motivatie om de begeleidingstaak voor het Nederlands Dans Theater wel bij het Residentie Orkest te beleggen.

De raad heeft zijn beoordeling gebaseerd op de aanvraag zoals deze is binnengekomen. Hierbij is de eerdere aanvraag van het orkest betrokken, evenals het advies hierover in *Slagen in Cultuur*. In de beoordelingen heeft de raad zich positief uitgesproken over de artistieke kwaliteit van het orkest, ook in relatie tot de begeleiding van het Nederlands Dans Theater. In *Slagen in Cultuur* heeft de raad ook enkele overwegingen geplaatst over bijvoorbeeld de scherpte van de keuzes binnen de artistieke profilering en zijn zorgen geuit over het verdienmodel van het Residentie Orkest.

Met de aanvraag voor de begeleiding van de dans geeft het orkest aan structureel een nieuwe, aanvullende taak op zich te willen nemen.

Mede in het licht van de overwegingen die genoemd zijn in *Slagen in Cultuur* heeft de raad het als een gemis beschouwd dat deze aanvraag niet nader ingaat op hoe deze nieuwe taak zich gaat verhouden tot de kerntaken van het orkest uit de eerdere aanvraag.

Er zijn meerdere aanvragen ingediend voor de begeleiding van dans. Na onderlinge afweging heeft de raad uiteindelijk geadviseerd de volledige taak voor begeleiding dans te beleggen bij Holland Symfonia.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding om het advies over het Residentie Orkest bij te stellen.

Bijlagen

Aanvullende adviesaanvraag
BIS 2013 – 2016

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Raad voor Cultuur
R.J. Schimmelpenninclaan 3
2506 AE DEN HAAG

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
J.B. Spits

T +31-70-412 2506
j.b.spits@minocw.nl
IPC 3300

Onze referentie
412940

Datum – 4 JUNI 2012
Betreft Aanvullende adviesaanvraag BIS 2013 - 2016

Geachte Raad,

Hartelijk dank voor uw advies *Slagen in Cultuur. Culturele basisinfrastructuur 2013-2016* van 21 mei. In deze brief schets ik mijn omgang met uw advies, en vraag ik u op enkele onderdelen om aanvullingen.

Uw advies Slagen in cultuur
U heeft in uw advies keuzes gemaakt, en die keuzes onderbouwd. Ik heb alle instellingen de mogelijkheid gegeven op feitelijke onjuistheden in uw advies te reageren. U vindt deze reacties als bijlagen bij deze brief. Hoewel ik de instellingen heb gevraagd te reageren op feitelijke onjuistheden, hebben vele ook op andere punten gereageerd. Ik verzoek u te bezien of, en in hoeverre, deze reacties voor u aanleiding vormen om uw eerdere advies toe te lichten en/of aan te passen.

Onvervulde plekken
Er is nog een aantal vacatures in de basisinfrastructuur: lege plekken die nog niet zijn opgevuld. De basisinfrastructuur zorgt voor een hoogwaardig en geografisch gespreid aanbod van cultuur. Als staatssecretaris vind ik het belangrijk dat alle plekken goed gevuld zijn. Daarom heb ik met de *Regeling aanvullende aanvraagronde* een aantal onvervulde plekken opnieuw opengesteld.[1] Het gaat om jeugdtheater in de regio Noord, jeugdtheater in het verzorgingsgebied van de gemeente Den Haag, symfonieorkest in de regio Zuid, symfonieorkest met begeleidingsactiviteiten voor dans. De *Regeling aanvullende aanvraagronde* stelt, zoals de Raad adviseert, bij de symfonieorkesten in de regio Zuid de € 1 miljoen ook beschikbaar als zij kiezen voor de meest verregaande vorm van samenwerking: fusie. Voor de onvervulde plekken kunnen instellingen voor 16 juli (16.00 uur) een aanvraag bij het ministerie indienen. Over deze aanvragen vraag ik later uw advies.

[1] Deze regeling is met een toelichting te vinden op www.cultuursubsidie.nl

Nieuwe plannen
De Raad heeft in zijn advies bij een aantal instellingen opmerkingen gemaakt die van dien aard zijn dat ik deze instellingen heb gevraagd een nieuw plan in te dienen. Ook deze gewijzigde plannen moeten aanvragers voor 16 juli (16.00 uur) bij het ministerie indienen. Het gaat om: Rijksmuseum Amsterdam en Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie, Letterkundig Museum en Museum Meermanno-Westreenianum, Persmuseum, De Ateliers en Rijksakademie van beeldende kunsten, NIADEC/AVE, Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst, Dutch Centre for International Cultural Cooperation en het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken. Deze plannen leg ik ter beoordeling aan u voor.

Afwijkingen van uw advies
In een aantal gevallen ben ik van plan af te wijken van uw advies:
- Presentatie-instelling Stroom. U heeft positief geadviseerd over deze instelling, maar ze voldoet niet aan de eigen inkomstennorm. Dat is voor mij een *sine qua non*. Ik vraag u dan ook een ander voorstel te doen voor een presentatie-instelling, op basis van de al ingediende aanvragen.
- Samenwerking Rotterdams Philharmonisch Orkest en het Residentie Orkest. De Raad adviseert de € 1 miljoen voor samenwerking tussen de orkesten nog niet toe te kennen, en voor dit onderdeel om een nieuw plan te vragen. Ik ken dit budget wel toe, omdat hierover een bestuurlijke afspraak is gemaakt tussen Den Haag en Rotterdam. In de beschikking op Prinsjesdag zal ik de instellingen om een nader inhoudelijk plan voor samenwerking vragen.
- Amstel 218 (Collectie Six). U heeft het budget hiervoor binnen het financieel kader gereserveerd, maar aangegeven bij deze instelling niet tot een positief advies te kunnen komen. Ik ben van plan, met gebruikmaking van de hardheidsclausule van artikel 6.1 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid, andere subsidieconsequenties aan uw inhoudelijk oordeel te verbinden.

Vervolg
De procedure is als volgt:
- Graag ontvang ik uw reactie op de opmerkingen van instellingen, uw nieuwe advies over de presentatie-instelling en uw advies over de verdeling van het HGIS-budget over de fondsen op 13 juli.
- Op 16 juli verwacht ik de aanvragen voor onvervulde plekken en de nieuwe plannen van instellingen.
- Op 18 juli stuur ik deze met een adviesaanvraag aan u door.
- Uw advies over de ingediende aanvragen voor onvervulde plekken en over de gewijzigde plannen verwacht ik op 13 augustus.
- Op Prinsjesdag maak ik bekend welke instellingen vanaf 1 januari 2013 subsidie ontvangen in het kader van de basisinfrastructuur 2013-2016. Instellingen waaraan subsidie wordt verleend kunnen dan nog worden gevraagd hun plan bij te stellen.

Met vriendelijke groet,

de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Halbe Zijlstra

Aanvullende adviesprocedure

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Raad voor Cultuur
R.J. Schimmelpenninclaan 3
2506 AE DEN HAAG

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
H. van Faassen

T +31-70-412 4287
h.vanfaassen@minocw.nl
IPC 3300

Onze referentie
426858

Datum
Betreft Aanvullende adviesprocedure

Geachte Raad,

Op vrijdag 13 juli ontving ik uw Aanvullend Advies "Slagen in Cultuur". Hierin gaat u in op reacties van subsidieaanvragers voor de culturele basisinfrastructuur 2013 – 2016. Ruim 60 aanvragers maakten gebruik van de procedure om feitelijke onjuistheden in uw primaire advies onder uw aandacht te brengen. Hartelijk dank voor dit Aanvullend Advies. Dit Aanvullend Advies zal, met "Slagen in Cultuur" als basis dienen voor mijn besluitvorming over de subsidieverlening voor de culturele basisinfrastructuur 2013 – 2016.

Zoals u eerder constateerde zou met uw advies in de eerste ronde een aantal plekken in de basisinfrastructuur onvervuld blijven. Zoals ik u op 4 juni jl. meldde heb ik daartoe een extra aanvraagronde ingelast. Verder hebt u in uw eerste advies bij 10 aanvragen opmerkingen gemaakt die van dien aard waren dat een nieuw plan van de aanvragers gewenst was. Op 16 juli jl. heb ik 9 aanvragen en 10 nieuwe plannen ontvangen.

Onvervulde plekken
Artikel 3.10 Jeugdtheater in de regio Noord
Er zijn 3 aanvragen ingediend, te weten
- Theatergroep Kwatta
- De Jonge Republiek
- Het Houten Huis

Artikel 3.10 Jeugdtheater in het verzorgingsgebied van de gemeente Den Haag
Er zijn 2 aanvragen ingediend, te weten
- Theatergroep Max
- Het Nationale Toneel

Artikel 3.14 Symfonieorkest in de regio Zuid
Er is 1 aanvraag ingediend, te weten
- Zuid-Nederlands Orkest

Datum

Onze referentie
426858

Artikel 3.16 Symfonieorkest met begeleidingsactiviteiten voor dans
Er zijn 3 aanvragen ingediend, te weten

- Kernensemble
- Holland Symfonia
- Residentie Orkest

Ik verzoek u iedere aanvraag te beoordelen op de inhoudelijke en financiële eisen zoals deze in de verschillende artikelen van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid, en de toelichting daarop, zijn opgenomen. Daarbij verzoek ik u gebruik te maken van de artikelsgewijze vragen, zoals gesteld in mijn adviesaanvraag van 15 februari jl.

Nieuwe plannen
Onderstaande aanvragers hebben een nieuw plan ingediend:

- Museum Meermanno -Westreenianum
- Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie en Rijksmuseum Amsterdam / Karel van Mander Instituut
- De Ateliers in samenhang met Rijksakademie van beeldende kunsten
- Nederlands Instituut voor Achitectuur, Design en E-cultuur
- Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst
- Dutch Centre for International Cultural Cooperation
- Sectorinstituut Openbare Bibliotheken
- Persmuseum
- Letterkundig Museum

Ik verzoek u voor deze nieuwe plannen na te gaan of voldoende tegemoet gekomen is aan uw opmerkingen in "Slagen in Cultuur" van 21 mei jl., inclusief het door u gestelde financiële kader. Verder geldt dat eisen uit de ministeriële regeling tot het beoordelingskader horen.

Aanvulling
In de onlangs doorlopen procedure, om feitelijke onjuistheden kenbaar te maken, heeft het Theater Instituut Nederland zijn opmerkingen abusievelijk naar een verkeerd e-mailadres gestuurd. Deze opmerkingen heb ik daardoor niet aan u voor kunnen leggen. Omdat de instelling de reactie wel tijdig heeft verstuurd, en een zorgvuldige afronding van de procedure van belang is, leg ik deze reactie alsnog aan u voor.

Vervolg
Graag ontvang ik uw aanvullende advies over bovenstaande 9 aanvragen en 10 plannen op maandag 13 augustus.

Met vriendelijke groet,

de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Halbe Zijlstra

Aanvullende adviesprocedure BIS 2013 – 2016

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Raad voor Cultuur
R.J. Schimmelpenninclaan 3
2506 AE DEN HAAG

Raad voor Cultuur
INGEKOMEN
27 AUG 2012
Doss.
Nr. rc-2012.06359/64

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
E.C.G. Slot

T +31-70-412 4473
e.c.g.slot@minocw.nl
IPC 3300

Onze referentie
435083

Bijlagen
2

Datum 24 AUG. 2012
Betreft Aanvullende adviesprocedure BIS 2013-2016

Geachte Raad,

Hartelijk dank voor uw advies 'Slagen in Cultuur, Het vervolg, culturele basisinfrastructuur 2013-2016'. Zoals door mij gevraagd op 18 juli 2012, heeft u geadviseerd over de aanvragen voor een aantal onvervulde plekken en aangepaste plannen van instellingen voor de culturele basisinfrastructuur 2013-2016.

Zoals ook na uw eerdere advies over de culturele basisinfrastructuur, heb ik de betreffende instellingen de mogelijkheid gegeven op feitelijke onjuistheden in uw advies te reageren. Twee instellingen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Deze reacties treft u bijgaand aan. Ik verzoek u te bezien of, en in hoeverre, deze reacties voor u aanleiding vormen om uw eerdere advies toe te lichten en/of aan te passen. Graag ontvang ik uw reactie op 31 augustus aanstaande.

Tevens vraag ik u om mij op 31 augustus uw advies te sturen over de ingediende aanvragen voor het symfonieorkest met begeleidingsactiviteiten voor dans.

Op Prinsjesdag maak ik bekend welke instellingen vanaf 1 januari 2013 subsidie ontvangen in het kader van de culturele basisinfrastructuur 2013-2016.

Met vriendelijke groet,

de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Halbe Zijlstra

Reactie instelling op advies Slagen in Cultuur, Het vervolg 2

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Raad voor Cultuur
R.J. Schimmelpenninclaan 3
2506 AE DEN HAAG

Raad voor Cultuur
INGEKOMEN
17 SEP 2012
Doss.
Nr.rc-2012-06359/70

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
J.B. Spits

T +31-70-412 2506
j.b.spits@minocw.nl
IPC 3300

Onze referentie
440659

Datum 13 SEP. 2012
Betreft reactie instelling op advies Slagen in Cultuur, Het vervolg 2

Geachte Raad,

Op vrijdag 31 augustus jl. ontving ik uw advies *Slagen in Cultuur, Het vervolg 2*. Hierin gaat u in op de subsidieaanvragen voor de plek van symfonieorkest met begeleidingsactiviteiten voor dans in de culturele basisinfrastructuur 2013 - 2016.

Zoals ook na uw eerdere advies over de culturele basisinfrastructuur, heb ik de betreffende instellingen de mogelijkheid gegeven op feitelijke onjuistheden in uw advies te reageren. Twee instellingen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Deze reacties treft u bijgaand aan.

Ik verzoek u te bezien of, en in hoeverre, deze reactie voor u aanleiding vormt om uw eerdere advies toe te lichten en/of aan te passen.
Graag ontvang ik uw reactie op vrijdag 14 september aanstaande.

Met vriendelijke groet,

de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Halbe Zijlstra

Bijlage
-reactie Residentie Orkest
-reactie Stichting Kernensemble

Errata
Slagen in Cultuur

Deel 3 Adviezen

pagina 338

Beeldende Kunst

Helaas is op pagina 338 aan het einde van de inleiding de volgende tekst weggevallen.

De staatssecretaris vraagt verder naar de toekomstbestendigheid van de plannen na 2016. In de activiteitenplannen hebben de instellingen voorstellen gedaan om tot kostenreductie te komen en meer eigen inkomsten te genereren, onder meer door deelnamekosten meer marktconform te maken. Echter, zoals de instellingen zelf ook constateren, is een langere incubatietijd nodig om het wegvallen van rijkssubsidie na 2016 goed te kunnen opvangen en op eigen benen te kunnen staan. De raad is van mening dat een gezamenlijke aanvraag van de Rijksakademie en de Ateliers een stap in de goede richting is. Op het gebied van ondernemerschap kunnen beide instellingen volgens de raad meer ambitie tonen. Ze genieten internationale bekendheid en zijn dankzij een gunstige vestigingsplaats aantrekkelijk voor sponsoren en deelnemers; met name de Rijksakademie beschikt met haar gespecialiseerde werkplaatsen met begeleiding over een dure maar unieke formule. De Jan van Eyck Academie zoekt vooral verbinding met lokale partners om ook in de toekomst zelfstandig verder te kunnen. De raad vindt deze keuze aannemelijk.

De raad ziet een groot verschil tussen opleidingen in het kunstvakonderwijs, waar de aankomende kunstenaars een curriculum met praktijklessen volgen, en de postacademische instellingen die de gevorderde kunstenaars begeleiden bij de verdieping van hun kunstenaarschap.

De postacademische instellingen hebben al decennialang een uitstekende reputatie die afstraalt op het Nederlandse en internationale kunstenveld. De instellingen en de kunstenaars zijn belangrijk voor de ontwikkeling van de kunsten. De instellingen bieden zowel Nederlandse als buitenlandse kunstenaars begeleiding in hun artistieke ontwikkeling, waardoor internationale uitwisseling ontstaat.

pagina 421

Nederlands Film Festival

Helaas stond bij het NFF een foute tekst over de instelling.

De juiste tekst: Het Nederlands Film Festival (NFF) is een jaarlijks, tiendaags filmfestival voor de Nederlandse film in Utrecht. Het NFF kent daarnaast ook een online filmfestival. Het organiseert aansluitend ook een tour door het land met een aantal films van het NFF.

Deel 4 Bijlagen

pagina 501

Raad voor Cultuur

Mathieu Weggeman

pagina 506

Algemeen Theater

Wiesje Jansma - de Vries
Extern adviseur
Sanne Parlevliet
Dick van Teylingen
Voorstellingsbezoekers

Slagen in Cultuur 2
Culturele basisinfrastructuur
2013 – 2016

Dit advies is een uitgave
van de Raad voor Cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon 070 – 3106686
fax 070 – 3614727
cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

Ontwerp
Daphne Heemskerk

Lettertype
Akzidenz-Grotesk Next
Plantin

Papier
Munken Lynx (240 g/m³)
Munken Lynx (80 g/m³)

Oplage
1000 publicaties

Druk
Romer bv

**Het is toegestaan (delen van)
de inhoud van deze publicatie
te citeren of te verspreiden, mits
daarbij de Raad voor Cultuur
en deze publicatie als bronnen
worden vermeld.**

Aan deze publicatie kunnen geen
rechten worden ontleend.

Den Haag, oktober 2012